

CONSTITVTIONES SOCIETATIS IESV.

Cum earum Declarationibus.

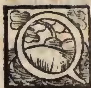

Cum facultate Superiorum.

Romæ, In Collegio eiusdem Societatis.

M. D. LXXVII.

PROOEMIVM CONSTITVTIONVM

1 VAMVIS summa sapientia & bonitas Dei Creatoris nostri ac Dñi sit, quæ cõseruatura est, gubernatura, atque promotura in suo sancto seruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata est inchoare; ex parte vero nostra, interna Charitatis & amoris illius lex, quam sanctus Spiritus scribere, & in cordibus imprimere solet, potius, quàm vllæ externæ Constitutiones, ad id adiutura sit: Quia tamen suauis dispositio diuinæ prouidentiæ suarum creaturarum cooperationem exigit; & quia Christi Domini Nostri Vicarius ita statuit; & Sanctorum exempla, & ratio ipsa nos ita docet in Domino: necessariũ esse arbitramur, Constitutiones conscribi; quæ iuuent ad melius in via incœpta diuini obsequij procedendum iuxta Instituti nostri rationem.

PROOEMIVM in Declarationes & Annotationes Constitutionum.

CVM Constitutionũ hic finis sit, vt vniuersum corpus Societatis & particularia eius membra ad sui conseruationem & incrementum, ac gloriam Dei, & vniuersalis Ecclesiæ bonum iuuentur; præter quàm quòd omnes & singulæ earum per se ipsas ad finem dictum accommodatæ sunt, tria alia in

eis expeti possunt.

Primum, vt plenæ sint; quo omnibus, quæ incidere possint, quantum fieri potest, prouideatur.

Alterum, vt perspicuæ sint; quo minor scrupulis detur occasio.

Tertium, vt breues sint, quantum plenitudinis ac perspicuitatis ratio patitur; vt memoria retineri poßint.

Quo tria hæc melius obseruentur; præter Constitutiones vniuersaliores & breuiores, quæ, vt obseruentur à nostris, & ostendantur cum oportebit, externis, erunt magis ad vsum accommodatæ: visum nobis est in Domino has Declarationes & Annotationes eße adijciendas: Quæ, cum non minoris sint autoritatis, quàm reliquæ Constitutiones; magis descendendo ad particularia, eos, qui reliquis præsunt, de rebus quibusdam possint edocere, quas breuitas & vniuersalitas aliarum minus dilucidas reddebat. Sed præter vtrasque, quæ ad res immutabiles pertinent, & vniuersaliter obseruari debent, aliæ quædam ordinationes erunt necessariæ, quæ diuersis temporibus, locis, & personis in diuersis Domibus, Collegijs & officijs Societatis (vniformitate tamen, quo ad eius fieri poterit, in omnibus retenta) possint accommodari. De huiusmodi ordinationibus, vel regulis hic non agetur; sed id solum admonebimus, quòd ab vnoquoque, qui ibi fuerit, vbi hæ obseruentur, iuxta voluntatem Superioris, qui ei præfuerit, sunt obseruandæ.

Vt redeamus ergo ad id, quod agitur hoc loco; harum Declarationum ordo hic erit, vt constitutionibus respondeant; itaq; Pars parti, Caput capiti, cum declarandũ aliquid fuerit, reddetur; quod in margine Constitutionum littera quædam

indicabit, cui alia similis in Declarationibus respondebit. Et sic ordinate procedetur, eius fauore aspirante; qui ordinis totius principium est, utpote perfectissima & infinita Sapientia.

a Quamuis primum illud sit, & maximi momenti in nostra intentione, quod ad corpus vniuersę Societatis spectat; cuius vnio, & bonum regimen, & conseruatio in suo bono statu ad maiorem Dei gloriam in primis quæritur: quia tamen corpus hoc ex suis membris constat, & in ipsa executiōe primo loco occurrit, quod ad singulos spectat; tam in ipsis admittendis, quàm in promouendis, ac deinde per vineam Christi Domini nostri diuidendis;
A * hinc exordiũ sumetur eo fauore, quem lux æterna nobis ad honorem & laudem suam conferre dignabitur.

DECLARATIO IN PROOEMIUM.

A ¶ *Congruus esse solet procedēdi modus ab imperfectioribus ad perfectiora, præcipue in ijs, quæ pertinent ad praxim; cum id primum in executione occurrat, quod est in consideratione postremum, nam hæc à fine ad media descendit: & sic in decem præcipuis partibus, ad quas reducuntur omnes Cōstitutiones, procedetur.*

Prima de ijs admittendis ad probationem agit, qui nostrum sequi Institutum

expetunt.

Secunda de ijs dimittendis, qui ad illud non eße idonei videbuntur

Tertia de ijs, qui retinebuntur, conseruandis, & in spiritu ac virtute promouendis.

Quarta de ijs instituendis in litteris & alijs medijs proximos iuuandi, qui in spiritu & virtute in seipsis profecerint.

Quinta de cooptandis in corpus Societatis ijs, qui sic fuerint instituti.

Sexta de ijs, quæ in seipsis obseruare debent qui in hoc corpus iam cooptati sunt.

Septima de ijs, quæ obseruanda sunt erga proximos, distribuendo scilicet operarios, & eos in Christi Domini nostri vinea occupando.

Octaua de ijs, quæ faciunt ad mutuam & cum suo capite vnionem eorum, qui distributi sunt.

Nona de ijs, quæ ad caput pertinent, et ad gubernationem, quæ ab eo ad corpus descendit.

Decima de ijs, quæ vniuersaliter ad conseruationem et augmentum totius corporis huius Societatis in bono suo statu pertinent.

Hic est ordo in Constitutionibus, & Declarationibus tenendus, finem illum intuendo gloriæ et laudis Dei Creatoris ac Domini nostri; quem nobis præfiximus.

PRI-

PRIMA PARS CONSTItutionum De Admissione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITtendi facultatem habet.

Cap. I.

1 ACVLTAS admittendi ad probationem, quorum, & quanta sit; iudicio Præpositi Generalis relinquatur; qui in ea communicanda considerabit, quid ad maius seruitium Dei ac Domini nostri conueniat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad nostrũ institutum sequendum, ad eum accederet, qui huiusmodi admittendi potestatem non habet*, mittere eum poterit ad illum, penes quem ea sit; vel scribere ei, significando qualis ille sit, & quib⁹ præditus Dei donis, qui admitti petit: & exequatur qđ ei in Dño præscriptũ fuerit: A

In Cap. I.

De eo, qui admittit.

A ¶ *SI commode non possit aliquis huiusmodi ad Societatis institutum idoneus ad eum mitti, qui potestatem habet admittendi; interim, dum ille admonetur, licebit tuique (si id necessarium esse, aut valde conuenire indicabi-*

tur) eum tamquam hospitem penes se retinere; donec responsum ab eo, ad quem relatum est de eo negotio, accipiat: & tūc iuxta ordinem sibi præscriptum procedet.

B ¶ *Qui ordinarie admittere poterunt in absentia, sunt Præpositi Prouinciales; extraordinarie vero quiuis Commißarius Præpositi Generalis, vel eiusdē Prouincialis. At rectoribus Collegiorum, & Præpositis Domorum magis consuetum erit committere, vt quos idoneos iudicabunt, domi suæ, aut in Collegio poßint admittere, cum præsentes fuerint.*

si quidem ille* in absentia id pręscribendi facultatem habebit.' B

3 Quia refert plurimum ad diuinum seruitium, conuenientem haberi delectum eorum, qui admittuntur; & diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorum sint dotes & vocatio; qui talem admittendi facultatem habet, si per se ipsum id ipse non præstet, habeat in ijs, qui assidue apud se agunt, aliquem, cuius opera vtatur ad cognoscendum eos, qui ingrediuntur, ad agendum cum illis, eosque examinandum; qui quidem prudentia præditus sit, & non ignoret agendi modum, qui cum tam varijs generibus & conditionibus personarum est tenendus; vt maiori cum intelligentia, & vtriusque partis satisfactione negotium ad Dei gloriam transigatur.

4 Tam ille, penes quem est facultas admittendi, quàm is, cuius opera ille vtitur, habeat oportet cogni-

cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progresſus ipſius; vt nulla ratione dimoueri ab eo poſſit, quod in Domino conuenientius ad diuinum ſeruitium in hac Societate iudicauerit;

C quod vt cōſequatur, *moderatus admodum ſit oportet in admittēdi deſiderio. Et vt liberior ſit ab omni minus ordinato affectu; vbi vitij huiuſmodi occaſio eſse poſſet (vt cum conſanguineis, & amicis) ille, in quo aliquid periculi huiuſmodi timeretur; examinandi officio non fungatur.

5 Quicunque autem eo fungetur,

D * in ſcriptis habeat quæ ad tale officium pertinent; quo melius, & certius id poſſit præſtare, quod in hac parte ad diuinum ſeruitiū quæritur.

C ¶ *Vt par eſt ſolicite cooperari motioni & vocationi diuinæ, curādo, vt augeatur in Societate numerus operariorum vineæ Christi Domini noſtri: ita diligenter conſiderari oportet, ne quis admittatur, niſi qui donis illis Dei præditus ſit, quæ hoc inſtitutū ad ipſius gloriā exigit.*

D ¶ *Vbicunque admittendi facultas fuerit, liber completus Examinis ſit oportet, & quidem in ijs linguis, quæ fere ſolent eſſe neceſſariæ, Huiuſmodi ſunt vernacula loci illius, vbi agitur, & latina. Illud autem Examen ei proponi debet, qui admitti cupit, antequàm Domum ad communem cum alijs conuictum ingrediatur.*

Et quidem impedimenta, quæ neceſſario excludunt, etiam antequàm ad primā probationē admittantur, proponi debent

DE Erit

Erit etiam scriptum alterum examen, quod contineat ea, quæ sexto quoque mense per biennium probationis proponi debent: & aliud item perbreue, quo illi vtentur, qui cum ijs, qui ingredi volunt, colloquuntur; vt vtrinque id, quod expedit, intelligatur ante, quàm ad primam probationem quis admittatur. Iidem officium etiam Examinatoris scriptum habere debent, & quod in eo continetur, exequi curent.

DE ADMITTENDIS IN Societatem. Cap. II.

IN vniuersum loquendo de ijs, qui admittendi sunt, quo pluribus Dei donis naturalibus & infusis præditi ad promouendum iuxta Societatis institutum, diuinum seruitium: & quo certioribus experimentis perspecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur. 1

Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales; vel exteriores curandas (qui plures esse nõ debent, quàm qui necessarij sint ad subleuãdum Societatem in ijs rebus in quibus * occupari alij non possunt sine detrimento maioris boni) esse eos oportet, quod ad animam spectat, bonæ conscientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propẽsos ad deuotionem, qui domesticis & 2 A

DECLARATIO In Cap. II.

A ¶ HViusmodi fere sunt magnis in domib. Coqui &

& Dispensatoris occupationes, Emptoris, Ianitoris, Præfecti infirmorum, Lotoris, Præfecti horti, eleemosynarum Curatoris (vbi ex eleemosynis viuitur) atque id genus aliæ esse possent. Quia tamē pro maiori aut minori numero hominū, qui in Domibus vel Collegijs versantur, pro maiori etiam vel minori distractione in huiusmodi exercitijs magis vel minus necesse esset huiusmodi officiales ad hæc officia omnino deputari; eorum prudentiæ, qui reliquis præsunt, id committitur: modo hanc curam sibi impositam sciant, vt finis meminerint, qui ad huiusmodi homines in Societatem admittendos mouet. Is est necessitas, vt alij, qui in vinea Christi Domini nostri laborant, vel litteris dant operam, vt postmodum in ea laborent, subleuentur: quo se in rebus ad maius Dei ac Domini nostri obsequium pertinentibus exerceant.

B & externis ædificationi sint, * qui sorte Marthæ in Societate cōtēti, & ad eius institutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent.

3 Quod ad externa attinet; honesta specie, sanitatē, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate se offerunt, sufferendos præditi esse deberent; & qui habere

B ¶ *Qui sic dispositus cerneretur, vt videretur diu in externis ministerijs non esse cōquieturus, eo, quod ad studia, vel ad sacerdotium affectus cognosceretur, non esset in Coadiutorē temporalem admittēdus; nisi aptus ad progressum in litteris faciendum, quantum opus esset, videretur.*

C ¶ *Quamuis*

bere, vel certe habituri esse aliquādo talentum aliquod, ad eam iuuandam viderentur.

Admittere homines difficili admodū ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipsismet non inutile foret, admitti; considerantes tamen instituti nostri finem, ac procedendi modum, persuademus nobis in Domino ad ipsius maius seruitium & laudem non expedire. 4

Qui ad hoc admitterentur, vt in reb⁹ spiritualibus Societatē iuuarent, cōsiderando quid huiusmodi ministeriū requirat, vt animæ proximorū iuuentur, sequentibus donis Dei ornari deberēt. 5

Quod ad intellectum attinet, doctrina sana, vel aptitudine ad eam addiscendam, & in rebus agēdis discretione, vel certe indole boni iudicij ad eam acquirendam. 6

Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum. 7

Quod ad uoluntatē, vt vniuersæ virtutis & perfectiōis spūalis studiosi sint, quieti, cōstātes, strenui in iis, quę ad diuinū seruitiū aggrediunt; quiq; zelū habeāt salutis animarū, & ea de causa ad nostrū institutū (qđ ad illas iuuādas & disponēdas ad vltimi sui finis, de manu Dei Creatoris nr̄i ac Domini, cōsecutionem, recta tendit) sint affecti. 8

In exterioribus exoptanda est sermonis gratia ad agendum cum proximis pernecessaria. 9

Species honesta, quę ædificationi esse solet, iis, quibus 10

quibus cum agitur.

11 Bona valetudo, vires, quibus ferre possint instituti nostri labores.

12 Ætas, quæ ad ea, quę dicta sunt, conueniat, quæ quidem, vt admittantur ad probationem, excedere debet decimumquartum annum; vt ad professionem vero, vigesimumquintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, bonæ famę, & similia, vt non satis sunt, si desint alia: ita, cũ alia suppetent, hæc nõ erunt necessaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos, vt admittãtur, qui sine ipsis alioqui essẽt idonei propter dotes alias prędictas; in quib⁹ quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Dñi Dei nñi gloriam, *quo vero minus excelluerit, eo minus erit idoneus, Quæ tamen mensura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio sancta diuinæ Sapientię eos docebit, qui id curę ad eius obsequium ac laudem vberiorem susceperunt.

DE

C ¶ *Quamuis aliquis vndecunq; idoneus ad Societatẽ omnibus his præditus esse debeat: si tamen in aliquo quid eorũ desideraretur, verbi gratia, vires corporis, vel ætas ad professionem, vel quid simile; & in Domino iudicaretur alijs Dei donis, quod ea ex parte deest, cõpensari; omnibusq́ue perpensis ad Dei obsequium fore, & ad Societati propositum finem cõuenire, vt admitteretur: dispensare cum eo Præpositus Generalis poterit*

lis poterit, vel etiam alij; quatenus eis communicata ab ipso facultas se extendet.

DE IIS, QVÆ IMPEDIVNT, nequis in Societatem admittatur.

Cap. III.

QVamuis Charitas & zelus animarũ, in quo se Societas hæc exercet iuxta instituti sui finem, omnia hominum genera complectatur, ut eorum seruiat spirituali vtilitati, ac ad beatitudinem consequendam in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipsius corpus admittat, amplecti nõ debet, vt dictum est, nisi quos iudicabit ad propositum Societati finem vtiles fore. 1

Ex impedimentis ad admissionem nonnulla, eos qui vellent ingredi, omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. Ea vero huiusmodi sunt. 2

Aliquando à gremio sanctæ Ecclesiæ abscessisse, Fidem abnegando inter infideles, vel incidendo in errores contra eam, in quibus * reprobatus fuerit per publicam sententiam: vel se * more Schismati- 3 A B

Declaratio In Cap. III.

A ¶ QVamuis per publicam sententiam quis condemnatus non fuerit; si tamen error eius publicus extitißet, ac vehementer suspectus esset, & quòd in iudicio conueniri posset, timeretur; admitti non debet. Verum hoc iudicium

Præ

ſmaticorum ab Eccleſiæ vnitate ſeiunxiſſe.'

C * Perpetraſſe homicidium: '

D vel * eſſe pr ›ptcr enormia pecca-

4 ta infamem.'

5 *Aſſump-

Præpoſito Generali relinquetur.

B ¶ *Quod ad ſchiſma attinet; qui in terris Schiſmaticorum naſceretur, ita, vt ſchiſma generale peccatum eſſet patriæ, & non ſolum particulare ipſius; non eſſet hic talem ob cauſam inter eos numerandus, qui à Societate excluduntur: (Et tantundem dictum ſit de ijs, qui in terris hæreticorum naſcerentur:) Sed ille potius excludi intelligatur, qui eſſet infamis excommunicatus contempta auctoritate et prouidentia noſtræ ſanctæ matris Eccleſiæ, ita, vt hæreſis, vel ſchiſma peccatum ſit particulare perſonæ, & non generale nationis, aut patriæ.*

C ¶ *Quod ad homicidij impedimentum attinet, nulla (vt nec in alijs) declaratio adhibetur. Num autem ſit homicidiũ, nec ne, ſi dubitaretur, diſcernant Præpoſiti Generales; nec ſe faciles in huiuſmodi dubijs exhibeant. Qui cum deliberatione homicidium perpetrari iuſſiſſet, ſi effectus eſt conſecutus, quamuis manu ſua non occiderit, inter homicidas erit exiſtimandus.*

D ¶ *Infamia propter enormia peccata ibi impedimentum eſſe intelligitur, vbi qui ſic peccauit, infamiam contraxiſſet. Si procul eſſet ab eo loco, tamque ſerio reſipuiſſet, vt de eo nihil timendum videretur; poſſet in Domino admitti. Qualia vero ſint, vel non ſint huiuſmodi enormia peccata, iudicet Præpoſitus Generalis.*

E ¶ *Non*

*Assumpsisse Religionis habitum: vel Eremitam cum vestitu monachali fuisse. E 5

*Matrimonij vinculo, vel seruitutis legitimæ ligatum esse. F 6

*Capitis infirmitatem pati, vnde accidat obscurari, & parum sanum esse iudicium; vel si notabilem habeat ad illud dispositionem; vt in Examine fusius tractatur. G 7

8 Cætera

E ¶ *Non solum si professionē emisisset, sed si vel vnum diem habitum religionis gestasset, admitti propter rationes in Examine dictas non potest. Intelligendum est autem, quòd habitum eo animo, vt sit religiosus, non propter aliam causam, quæ poßet accidere, induisset.*

F ¶ *Quando hoc vinculum solutum esset, quòd à Domino, vel à coniuge facultas concederetur, obseruatis alijs circunstantijs, quæ iuxta sanam doctrinam, & vsum sanctæ Ecclesiæ solent obseruari, impedimentum esse desinet*

G ¶ *In omnibus his impedimentis expedit, vt nec Generalis Præpositus, nec Societas vniuersa dispensare possit; quandoquidem in vniuersum ita Societati conuenit, ut in huiusmodi non dispensetur. Sed si cerneretur aliquod ex his impedimētis in homine, qui talibus Dei donis ornatus esset, vt pro certò haberetur, Societatem ad Dei & Domini nostri obsequium eius opera admodum iuuari poße, si ille summo Pontifici, vel eius Nuncio, vel summo Pœnitentiario supplicaret sibi concedi, vt in Societatē non obstātibus Cōstitutionibus admitti posset, Præposito eius Generāli non repugnante; posset idem Præpositus consensum ad eum admittendum præstare: dum tamen ostium*

8 Cetera impedimenta quãuis
H singula * à Societate non excludant, reddunt tamẽ minus idoneum eũ, qui admitti exoptat; & posset tanti momenti esse defectus; vt è seruitio Dei nõ esset futurũ, cũ eo quẽquã admitti.

9 Impedimenta autem hæc secundaria, de quibus modo est sermo, huiusmodi sunt. Quod ad interiora attinet, passiones vel affectus, qui domari nõ posse videantur; vel peccatorũ habitus, de quibus non magna emendatio speretur.

10 Intentio minus recta, quàm par esset ad Religionis ingressum; vt quæ cũ humano aliquo fine sit admixta.

11 Incõstantia, vel remissio animi notabilis, ex qua qui de ingressu agit, parũ vtilis futurꝰ credatũ ad Societatis munera obeũda.

12 Indiscretæ deuotiones, quæ in caussa esse solent, vt aliquis in illusiones, & non exigui momẽti errores incidat.

ostium non multis, immo nulli, qui raris (vt dictum est) dotibus nõ sit præditus, aperiatur.

H ¶ *Quoduis ex his secundarijs impedimentis ex se satis esse poßet, ne quis admitteretur. Sed quia accidere posset, aliquẽ huiusmodi defectũ alijs præclaris Dei donis compensari, ac in Domino tolerandum esse iudicaretur; id discernendum prudentiæ eius, qui admittendi facultatẽ habet, relinquitur.*

Et eiusdem erit, in huiusmodi casibus dispensare, habita nihilominus ratiõe iudicij Superioris, ad quẽ referen-

Litterarũ ignorantia; vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiſcendas, vel linguæ ad explicandum defectus, in illis, qui præſeferunt intentionem vel deſideriũ vlterius progrediendi, quàm ſolent Coadiutores temporales. 13

Iudicij defectus, vel notabilis in proprio ſenſu obduratio, quæ omnibus Congregationibus multũ ſolet faceſſere negotij. 14

rendũ erit quid quid difficultatẽ ingereret & quod ſtatuerit, faciendum eſt.

In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel * notabilis deformitas. 15 I

* Aetas valde tenera, vel plus ſatis prouecta. K

*Aes alienũ

I ¶ *Animaduertendum eſt, eos, qui deformitates vel defectus inſignes habent, vt gibbos vel alia queppiam monſtruoſa, ſiue ſic nati fuerint, ſiue ex aliqua externa cauſa, vt percuſſione & ſimilibus id acciderit, ad Societatem noſtrã non eſſe idoneos; partim quòd res huiuſmodi ad ſacerdotium obſtare ſolent, partim quòd ad proximorum ædificationem, quibus cum ex inſtituti noſtri ratione verſamur, minime iuuant; niſi, vt ſuperius dictum eſt, alijs eximijs virtutibus ac donis Dei compenſarẽtur, cum quibus huiuſmodi defectus corporis potius ad augmentum, quàm ad diminutionem ædificationis facturi viderentur.*

K ¶ *Quòd ad ætatem attinet* 14 *annis minorem, vt quis ad probationem; aut* 25*, vt ad profeſſionem admittatur,*

tur, si in quibusdam peculiaribus de caussis anteuertendum esse id tempus ad finem maioris diuini seruitij nobis præfixum videretur. penes Præpositum Generalem facultas erit prudenter ac circumspecte dispensandi: et idem, cum prouectior ætas fuerit, considerabit, an expediat, nec ne, ad vniuersale bonum huiusmodi defectum tolerari.

L *Æs alienum: vel ciuiles obligationes.

16 Quo huiusmodi defectibus quis magis est obnoxius, eo minus est idoneus, vt Deo Domino nostro in hac Societate ad animarum auxilium seruiat: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuersali noceat; quæ vt magis ad gloriam & honorem Christi Domini nostri facit, ita semper præferri debet.

L¶ *De ære alieno diligenter consideretur, ne inde offendiculi vel perturbationis occasio oriatur, præsertim in obligationibus ciuilibus, de quibus iura disponunt; præter rationem, quæ habenda est, ædificationis.*

DE MODO ADMITTENDI. Cap. IIII.

1 QVia nobis in Domino valde persuademus, adhoc, ut diuina & summa Maiestas ministerio huius minimę Societatis vti dignetur, multũ referre, ut qui ad eam admittuntur, non

diu probētur antequàm in eius corpus cooptētur, verum etiā vt valde noti sint, antequàm ad probationem eā admittātur, quæ fit in cōmuni conuictu cum domesticis: expedit * habitationem aliquā nostræ communi coniunctam designari, vbi, qui ad probationem admittuntur, hospitum more duodecim dies, vel vsque ad viginti, & amplius, prout Superiori videbitur, diuersentur; vt id temporis de ijs, quæ pertinēt ad Societatem, illi certiores reddātur; & Societas eosdem plenius in Domino nostro cognoscat. A

Declaratio In Cap. III.

A ¶ *Cvm Domus primæ probationis distincta, & comūcta nostræ habitationi esse non posset; curandum est, vt in nostris Domibus aliqua habitatio separata ad id designetur, vt, qui admittuntur, minorē habeāt occasionē conuersandi, cum alijs, qui non fuerint à Superiore deputati.*

In hanc domū, quę primæ probationis dicitur, facilius admitti possunt, qui id optant; si clare ad Dei & Domini nostri IESV CHRISTI obsequium idonei in hac Societate esse viderētur; & contra, qui clare non esse tales cernerentur, consilio (& si qd aliud charitas suggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Dño nro seruire curēt, statim dimitti poterūt

Quòd si res non esset Societati tā clara, quàm oporteret; postquā qui admitti cupit, voluntatē

suam

ſuam propoſuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & ſummam noſtri inſtituti, probationesque ac difficultates, quę in eo ſunt, intellexerit; quamuis efficaciter deſiderare videatur in Societatem admitti, vt in ea viuat &
B moriatur * (quod quidem ſi deeſſet, nemo ad primam probationem vt plurimum admit-
C ti deberet) * reſponſum tamen, ac ſententia vltima aliquandiu differatur; vt eo tempore res melius conſiderari, & Deo commen-

B ¶ Si aliquis ob cauſſas rationi conſonas in Domū reciperetur, qui nondum obſequio diuino ī hac Societate ſe dedicare omnino ſtatuiſſet; perinde vt hoſpes, & non ad primam vel ſecundam probationem admittetur. ſed ea in re vltra triduum, qui alijs præeſt, non facilem ſe exhibeat; nec ſine facultate Præpoſiti Generalis, vel certe Prouincialis id faciet; & difficilius, vbi Nouitij fuerint, quàm vbi non fuerint, ea facultas concedi poterit.

C ¶ Vt reſponſum & deliberatio vltima aliquandiu differatur, & diligentia ad id, vt perſpectior ille ſit, adhibeatur, in vniuerſum quidem obſeruari debet: aliquando tamen peculiares ob cauſſas (vt ſiquis videretur raris dotibus ornatus; & in periculo verſari, ne per dilationem à propoſito ſuo dimoueri, vel certe valde ſolicitari poſſet) compendio maiori, qua conuenit, diligentia adhibita, in Domum primæ probationis eſſet admittendus, vel poſt examinationem ad alia Societatis loca tranſmittendus.

 D ¶ Dili-

mendari possit, ac * diligentia D conueniens adhiberi; vt magis cognoscatur, & vt de eius constantia periculum fiat. Quantū autem differri oporteat, & quæ diligentia sit adhibenda, prudēti considerationi illius, qui admittendi facultatem habet, relinquendum est; qui semper maius Dei obsequium spectabit.

4 Postquam in Domino statuetur, quòd ad probationem aliquem admitti conueniat; solitis vestimentis indutus, aut pro cuiusque deuotione (nisi aliud Superiori

D ¶ Diligentia ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoscendos adhibenda hæc est; vt compēdio quodā Examinis, an aliquo ex primis impedimentis, vel etiam ex secūdarijs, quæ tertio capite attinguntur (cuiusmodi est bonæ valetudinis, vel integritatis corporis defect⁹ obligationes ciuiles, vel æs alienum) teneantur, intelligatur.

Conferet etiam, vt præter Examinatorem aliqui ex ijs, quos Superior designauerit, agant ac versentur cum eo, qui recipiendus sit; & intellecto etiam eius nomine, & eorum, quibus cognitus est, extra domum inquiri poterit cuiusmodi homo ille sit; si domi nulli fuerit satis notus.

Iuuabit etiam ad hoc ipsum, si frequenter ad confessionis sacramentum in Ecclesia nostra aliquandiu accesserit antequam Domum ingrediatur, & si adhuc de eo dubitaretur; non parum conferet, si in spiritualibus exercitijs constituatur, vt ea claritas de eo habeatur, quæ ad gloriam Dei Domini nostri requiritur.

E ¶ Iis,

Superiori videbitur)ingredi poterit,& in prædicta probationis Domo, seu in loco ad id destinato vt hospes constituẽt: ac postridie, quo modo eo in loco se gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, ne uerbo, aut scripto (nisi Superiori aliqua de causa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, uel domesticis agat, præterquam cũ ijs, qui ad id designati à superiore fuerint. Quod fit, vt liberius secum & cũ Deo perpendat vocationẽ suã; ac propositũ diuinæ ac summæ Maiestati in hac Societate seruiẽdi.

5 Elapsis duobus aut tribus diebus post ingressum in Domum probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; & relinquatur ei scriptum Examen, ut

E solus id maturius cõsideret; postea eidẽ * ostendantur Diplomata Apostolica, ac Constitutiones, & Regulę in Societate ac domo, quam ingreditur, obseruandæ; & qui litteris operam dederunt, de singulis facultatibus, in quib⁹ versati sunt, singulas prelegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentum

E ¶ Iis, qui litteras Apostolicas latinas nõ intelligerẽt, satis esset earum summã (vt etiã Cõstitutionum, et Regularum) declarare: Ex quibus ea pars ostendenda vnicuique intelligitur, quæ ei est obseruanda; ex qua summarium haberi potest, quod simul cum Examine vnicuique relinquatur; vt

per otium illud magis consideret.

talentum in doctrina,& proponendi modo cognoscendum sunt constituti.

Eodem hoc tempore primæ probationis conscientiã suã Superiori, vel ei, quem ipse delegauerit,aperiet(nisi id negotij cum Superioris cõsensu in aliud tempus differretur) & generaliter confitebitur (si nondum id fecisset) & illi quidem Confessario, qui à Superiore fuerit ad id destinatus. Et cum in libro ad id designato scriptũ fuerit,& * manu eius subscriptum,' quidquid domum tulit, & quòd cõtentus sit obseruare omnia ei proposita; postremo post reconciliationẽ accepto sanctissimo Eucharistię Sacramento, ingredietur in Domum communis habitationis; vbi cũ alijs versari,& in secunda probatione diu tius exerceri solent Nouitij. 6 F

F ¶ *Si scribere nesciunt, alius corã eis eorum nomine scribet.*

G ¶ *Præter dilationem admittendi ad primã probationẽ (qua vti cum ijs, qui alijs in locis Societatis fuerint, non eßet æquũ) reliqua fere omnia in eisdem locũ habent: licet quo magis noti sunt, & firmi; minus necesse sit diligentiam adhibere ad eos cognoscendos, et stabiliendos, qui ad probationẽ admittũtur.*

* Quod dictum est de ijs, qui tunc primum ad Societatem admittuntur, bona ex parte cum illis obseruabitur,' qui à studijs, aut G 7

aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt, Qui quidem non, vt Professi, vel Coadiutores formati, in corpus Societatis admissi sunt; vt quo maiori cum luce procedetur, eo quisq; cõstantior in sua vocatione maneat; & ipsa etiã Societas melius discernat, an conueniat ad maiorem laudem, & gloriam Dei & Dñi nostri illum apud se retinere.

SECVNDA PARS QVAE AD EOS DIMITTENDOS PERTINET, QVI ADmissi parum apti in probatione ad Societatem inuenirentur.

QVI DIMITTI POSSINT, & per quos. Cap. I.

1 VT AVTEM ad propositum huic Societati finem diuini obsequij, & auxilij animarũ conuenit cõseruari, & numero augeri operarios idoneos ac vtiles ad hoc opus promouendũ; ita dimitti eos oportet, qui tales nõ fuerint inuẽti; & successu tẽporis deprehendatᷓ, vel ꝙ hæc nõ sit eorũ vocatio, vel qđ ad cõmune bonũ Societatis nõ conueniat, vt in ea maneant. Sed tamẽ vt nõ

faciles esse ad admittendum, ita neq; ad dimittendum, immo minus oportet: sed mature omnino & considerate in Domino procedendum est. Et quamuis caussas ad dimissionem dignas eo grauiores esse oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniunctus est; * quantumlibet tamen quisque sit cōiunctus, in quibusdā casibus separari ab ea posset, ac deberet: ut sequenti capite uidebitur. A

2 Dimittendi facultas in primis ad uniuersam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret: Eadem erit penes Præpositum Generalem in omnibus, præterquàm siquid ad ipsius personam pertineret. Penes reliquos ex Societate tantum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit.

DECLARATIONES in secundam partem.

IN CAP. I.

Qui dimitti possint, &c.

A ¶ L*Icet omnes (vt in Constitutionibus dicitur) dimitti possint; alij tamen facilius, quàm alij, dimittentur. Qui in Domum primæ probationis admissi sunt, antequàm cum alijs versentur, si eo tempore appareret non esse ad societatem idoneos, facilius, quàm alij, possent dimitti.*

In proximo gradu illi sunt, qui in secunda probatione in Domibus, vel Collegijs nullis adhuc votis ligati versantur, si experimento comperiretur, quòd ad maius Dei obsequiū

non

non foret, si in Societate manerent.

In tertio gradu illi sunt, qui votis quidem sponte sua se Deo obligauerunt; verum in Scholasticos approbatos, vel Coadiutores Societatis formatos, exacto iam tempore probationis solita, non sunt admißi.

In quarto, & qui grauiori consideratione & caussa indigeant, sunt Scholastici approbati.

In quinto gradu, vbi quidem maior erit difficultas, sunt Coadiutores formati tam Spirituales quàm temporales; si post vota sua publica, licet non solemnia, neceßario dimittendi viderentur.

In quibusdam casibus etiam Professi cuiuscunque gradus & dignitatis in Societate sint, dimitti poßent; si retineri sine detrimento illius ac diuini obsequij non posse iudicaretur.

Præterea, quæ dicta sunt: quo magis alicui Societas deberet, quòd de ipsa benemeritus esset, vel quo pluribus Dei donis ad eandem in diuino obsequio iuuandam præditus esset, eo maiori cum difficultate esset dimittendus: vt contra cui minus deberet Societas, quique minus ad eandem iuuandam in diuino obsequio esset idoneus, facilius posset dimitti.

B.* Præpositis tamen Prouincialibus amplam satis conferri expediet,

B ¶ Quamuis Præpositus Generalis in patentibus litteris ad Præpositos particulares mißis amplißimã eis facultatem impartiat, quo magis subditi eosdem venerẽtur, & humiliores ac submissiores se exhibeant: nihilominus tamen per secretas litteras hæc potestas contrahi (prout conuenire videbitur) & limitari poterit.

C ¶ *Quod*

C pediet, ac * debita ꝑportione ẽt Præpositis localibus, & Rectoribus, quibus videbitur esse conferenda; vt eo melius in toto Societatis corpore subordinatio sanctæ Obediẽtiæ seruetur, quo clarius intelligent inferiores se à suis immediate Superioribus pendere, & quòd sibi conueniat plurimum immo necesse sit, in omnibus eis subesse propter Christum Dominum nostrum.

C ¶ Quod ad eos attinet, qui in prima probatione et secunda sunt, nec dum votis emissis; facultatem ad eos dimittendos habebit quicunque ad eosdẽ admittendos eam habuerit: si tamẽ circunstantiæ aliquæ non id impedirent; cuiusmodi esset, si in Domum aut Collegium, vbi manent, à Generali vel Prouinciali Præposito, vel ab aliquo, cuius habenda sit ratio, destinati fuissent; vel si de Societate ipsi tam benemeriti fuissent, vt eorum esset particularis ratio habenda. In his enim & similibus casibus dimitti aliquis per quemuis Præpositum non deberet; nisi causæ admodum vrgentes & graues essent, ita, vt minime dubitaretur, Superiorum mentem huiusmodi futuram esse.

Qui iã votis se obstrinxerunt in Domibus aut Collegijs, & Scholastici præterea biennio probationis exacto approbati, si dimittendi essent; Præpositus localis, nisi re communicata cum Prouinciali, id facere non deberet. Prouincialis autem pro modo facultatis à Generali acceptæ vel dimittere poterit, vel non poterit, quamuis Generalem non consuluerit.

DE

Coadiutores

Coadiutores formati siue spirituales siue temporales, nisi consulto & approbante Generali, dimitti non debent, nisi in quibusdam remotissimis locis (vt in Indijs) huiusmodi facultatem Prouinciali communicari oporteret, vel Generalis extra ordinem alicui, cui tanquam sibi ipsi fideret, & propter caussas magni momenti eam communicasset.

Erga Professos minus etiam huiusmodi facultas inferioribus Præpositis est communicanda; nisi res ad Præpositum Generalem delata & graui consideratione expensa foret, ita, vt conuenire ad diuinum obsequium, & commune Societatis bonum huiusmodi hominem dimitti, videatur; vt si contumax vel incorrigibilis esset.

DE CAVSSIS, PROPTER quas dimitti aliquem conueniat.

Cap. II.

1 CAussas eas, quę ad aliquem dimittendum sufficiant, ponderare coram Domino debebit prudēs charitas Superioris, qui huiusmodi facultatem habuerit; sed generatim loquendo, quatuor eorum genera fore videntur.

2 Primum, si in Domino iudicaretur, contra ipsius honorē & gloriā fore, quòd is in hac Societate maneret, qui videatur in quibusdā prauis affectibus aut uitijs, quę diuinam offendūt Maiestatem,

IN CAPVT II.

DE CAVSSIS dimissionis.

Maiestatem, corrigi non posse; * quæ eo minus tolerari debe- A
rent, quo grauiora essent, & plus culpæ haberent; licet alijs nullum offendiculum (quod manifesta non essent) præberent.

Alterum est, si existimaretur 3
in Domino, aliquem retinere, contra Societatis bonum fore, quòd cum uniuersale sit, haud dubie bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui syncere diuinum obsequium quærit. Tale quid esset, * si in Proba- B
tionum decursu aliqua impedimēta, uel insignes defectus, quos antea in Examine tacuisset, detege-

A ¶ *Quatenus defectus aliqui, qui contra diuinum honorem, & Societatis bonum esse dicuntur, debeant tolerari; cum id ex multis circunstantijs particularibus personarū, temporum, & locorum pendeat: discreto zelo eorum, quibus ea cura commissa est, relinqui est necessarium: Qui eo impensius rem Domino commendabunt, & diligentius cum alijs, qui ad cognoscendam Dei voluntatem iuuare possint, communicabunt; quo eis difficilius negotium, magisque dubium videbitur.*

B ¶ *Si ille, qui ingreditur, ipso in initio morbum aliquem vel dispositionem ad illum detexit, & ea conditione, vt periculum fieret sanitatis eius, admissus est: cum cerneretur non conualescere, nec labores Societatis ferre posse*

in posterum; dimitti, ac extra Domum, prout vera charitas dictauerit, iuuari poterit.

Si ingressus est sine vlla conditione, manifestata quidem infirma corporis habitudine, sed spe concepta, quòd ad maiora aptus esset futurus, quàm esse experimento comperiatur; quamuis etiam dimitti possit; animaduertendo, quòd sanitate ad nostrum institutum necessaria careat magis erit considerandum, num dimitti debeat, nec ne, & multo magis, si, cũ sanus ingressus fuerit, in ministerio Societatis in ægritudinẽ incidit. Tunc enim, si ipsemet contentus non esset, iustũ non foret, hac sola de causa à Societate dimitti.

Si in ingressu quis ægritudinem aliquam celasset; cum ea detegeretur, constat, liberius & iustius eum dimitti posse. An autem re vera sit dimittendus, nec ne, propterea quód alijs dotibus magni momenti ad diuinum obsequium polleat; prudentiæ Superioris relinquatur. Tantundem sit dictum, si deprehenderetur quòd in aliqua re alia, in Examine veritatem suppressisset. Quòd si aliquod ex quinque impedimentis dissimulasset; tunc non est æquum vt in Societate maneat, iuxta id, quod in prima parte dictum est.

C tegerentur; vel si * experimento comperirietur, valde inutilẽ fore eum,' & per quem præpedienda magis, quam adiuuanda esset Societas, propter eius insignẽ ad quæuis eius munera ineptitudinẽ: & multo magis dimitti oporteret, si damnum allaturus

C ¶ *Si bonum testimonium nõ referret ex probationibus, quæ extra domum fiunt, vel etiam domi; nec ea remedia, quæ charitas ante dimissionem solet adhibere,*

re, sufficerent: conducibilius est, eum dimittere, quàm in corpus Societatis homines, qui ad eius institutum non videtur conuenire, admittere.

D ¶ Alijs offẽdiculum præbere ille intelligitur, qui suo exẽplo peccandi occasionem eis præbet, et quidem amplius, si verba adijceret suasoria, vt ad aliquid mali allice-ret, præcipue ad instabilitatem in sua vocatione, vel ad discordiã; vel si quid contra Superiores, vel cõmune Societatis bonum moliretur. In quibus enim talia locum haberẽt, rationi consentaneum non esset, vt ij in Societate manerent.

Quando non tam propter rationem vel magnitudinem peccati, quàm ob remouẽdum offendiculum, quod alijs præbuit, dimitti aliquem necesse esset; si alioqui aptus esset; expendet prudentia Superioris, an expediat facultatem ei dare, vt ad locum alium Societatis valde remotum, eandem non egrediẽdo, proficiscatur.

turus malo vitæ exemplo iudicaretur, ac præcipue si inquietũ se ostẽderet, & * verbis aut actibus D offendiculum alijs prębeτet. Hoc enim tolerare, charitatis nõ esset, sed vitij cõtrarij in eo quidem, qui tenetur cõseruare quietem, & bonum statum Societatis sibi commissę.

Tertium, si iudicaretur, id fore contra Societatis, ac simul ipsius dimittendæ personæ bonũ; quod ex parte corporis posset accidere, si tempore probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiusmodi cerneretur, cũ qua

qua eum nõ posse progredi in laboribus, quos noster procedẽdi modus requirit ad Deo in eo seruiendum, videretur: ex parte rerum animi, quando, qui ad probationem admissus fuit, se cõponere ad vitã sub Obediẽtia & iuxta modũ procedẽdi Societatis ducendã nõ posset; quòd nequeat, vel nolit proprium suum sensum aut iudiciũ infringere; vel propter alia impedimẽta, quæ à natura, vel à cõsuetudine promanarẽt.

5 Quartum, si cerneretur id fore cõtra bonum aliorũ, qui de Societate nõ sunt; ut si detegeretur vinculũ matrimonij, vel seruitutis legitimę, vel æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem subticuisset. Quęuis harum quatuor caussarũ satis esse videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeste dimitti eũ, in quo locũ habuerint, quàm imprudentẽ in eo retinẽdo charitatẽ exercere.

DE MODO DIMITtendi. Cap. III.

IN CAPVT III.

1 CVM ijs, qui dimittendi erunt, A *obseruari eum modum conueniet, qui in conspectu Dei dimit-

D E modo dimittendi.

A ¶ *Animaduertendum est, quòd Cõstitutiones de eo modo dimittendi loquũtur, cũ palã id, ac propter caussas manifestas efficitur. Sed præter hos nõnullis occultè dimitti posſũt; quãdo caussæ (quæ plurime, &*

mæ, & quidem ex illis aliquæ sine peccato esse possent) essent occultæ, &, si non dicerentur, in alijs aliquid perturbationis timeretur. Tunc enim conducibilius est aliquo prætextu (vt probationum) extra domum mitti, quàm si eorum dimißio publicaretur.

Ad hos hoc modo dimittendos satis erit, si Præpositus, qui ad id facultatē habuerit, re Domino commendata, et vnius, aut plurium audita sententia (si iudicauerit in Domino cum eis rem esse conferendam) statuat quod facto opus sit, & exequatur.

Notandum est etiam, ea, quæ de modo dimittendi dicuntur, ijs magis conuenire, qui in probationibus versantur; minus autem illis, qui in corpus Societatis cooptati sunt; vt Scholastici approbati, & Coadiutores formati; ac multo minus Professis, in quibus charitas & discretionis donū à Spiritu sancto datum docebit modum, qui in eis dimittendis tenēdus sit; si Deus permitteret, vt hoc facere eßet necessariū.

dimittenti, dimisso, & alijs domesticis, & externis magis satisfaciat. Quod attinet ad dimittētem ob caussas superius dictas tria obseruentur.

Primum est, vt oret ipse Dominum, & domi orari ea intentione curet (quāuis quis sit pro quo oratur non intelligatur) vt docere Dominus noster dignetur ea in re, de qua agitur, suā sanctissimam voluntatem. 2

Alterum, vt id cōferat cum aliquibus, seu aliquo ex domesticis, qui ad hoc negotium aptiores 3

res ei videantur; & audiat, quid illi sentiant.

4 Tertium, vt omnẽ exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis constituta, ac communis boni, tum etiam (quoadeius fieri poterit) particularis ratione habita; expẽdat hinc inde caussas, & statuat, an dimittere debeat, nec ne.

5 Quod ad dimissũ attinet, tria itidem obseruẽtur: primum exterius; vt recedat ex domo, quantum fieri possit, sine dedecore vel B ignominia, ac* secũ oĩa sua ferat.

6 Alterum interius; vt eum dimittere Superior curet, conseruata, quantum fieri potest, charitate ac beneuolentia erga domum, & quanta cum consolatione in Domino fieri poterit.

7 Tertium; vt circa statũ vitæ studeat eum dirigere vt aliquã cõuenientem viã seruiendi Deo ineat, vel in religione, vel extra eã; prout diuinæ voluntati conuenientius fore videbitur. Demum consilio & oratione, & siquid aliud charitas dederit, iuuare curet.

B¶ *Ea, quæ ipsius esse constet, difficile non est statuere, vt secũ ferat. Verum in ijs, quæ uel expẽdisset, vel dedisset Societati, vel alioqui, si accidisset, vt ficto animo in Domo vel Collegio ipsius habitasset, prudentiæ Superioris dimittentis relinquetur: vt habita ratione tum æquitatis, tum ædificationis, statuat, num illi aliquid amplius, quàm quod inuenitur de rebus ipsius, dari debeat, nec ne, et*

Vt satisfiat alijs domesticis, & externis, tria 8
etiam obseruentur.

si amplius, quãtũ.

C ¶ *Reddere rationem caussarũ, propter quas, aliquis dimittitur, vel non reddere in communi, vel in particulari; magis, vel minus cõueniet: prout is, qui dimittitur, in maiori vel minori existimatione, & magis aut minus domi et foris charus fuerit.*

Primum est, vt quantũ fieri poterit curetur, nequid perturbationis in alicuius animo ꝓpter dimissionem maneat, * ratione C
reddita, quantum satis erit, quibus reddi opus sit: abstinendo, quantum fieri poterit, à defectibus, qui publici non fuerint, declarandis; quãuis in eo, q dimittitur, nõnulli deprehẽsi fuissent.

Alterum, ne male affecti ma- 9
neant erga dimissum, & quantũ fieri possit, ne de eo male sentiant; sed potius eius vicem doleant, & in Christo eum diligant, ac diuinæ Maiestati in suis orationibus, vt eum dirigere, & ei misericordiam impendere dignetur, commendent.

Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iu- 10
uentur, si qui minori cum ædificatione, quàm par esset, domi versantur; & timeant, ne sibi tantundem accidat, si nollent proficere. Et externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd domi non toleretur id, quod tolerari ad Dei gloriam non debet.

QVO-

1 QVOMODO SE GERAT Societas cum ijs, qui sua spōte recederent, vel quos ipsa dimitteret.

Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniussi discedunt, si ad alium locū A Societatis se conferant, * vidētur nobis in Domino admittendi non esse, nisi prius qui dimisit, vel qui loco præest, vnde discessit, vel Præpositus Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus suum præstiterit assensum; ne defectus cognitionis rerum, aut personarum, alicuius erroris in Dei offensam caussa sit.

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarum; quæ ijs vt Societatis membris concessæ fuerant, simul atque mēbra esse desierint, constat cessare.

IN CAPVT IIII.

QVOMODO se habeat Societas cum ijs, qui sponte recedunt, vel ab ea dimittuntur.

A ¶ *QVam quis in genere dicatur, eū qui sponte sua, vel dimissus recessit, in aliam domum admitti, nisi cōsulto prius Præposito, in cuius domo uel Col legio fuit, et eius expectato respōso, non debere: nihilominus tamē prudētiæ Præpositi domus, ad quam redijt, relinquetur; vt consideret, an tāquam hospes sit admittendus, vel non; donec responsum accipiat à Superiore, cuius voluntatem exequi debet.*

Declaretur ijs, qui dimittũtur, quòd absoluti 3
maneãt à votis simplicibus, si ea iuxta formulã
Societati cõsuetã (quæ in quinta Parte videbiť)
emiserint; qđq; nulla alia dispẽsatiõe indigeãt.

Ad eos reducendos, qui sine licentia recede- 4
rent, si prius parum idonei ad Societatẽ habebantur, nulla diligentia opus erit; sed potius dirigantur ad aliud institutum, vbi Deo seruire possint, relaxato illis voto, vt omnes scrupuli eis eximantur. A

Si huiusmodi essent, vt Deo gratũ fore videre 5
tur eos non sic relinquere, præcipue, si ex aliqua vehemẽti tẽtatione, aut ab alijs decepti egressi videantur, *diligẽtia adhiberi ad B
eos reducendos poterit; & priuilegijs ad negotium huiusmodi concessis à sede Apostolica; quãtum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cum aliquis horum sic reductus esset, * relin- C
quetur prudentiæ eiusdem Superioris; vt videat, num satisfactione

B¶ *Qui à Societate discedunt, quamuis ad eam idonei uideantur, si aliã religionẽ ingressi, et eiusdem habitu indu ti fuissent: nec litigandũ esse Societati, nec procurandum videtur, vt eos reducat. Si habitum religionis nõ induissent, poterit ea diligentia adhiberi quam ordinata & prudens charitas dictauerit, ad eos reducendos ad illum locum, vbi in Domino iudicatur, quòd Deo seruient.*

C¶ *Quod ad satisfactionem attinet eorum, qui sponte*

sua

ctione aliqua opus sit, & quanta, an melius censeat, omnino in spiritu mansuetudinis procedere; qua in re & eius, qui reductus est, bonũ, & ædificatiõ domesticorum spectanda est.

6 Siquis sponte sua ad Collegiũ, vel domum, vnde sine facultate recesserat, rediret, & alioqui idoneus ad Deo seruiendũ in ea iudicaretur; considerandũ

D erit, * an veram perseuerandi voluntatẽ afferat, & an sit paratus ad quamuis satisfactionẽ & probationẽ: quòd si secus esset, ut qui verę pœnitentię signa nõ ostendit, admitti nõ merebitur.

7 Si, qui fuit meritò dimissus, ad eandẽ domum, vnde dimissus est, rediret, ad quãuis satisfactionẽ paratus; Si adhuc eædẽ rationes

sua redeunt, & admittuntur, vel qui reducti redeunt; cum eius satisfactionis scopus sit aliorum ædificatio, & eiusdem, qui redijt, profectus; ex circunstantijs personarum, temporis, & locorum, num fieri debeat, nec ne, & si fieri debet, quanta ea futura sit, indicabitur: & hæc omnia prudentiæ Superioris, in cuius domũ vel Collegium ingreditur, committi oportet.

D ¶ *Cum de illorum, qui sponte sua redeunt, constantia dubitaretur; in aliquo xenodochio, vel alijs probationibus possent constitui; vbi pauperibus Christi ex ipsius amore aliquandiu inseruiendo, suæ stabilitatis & constantiæ specimen præbeant; quod & ad expurgandã præteritæ leuitatis culpam pars quædam satisfactionis esset:*

rationes,propter quas fuit dimiſsus,manerent; perſpicuum eſt,non eſse admittendum:Si non manerent,& qui dimiſit,iudicaret Deo gratum fore,vt denuo reciperetur in eandem,vel aliam domum;admoneat Generalem, vel Prouincialem Præpoſitum; & quod ab eo præſcriptum fuerit, exequatur.

Siue receſserit ſponte ſua, ſiue dimiſsus qui redit;ſi admittitur, denuo examinari debet,& generalem confeſſionem facere ipſo in ingreſsu ab vltima,quam fecit, inchoando; & alijs probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori,habita ſemper ratione ędificationis vniuerſalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur. 8 C

TERTIA

TERTIA PARS, DE IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in probatione manent.

DE CONSERVATIONE in ijs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent. Cap. I.

1 T IN ijs admittendis, quos ad nostrum Institutum vocat Deus talẽtum ad id conueniens concedendo; & in dimittendis illis, qui cum eo careant, se à diuina sapientia non esse vocatos ostendunt; consideranda sunt, quę superius attigimus: ita in eis conseruãdis in sua vocatiõe q retinẽtur, & ꝓbãtur in domibus & Collegiis, & in eisdem iuuandis, vt sic proficiãt in via Dei spiritu & virtutibꝰ, vt sanitatis & viriũ corporis, quę ad laborãdũ in vinea Dñi necessarię sunt, ratio habeat̃; cõsideratione ac ꝓuidẽtia debita opꝰ eſt: & ita agetur primo loco qdẽ de ijs, quę ad animã; secundo de ijs, quę ad corpus ꝑtinẽt.

2 Quod ad animam attinet, cũ tanti referat, eos, qui in ꝓbationibus uersantur, ab omnibus imperfectionibus & qbusuis impedimentis maio-

ris

DECLARAtiones in Tertiā Partem.

IN CAPVT I.

DE cōseruatione in ijs, quæ ad animam pertinent.

ris spiritualis profectus remouere; multum ad id confert; * omnem cōmunicationem p verba & scripta vt abijciant cū ijs, qui in proposito sibi instituto intepescēdi caussa esse possent, & vt in via spirituali incedēdo * cū ijs dūtaxat personis, & ijs de rebus agāt, quę iuuent in diuino obsequio ad id consequēdū, quod in ingressu Societatis sibi vt scopū præfigebant. 2 A B

Eadē de caussa egredi domo 3

A¶ SI in aliquo loco solicitatur uel per- non turbatur aliquis ab hominibus, qui in via spiritus non bene procedunt; videat Superior, num eundem in alium locum transmitti expediat, vbi diuino obsequio commodius insistat. Et tunc Superior ad quem mittitur, certior fieri debet de rebus ipsius, quantum sit satis ad eum magis iuuandum, & alios, quibus præest.

B¶ Si aliquando permittendum videatur, vt consanguineos vel amicos, quos, cum esset in seculo, habebat, alloquetur, coram aliquo à superiore designato id fiat, et breuiter; nisi particulares ob caussas is, qui supremam curam habet, aliud statueret. Sic etiam, si aliquis ex ijs qui domi sunt, cuiquam scriberet, non nisi obtenta facultate, litteris ei ostensis, quem Superior destinauerit, id faciet. Si ad eundem litteræ mitterentur, ei primo reddentur, qui à Superiore fuerit constitutus;

stitutus; qui eas lectas reddet, aut non reddet illi, ad quem sunt destinatæ; prout in Domino expedire ad maius ipsius bonum, & Dei gloriam existimabit.

C non debent, nisi * quando, & cum quo socio Superiori visum fuerit. * Nec domi hi cum illis pro suo arbitratu D colloquantur, * sed cum iis tantum, qui à Superiore præscripti fuerint; quorum exemplo

C ¶ *Considerabit Superior, num aliqui, quibus confidendum uideatur, soli mitti possint; & si qua etiã quibusdam facultas generalis dari debeat, vel non, sed sigillatim eam peti, quandocunque domum egrediuntur, oporteat.*

D ¶ *Vt plurimum Nouitios inter se conuersari non conuenit; sed silentium inuicem obseruare, nisi in rebus, in quibus loqui necesse sit. Agent vero potius cum maturis, ac prudẽtibus, qui scilicet à Superiore cuique fuerint designati. Sic etiam, si duo in eodem cubiculo lectulos suos habent, alter eorum huiusmodi sit, vt minime dubitetur, quòd alter eius societate proficiat; & eandem ob caussã inter cubicula, quæ seorsum vnicuiq; iuniorum aßignantur, par est, aliquos ex antiquioribus intermisceri.*

Sine facultate autem à Superiore accepta ordinarie vnus cubiculum alterius non ingredietur; &, si cum ea facultate ingressus fuerit, ostium semper apertum maneat, quandiu cum alio ibidem fuerit; vt et Superior, & officiales ad id destinati, quandocunque eis visum fuerit conuenire, ingredi posint.

E ¶ *Simile*

plo & spiritualibus colloquijs ædificationem accipiāt, nō aūt offensionē, & proficiāt in Dño.
Oēs diligentissime curēt portas sensuū suorū (oculorū præcipue, auriū, & linguę) ab omni inordinatione custodire, ac se in pace & vera humilitate interna cōseruare, & eā in silentio, cū id obseruandum est; cū autē loquēdū, in circūspectione & ędificatione verborū, & modestia vultus, ac maturitate incessus motuūq; oīum sine vllo impatiētiæ aut superbiæ signo exhibere; in oībus ꝓcurādo atq; optādo potiores partes alijs deferre, oēs in animo suo tanquā sibi superiores ducendo, & exterius honorē ac reuerentiā, quam exigit cuiusq; status, cū simplicitate & moderatione religiosa exibendo: atq; ita fiat, vt se mutuo cōsiderantes, in deuotione crescāt, Deūq; Dñm nrum laudent, quē quisque in alio, vt in illius imagine, agnoscere studeat. 4
In refectione corporis curandū est, vt temperātia, modestia, & decentia interius & exterius in oībus obseruetur. Præmittatur benedictio, & sequatur actio gratiarum, quas oēs agere debent cū ea, qua par est, deuotione & reuerētia. Et dum corpus edendo reficitur; sua ēt animę refectio prębeat libro aliquo pio potius, quàm difficili, quem capere, & à quo oēs iuuari possint, legendo: vel id tēporis aliquis, cui à Supe- 5

E riore id iniungetur, concionabitur, vel *aliquid simile ad Dei gloriam fiet.

6 Omnes quandiu corpore bene valent, in ſpiritualibus vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et, qui officium vel miniſterium aliquod certum habent, vt de auxilio prouidendũ eſt eis, ſi ſit neceſsarium; ita cùm vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorũm omnium origo, quoad eius fieri poſſit, domi noſtrę locum habeat.

7 Vt experiri incipiãt ſanctę Paupertatis virtutem; doceantur omnes, quòd nulla rę tanquam propria uti debeant; quamuis neceſse non ſit probationis tempore *poſseſſione bonorum ſuorum ſe abdicare; niſi id Superior poſt elapſum primum annum iuberet, iudicans in huiuſmodi bonis tentationum occaſionem & minus proficiẽdi in ſpiritu habere aliquem, ut qui illis adhęreat aliquo immoderato amore vel

E ¶ *Simile quid erit, litteras, quæ ad ædificationem faciunt, legere; & ſiqua alia exercitatio aliquando conuenire videretur.*

F ¶ *Poſſeßione bonorum ſuorum ſe abdicare, tam de proprijs bonis intelligẽdum eſt, quæ habet penes ſe vel alios, quàm de iure vel actione, quæ ei competit ad bona, quæ ſperat; ſiue ſecularia illa, ſiue eccleſiaſtica ſint. Quando hoc fieri debeat, Præpoſiti Generalis, vel eius, cui ille facultatem communicauerit, arbitrio relinquetur.*

G ¶ *Ante ingressũ quiuis de bonis suis tẽporalibus pro suo arbitratu statuere potest. Sed postquã ingressus est, tã de ecclesiasticis, quã de secularib⁹ disponat oportet ita, ut decet virũ spiritualis vitæ sectatorẽ. Ideóque, cũ existimaret in consanguineos ea esse dispensanda, cõmittere id debet iudicio vnius, vel duorum, vel trium virorum, qui & doctrina, & pietate commendentur, & eidem acquiescere, & quod illi sentient perfectius, & Deo ac Domino nostro gratius esse, habita omnium circunstantiarum ratione (vt in Examine, pagina decimanona, fusius dicitur) exequi debet.*

vel confidentia; & * tunc qui se G exuit bonis suis sequatur Christi cõsilia: pro sua tamẽ deuotione ad hoc poti⁹, quàm ad illud op⁹ dispensare bona sua, uel eorum partem poterit; prout in Domino intellexerit ad diuinũ beneplacitum magis conuenire, ut in Examine dictum est.

8 Intelligant etiam quòd mutuo dare, uel accipere, uel dispensare quidquam de ijs, quæ domi sunt, minime possunt, nisi Superior conscius consensum præstiterit.

9 Qui in ingressu ipso, uel post ingressum ad Obedientiam motus sua deuotione, uellet bona sua vel eorum partem in Societatis subsidium dispẽsare; * haud H dubie opus faceret maioris perfectionis

H ¶ *Rectores, vel Præpositi locales, vel Prouinciales, vel quicunque alij, cum quibus aget qui sic habet in animo*

fectionis, alienationis, & abnegationis vniuersi amoris proprij non descendendo tenero quodã affectu ad particularia loca, nec iuxta illũ sua bona huic potius, quàm illi applicãdo: quin potius exoptãdo maius & uniuersalius bonum Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuersale bonũ, & vtilitatem animarum instituta est) hoc iudicium ei relinquat, qui eius uniuersæ curã habet, num applicari huic loco potius, quàm illi in eadem Prouincia debeat: quandoquidem ille melius, quàm quisquã alius intelligere potest, quid cõueniat, & quid maxime vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regum, Principum, ac aliorum potentatuum; ne eis caussa vlla offensionis detur; sed ad maiorem ædificationem omniũ & spiritualem vtilitatẽ animarũ, & gloriam Dei omnia cedant.

sua bona dispensare, ut in cæteris rebus, ita & in hac quod perfectius est, quodq́; maioris merui in diuino conspectu, ei repræsentare debent. Nihilominus, si in eo propensio animi ad locũ vnũ potius, quàm ad alium (quamuis imperfectum id sit) cerneretur; etiam si iudicio Superioris suum submittere velet: certiorem tamẽ reddere Præpositum Generalem poterunt, uel eum, qui eius gerit vices, an sit aliquid huiusmodi imperfectionis tolerandum; sperando quod ea cessabit aliquando; suppletq́; diuina bonitas quod ad suam maiorem gloriam &

maiorem

maiorē ipsius perfectionē deesse cernit.

Doceātur qūo ab illusionib⁹ Dęmonis in suis spiritualibus exercitationib⁹ caueant, & qūo se cōtra oēs tentationes tueātur: simul rationes sciāt quæ adhiberi possint ut eas superēt; & ad ueras solidasq; uirtutes cōsequendas insistāt, siue plures adsint uisitationes spirituales, siue pauciores: curent uero sēper in uia diuini seruitij ꝑgressū facere. 10

Vtantur quotidie conscientię suæ examinatione consueta, & octauo quoque die saltem ad Confessionis & Communionis sacramenta accedant; nisi aliqua de caussa aliud Superiori uideretur: & unus omnium sit Confessarius ab eodem Superiore constitutus: *quòd si fieri nō poterit, quisq; certe suum stabilem habeat Cōfessarium, cui ipsius conscientia prorsus aperta sit. Qui quidem Confessarius non ignoret, quos casus sibi Superior reseruat. Illi autem reseruabuntur, quos ab eo cognosci necessariū uidebit, aut ualde cōueniens; quo meli⁹ & remedium adhibere possit, & suæ curę commissos præseruare ab omnibus quæ nocitura sunt. 11 I

I ¶ *Conuenienter non posset fieri propter multitudinem, vel quòd aliquis ab alio Confessario magis, quàm ab ordinario iuuari posse videretur propter caussas, quæ possent accidere; quas considerabit Superior, & quod in Domino iudicauerit conuenire, prouidebit.*

Perutile

12 Perutile erit, esse domi aliquē K *virum fidelem & in rebus spiritualibus sufficienter versatum, qui instruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius sese habere debeant, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat: quem omnes qui in probatione sunt diligant, ad quem in suis tentationibus confugiant, cui confidenter sua omnia detegant, & à quo consolationem & auxilium in omnibus sperent in Domino: & admoneantur, quòd nullam debeant celare tētationē, quam huic, uel Confessario, vel Superiori, non aperiant; immo vero totam animam suam illis integre manifestam esse, pergratum habeant: nec solum defectus aperiant, sed etiā pœnitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura optantes ab illis dirigi, sicubi à rectitudine deflecterent, nolentes suo proprio sensu duci; nisi cōueniat cum iudicio illorum, quos Christi Domini nostri loco habent.

K ¶ *Hic erit Magister Nouitiorum, uel quem Superior ad hoc munus ut aptiorem constituet.*

13 Anteuertere oportet tētationes, adhibitis earū cōtrarijs: vt cū qs animaduertitur ad supbiā esse propēsus, exerceri is debet in reb⁹ abiectioribus, quæ ad humiliandū ipsū vtiles futuræ videant: & sic de alijs prauis animæ ꝓpēsionib⁹.

Preterea honestatis & decen- 14
tiæ ratione cõuenit, * fœminas L
nõ ingredi domos nostras, nec
Collegia, sed tãtum ecclesias:
& arma nulla nec * instrumẽta M
rerum vanarum domi haberi;
sed tantum ea, quæ faciunt ad
finem illũ diuini seruitij & lau-
dis, quem sibi præfixit Societas.
*In correctionibus & pœnitẽ- N
tijs iniungendis qui modus te- 15
neri debeat prudenti charitati
Superioris, & eorum, quos sibi
substituerit, relinquetur; qui in
eis rationem habebũt disposi-
tionis p̃sonarũ, & ædificationis
vniuersalis & particularis earũ
ad gloriã Dei. Pœnitentias vero
humĩli prõpta volũtate quisq;
admittere deberet cũ vero emẽ
dationis & spiritualis profectus
desiderio; etiã si propter defectũ
non culpabilẽ iniungerentur.
Syndicus domi constituatur: 16
cuius erit officiũ, obseruare in
oĩbus quod ad honestatẽ & de-
centiam externã pertinet, eccle-
siam &

L ¶ *Vt fœminæ nõ ingrediantur domos, nec Collegia Societatis, fere sẽper debet obseruari. Sed si illæ eximia charitate, vel auctoritate simul cũ charitate essent conspicuæ; prudentia Superioris iustas ob caussas, vt illæ (si id optarent) videndi gratia ingrederẽtur, posset dispensare.*

M ¶ *Cuiusmodi essent instrumenta ad ludendum, vel ad rem musicam, libri etiã profani, & alia id genus.*

N ¶ *In correctionibus (licet prudẽtia rebus particularibus adhibita hũc ordinẽ mutare possit) est aduertendũ, quòd primo in cha-*

ri

siā & domū plustrando, & siquid nō conueniat adnotādo; & Superiori referendo, vel eundem, qui errat, cōmonefaciendo, si id facultatis ei, vt vtilius inDño suo fungatur officio, tribuetur.

17 Curēt omnes ex morbis corporis, fructum capere nō solum sibi sed etiā ad aliorū ędificationem, non impatientes aut morosos se exibendo, sed potius patientiam magnā habendo, & præseferēdo, ac obedientiā Medico, & infirmorum prçfecto præstando, verbis pijs & ædificationem facientib⁹ vtendo, quæ ostendant ægritudinem acceptari vt donū de manu Creatoris ac Domini nostri; quādoquidem nō minus donum est quàm sanitas.

ritate ac dulcedine, qui peccăt, sunt admonēdi; secūdo in charitate quidē, sed eo tamen modo, vt eis confusio et rubor inijciatur; tertio amori, ea, quæ timorem incutiant, adijcientur. De publicis autem defectibus publica debet esse pœnitentia, ijs tantum, quæ ad omnium ædificationē faciunt, declaratis.

18 Idem sapiamus, idē, quoad eius fieri possit, dicamus omnes, iuxta Apostolū.

O *Doctrinę igitur differētes nō admittātur, nec verbo in cōcionib⁹ vel lectionib⁹ publicis, nec scriptis libri; (qui quidem ædi nō poterūt in lucē sine appro- ba-

O¶ *Nouæ opiniones admittendæ non sunt; & siquis aliquid sentiret, quod discreparet ab eo quód Eccle- sia*

sia et eius Doctores cōmuniter sentiūt suū sensū definitiōi ip sius Societatis debet subijcere, vt in Examine declaratū est.

In opinionibus et, in quibus catholici Doctores uariāt inter se, uel contrarij sūt, ut cōformitas et in Societate sit, curādū est.

P ¶ Ferēda nō est inter ullos domesticorū perturbatio, vel ira mutua; et si aliquid huiusmodi accideret, curetur, vt statim cū satisfactione debita in gratiam inuicem redeāt.

batione atq; cōsēsu Præpositi Generalis; qui eorū examinationem saltē trib⁹ cōmittat, sana doctrina & claro iudicio in ea facultate præditis). Immo & iudiciorū de reb⁹ agēdis diuersitas, quæ mater esse solet discordię, & inimica vnionis voluntatū, quātū fieri pōt, euitari debet: vnio vero & conformitas mutua diligētissime curāda est, nec, quæ ei aduersantur, permit- P tenda: quo iūcti inuicem fraternę charitatis vinculo melius & efficacius possint se diuino obseqo, & auxilio proximorū impendere.

Quia ad progresssū in virtutibus 19 faciendū multū cōfert antiquiorū exemplum, quo reliq ad eorū imitationē animētur; qui præest aliis (si aliter peculiares ob caussas nō iudicaretur cōuenire) & oēs alij Sacerdotes, q ei videbūt, aliquādo intra annū officiū, vel officia eorū, q inseruiūt domi, ad tēp⁹ aliqđ obibūt; quo alijs gratius reddatur huiusmodi ministeriū, in quo ad maius Dei seruitiū & gloriā sunt cōstituti.

Expli-

20 Explicetur aliquot dieb⁹ in singulis hebdomadibus Doctrina Christiana, ac Q *modus bene & cum fructu confitendi, communicandi, missam audiendi, & in eadem ministrandi, orandi itidem, meditandi, & legendi ꝑ captu vniuscuiusq; tradatur; cureturq; non solū vt addiscant quæ conueniunt, sed etiā vt memoria teneāt, & exerceant quæ didicerint; omnesq; suum tempus rebus spiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mensura gratiæ Dei ipsis communicatæ insistāt; R ad quod* conferet aliqua exercitia spiritualia illis, qui nondum se exercuerunt in eis, vel omnia tradere; prout vnicuique conuenire in Domino iudicabitur.

Q¶ Præter modum bene confitendi, tempus etiam eis designetur, intra quod si ad confessionem non accederent, subtrahatur eis cibus corporis, donec cibum spiritus sumant. Qui autem alij, quàm suo Cōfessario designato confiteretur, debet postmodum (quātum recordari poterit) eidē suo Cōfessario totam suā cōsciētiā aperire, ut, nihil ignorādo quod ad eā pertineat, melius in Domino possit eūdem iuuare.

R ¶ Cum ijs, qui ex se exercitiorum spiritualium intelligentiam habent, & in ipsis facile progrediuntur, ac methodum in eisdem bene procedendi habent, vel qui alijs occupationibus distinentur, poterūt omnino, vel certe ex parte, Superiores in communibus huiusmodi regulis dispensare.

Conuenit

Quosdam, qui quamuis ad spiritualia exercitia apti sint, nondum tamen ea sunt experti, operæpretium erit aliquando iuuare, ad particulares considerationes descendendo; quæ ad timorem & amorem Dei, ac virtutum, & ad executionem earum, prout ratio conuenire docuerit, incitent.

Eis, qui ad huiusmodi exercitationes apti non esse videantur, qualis ex Coadiutoribus temporalibus aliquis esse posset, proponi debent ea, quæ ipsorum captui conueniant, & quibus ad seruitiũ Dei ac Domini nostri illi iuuentur.

S ¶ Qui domi concionātur, reprehē[s]ionē alicuius ex fratribus domesticis, vel ipsius Societatis non attingant. Idem caueant qui in ecclesijs cōcionantur; nisi prius Superiorem ea de re consuluerint; quāuis possit vnusquisque & se, et fratres suos simul ad progreßũ ĩ maiori obsequio Dei (quod potius

Conuenit oēs exerceri (si aliquem Superior nō eximeret) * in cōcionibus domesticis: vt, præterquàm ꝙ vtiliter in hoc expēdetur aliqua hora à prādio, animētur & aliquē vsum cōparent (quod ad vocem & modum attinet & ad reliqua) & vt specimen etiam eius talenti, quod in hoc genere Dñs eis cōmunicat, præbeant; & vt suos bonos conceptus ad suam & proximorũ ædificationem exprimant, de ijs crebro tractātes, quæ ad sui abnegationē & in virtutibus profectũ, & omnimodā perfectionem attinent; ad ea se inuicem exhortando, & præcipue ad unionem & charitatem fraternam. 21 S

cipue

12 Magnopere cõferet, deuote, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus magis exercetur humilitas & charitas. Et in uniuersum T loquendo, quanto aliquis se * arctius Deo adstrinxerit, & liberaliorẽ erga summã Maiestatem se præstiterit; tãto eũ in se liberaliorẽ etiã experietũ; & ipse indies magis idoneus erit ad gratias & dona spiritualia vberiora recipiẽda.

13 Expedit in primis ad profectũ, & valde necessariũ est, vt omnes perfectæ Obedientiæ se dedãt, Superiorem (quicunq; ille sit) loco Christi Dñi nostri agnoscẽtes, & interna reuerentia & amore eũ prosequẽtes: nec solũ in executione externa eorum, quæ iniungit, integre, prõpte, fortiter, & cũ humilitate debita, sine excusationibus, & obmurmurationib⁹ obediant,

ti⁹ in domesticis, quàm in publicis in ecclesia cõcionibus conuenit) excitare.

T ¶ *Coniũgi magis cũ Deo, ac liberalem se in eũ exhibere, est se totum immobiliter diuino seruitio mancipare; quod illorũ est, qui votis emissis Deo se dedicant. Quãuis autẽ id multum iuuet ad vberiorẽ gratiã accipiendam; nemini tamẽ præcipiendũ est, vt id agat, nec primo biẽnio quisquã vllo modo ad id cõpellatur. Quod si sponte ex sua deuotione ad vota sua ante biennium exactum emittenda mouerentur; nec in manibus cuiusquam ea admitti, nec solemnitas adhiberi debet: sed quisque in secreto animi sui id offerat Deo ac Domino nostro. At cũ id sint facturi conue-*

conuenit, vt formulam, quæ consueuit in votis simplicibus obseruari, petant, & scriptum habeant quod Deo promiserunt, ad suam memoriam confirmandam.

V ¶ *Conferet, vt Superiores aliquãdo occasionẽ præbeant ijs, qui probantur, exercendi obedientiæ & paupertatis uirtutẽ, eosdẽ tẽtãdo ad maiorem ipsorũ vtilitatẽ spiritualem eo modo, quo Dominus Abrahã tẽtauit; vt et specimẽ virtutis suæ præbeant, et in eadem crescant. In eo tamen, quoad licius fieri possit, mensura et pro portio iuxta uniuscuiusq; vires, vt discretio dictabit, obseruetur.*

diãt, licet* difficilia & secũdũ sensualitatẽ repugnãtia iubeat; verũ ẽt conentur interius resignationẽ & verã abnegationẽ propriæ volũtatis & iudicij habere; voluntatẽ ac iudiciũ suum cũ eo, quod Superior vult & sentit, in oĩbus rebus (vbi peccatũ nõ cerneretur) oĩno cõformãtes, ꝓposita sibi volũtate ac iudicio Superioris ꝑ regula suæ volũtatis & iudicij, quo exactius cõformẽtur primæ ac sũmæ regulæ oĩs bonæ volũtatis & iudicij, quæ est æterna bonitas & sapientia. V

24 Et vt magis in Obedientiæ virtute se exerceant, cõuenit, atq; etiã valde necessarium est, vt non solũ Superiori Societatis vel domus, sed etiã subordinatis officialibus, qui ex illo auctoritatem acceperunt, in iis omnibus, in quibus super ipsos potestatem habent, obediãt; & assuescãt non intueri, quis ille

X ¶ *Quamuis*

ille sit, cui obediũt, sed poti⁹ quis ille, ꝓpter quẽ & cui in oĩbus obediunt, qui est Christus Dñs.

25 Diligant oẽs Paupertatem, vt matrem, & iuxta mensuram sanctæ discretionis suis temporibus ei⁹ effectus aliquos experiãtur; &, vt in Examine dictũ est, parati sint post primum annũ exactũ ad tẽporalia bona distribuenda, quandocũq; à Superiore iniunctum id fuerit; & ea ratione seruata quę ipsis in Examine ꝓposita fuit. fol. decimonono

26. Oẽs rectam habere intentionem studeant nõ solum circa vitæ suæ statum, verum etiam circa res oẽs particulares, id semper in eis syncere spectantes, vt seruiant & placeant diuinæ boni tati ꝓpter seipsam & ꝓpter charitatẽ, & eximia beneficia, quib⁹ præuenit nos; potius quàm ob timorẽ pœnarũ, vel spem præmiorum (quãuis hinc etiã iuuari debeant) & crebro admoneantur vt in oĩbus quærant Deum exuentes se, quã tum fieri potest, amore oĩum creaturarũ; vt affe ctũ vniuersum in ipsarũ Creatorem cõferant, eum in oĩbus creaturis amãdo, & omnes in eo iuxta sanctissimã ac diuinam ipsius voluntatẽ.

27. Studium, in quod incũbent qui in domibus Societatis probantur, id esse debet quod eos magis ad superius dictam abnegationem sui, & in virtutibus ac deuotione profectũ iuuabit

*Stu-

X ¶ *Quamuis in genere loquendo, studia litterarum in domibus Societatis nō teneantur; quicunque tamē prædicationi, et confessionib⁹ audiēdis vacāt, studium adhibere poßūt ad ea, quæ ipsis vsui futura sūt. Et si alicui particulariter cōueniret alijs etiā rebus studere; prudentiæ Superioris relinquitur, vt id consideret, et in eo dispēset.*

ᵃStudia vero litterarum, in vniuersum loquendo, in domibus non erunt; nisi cum quibusdam, peculiarib⁹ de caussis, dispēsatione opus esse videretur. Collegia enim, ad litteras addiscēdas sunt; domus vero ad eas, quas didicerint, exercendas; vel ad præparandum earum fundamentū, humilitatis scilicet, ac omnis virtutis in iis, qui operam eis sunt daturi. X

Sit qui singulis hebdomadibus, vel saltem decimoquinto quoq; die hæc, & similia omnibus in memoriam redigat; vel illi hęc legere teneantur: ne pro nostræ fragilis naturę conditione obliti ab eorum executione cessent. Et aliquoties singulis annis oēs à Superiore sibi pœnitentias iniūgi propter defectū obseruationis Regularum petāt; vt hęc cura indicium sit illius, quā de suo profectu spirituali in via Dei quisque habet. 28

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

VT nimia solicitudo in iis, quę ad corpus pertinēt, reprehensibilis est; ita cura moderata tuendæ

tuendæ ad diuinũ obſequiũ valetudinis ac virium corporis laude digna, & ab oībus adhibenda eſt: & ea de cauſſa, cũ animaduerterint aliqd ſibi nocere, vel quid aliud neceſſarium eſſe circa victũ, veſtitũ, habitationem, officiũ, aut exercitationem, & ſic de aliis rebus, admoneāt oēs ea de re Superiorem, vel quem ad id Superior conſtituerit, duo interim obſeruātes; Primũ vt antequàm ad eũ quid referant, ſe ad orandũ recipiant; & poſt orationē, ſi ſenſerint rem deferendā ad Superiorem, id faciant; Alterũ, vt cũ verbo aut ſcripto breui (ne excidat memoria) Superiori rē expoſuerint, ei totā curā rei expoſitæ relinquāt: & quidquid ille ſtatuerit, optimũ ducāt; * nec contēdere, aut vrgere per ſe, vel alium (ſiue concedatur quod petitur, ſiue nõ) pergant: qñquidē ſibi perſuadere debēt, id magis expedire ad diuinũ beneplacitum ac ſuũ maius bonum, quod Superiori, re intellecta, in Dño viſum fuerit.

A

Statuatur tempus quoad eius fieri poterit edendi, cubandi, ſurgendi

In Cap. II.

A ¶ Licet, qui exponit quod neceſſariũ ſibi exiſtimat, non debeat ex ſe idem denuo petere nec vrgere: ſi Superior tamen nondũ ſatis intellexiſſet, & declarationem vellet maiorem; ea quidē danda erit. Et ſi forte ex obliuione nõ prouideret, cum tamē ſignificaſſet ſe velle id facere; nõ erit ab re

ab re debita cum modestia ei in memoriam reducere, uel repræsentare.

B¶ *Quamuis ordinē temporis in refectione et somno vt plurimū oēs obseruare debeant; si tamen peculiares ob caussas alicui aliud cōueniret; uideat Superior, num dispensatio ne cum eo sit utēdum, nec ne.*

C¶ *In vestitu habēda est ratio eius finis, qui est, ab iniuria frigoris et ab indecoro defendi. Ceterū cōuenit, vt, qui probātur, vestitus rōne, ad mortificationē et abnegationē sui, et ad mundū eiusq; vanitatē sub pedibus conculcādā iuuētur; et id quidē quātū cōsiderata natura, cōsuetudo, officiū, et aliæ personarū circūstātiæ patiētur.*

Cum Scholasticis approbatis, & ijs, qui studijs vacant, videtur in ijs, quæ ad vestitū attinent, magis, quàm cū ijs, qui probātur, ratio haberi posse decētiæ exterioris et cōmoditatis propter studiorū laborē, & quia Collegia redditus habent: quamuis superflua semper euitari oporteat. In particularibus vero, prout vnicuique conuenit, procedetur.

D¶ *A prandio, præsertim in æstate, per vnius, vel duarum*

gendi, * quod communiter omnes obseruent.' B

In ijs, quæ ad victum, * vestitum,' C & habitationem, & alia corpori 3 necessaria pertinent, curetur cū diuino auxilio, vt quamuis sit in quo probetur virtus & sui ipsius abnegatio; non desit tamen quo sustentetur natura, & ád diuinū obsequium laudemq; conseruetur; habita conuenienti ratione personarum in Domino.

Vt * non expedit tanto labore D corporali quenquam onerari,' vt 4 spiritus

ſpiritus obruatur, & corpus detrimentū patiatur, ita aliqua corporalis exercitatio, quæ vtrunque iuuet, omnibus communiter cōuenit, etiam illis, qui mentalibus exercitijs debēt inſiſtere; quæ quidem externis interrūpi deberent, & non continuari, nec ſine menſura diſcretionis aſſumi.

duarum horarū ſpatiū permuti non debent, quoadeius fieri poterit, corporis aut mentis grauiora exercitia. Si quid vero neceſſitas poſtulabit, id, quanta poterit charitate erit & metiendum, & moderandum. Id autem temporis in alijs leuioribus exercitijs occupari poterit. Sed nec extra huiuſmodi horas labores nimium continuari ſine aliqua relaxatione, vel conuenienti recreatione debebunt.

5 Corporis caſtigatio immoderata eſſe non debet, nec indiſcreta * in vigilijs, & abſtinentijs, & alijs pœnitentijs externis, * ac laboribus; quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire ſolent.

E ¶ *Tēpus ſomno tribuendū, in genere loquēdo, intra ſextæ et ſeptimæ horæ ſpaciū debere eſſe videtur: (nec ſine induſiis dormiēdū eſt, niſi neceßitatis alicuius excuſationem Superior admitteret) ſed quia in tanta varietate perſonarum ac habitudinum certa regula præſcribi nequit; vt detrahatur, vel addatur huic tempori, Præpoſiti prudentiæ relinquetur; qui curabit, vt quiſq; quod neceßitas naturalis exigit, retineat.*

F ¶ *Quamuis vnuſquiſque paratus eſſe debeat ad quoduis*

officium

officium assumendum, quod ei fuerit impositum; animaduertendum tamen erit, in illis, quæ robustiores ac fortiores homines requirunt (qualia sunt officia Sacristæ, Ianitoris, atq; Infirmarij) ij homines, qui corporis habitudine iuxta officiorum rationẽ præditi sunt, quantum fieri potest, cõstituantur.

G ¶ *Cura habeatur ægrotorũ magna; quorum ægritudo simul atq; infirmorum Præfecto indicata fuerit, si senserit ille rem esse alicuius momenti, Superiorem admoneat; & vocetur Medicus, qui vnus tantum ordinarie esse debet; si in casibus quibusdam Superiori aliud non videretur. Obseruetur autem tã in victus ratione, quàm in medicinis quod Medicus præscripserit, quantũ fieri poterit; nec infirmus in his*

solent. Ideo suo Cõfessario detegi ab vnoquoq; conuenit qd quid in hac parte faciat; qui si iudicat excedi mensuram, aut certe dubitat de excessu, illum ad Superiorem remittat. Hæc autẽ omnia eo fiunt; vt clarius procedatur, & in animis corporibusque nostris Deo Domino nostro maior gloria desferatur.

6 Sit aliquis domi, qui præsit in iis, quæ ad corporis bonã valetudinẽ pertinẽt, tũ conseruãdã in sanis, & quidem in iis præsertim, q ex ętate, vel alijs de caussis sunt debiliores, tũ restituendã in ægrotãtibus* cui debeant G omnes, si male se habere extraordinarie senserint, id referre; vt de remedio, prout charitas exigit, cõueniẽti prouideatur.

7 In ijs, quæ pertinent ad rerum tempora-

his quidquā curet; sed illud potius studeat, vt patientiam et obedientiam exerceat, relicta cura reliquorum oīum Superiori, ac eius ministris; per quos à diuina prouidentia regitur.

Et quamuis nostræ vocationis sit, diuersa loca peragrare, & vitam agere in quauis mundi plaga, vbi maius Dei obsequium & animarum auxilium speratur; nihilominus tamen, si experimento comperiretur aliquis ferre non posse alicuius regionis cœlum, & male habere continenter cerneretur; Superiori considerandum relinquitur, num ille migrare alio debeat, vbi melius habens corpore, impensius diuino seruitio uacare poßit. Non erit tamen ipsius infirmi, huiusmodi mutationē postulare, nec animi propensionē ad eam ostendere, sed Superioris curæ id relinquetur.

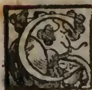
temporalium conseruationem præter curam illam, quam omnib⁹ charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demandari hoc munus; vt tanquā bona Domini nostri Iesv Christi propria ea curet. Ad alias etiā functiones necessarias, H & eas præcipue * quę honestius domi, quàm foris fiunt, curandum est, vt officialium necessarius numer⁹ cōstituatur; & expedit vt huiusmodi officia Coadiutores temporales, si ea ignorent, addiscant; omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini nostri semp dirigendo.

H ¶ Officiales in ijs, quæ domi honestius, quàm foris fiunt, intelligūtur; Lotor pannorum lineorum, Tonsor, & huiusmodi, quos esse domi si fieri poßet, expediret.

QVAR- DECLA.

QVARTA PARS
DE IIS, QVI IN SOCIETATE retinentur, instruendis in litteris & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

VM scopus, ad quem Societas recta tendit; sit, suas ac proximorum animas ad finem vltimum consequendum, ad quem creatæ fuerunt, iuuare; cumque ad id, præter vitę exemplum, doctrina & modus eam proponendi sint necessaria; postquam in ijs, qui admissi sunt ad probationem, iactum esse videbitur abnegationis propriæ & profectus in uirtutibus necessarii cōueniens fundamentum; de litterarum ædificio & modo eis vtendi agēdum erit; quo iuuare possint ad magis cognoscendum magisque seruiendum Deo Creatori ac Domino nostro. * Ad hoc Collegia, & aliquando etiam Vniuersitates, vel Studia generalia Societas amplectitur; in quibus qui bonum sui specimen in domibus dum proba- A

DECLARATIO in prooemium quartæ Partis.

A ¶ *Cum scopus ac finis, ad quem tendit hæc Societas, sit, varias mundi partes ex obedientia*

probarentur, præbuerunt, nec tamen doctrina ad nostrum institutum necessaria satis instructi accesserunt; in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, instruantur. Prius ergo de ijs, quæ ad Collegia; dein de de ijs, quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudémque suam nobis dare dignabitur.

DE MEMO-

tia summi vicarij Christi Domini nostri, vel Superioris eiusdem Societatis peragrando, verbum Dei prædicare, confessiones audire, & reliquis quibuscumque poterit medijs vti, diuina gratia aspirante, ad animas iuuandas: necessarium esse, uel in primis rationi consentaneum visum est, vt qui in eam sunt ingressuri, viri sint vitæ probitate, & litterarum eruditione ad id officium idonei. Et quia boni simul & eruditi pauci inueniuntur, si cum alijs comparentur; & ex paucis maior pars iam à susceptis laboribus vellet conquiescere: perdifficile fore deprehendimus, huiusmodi hominibus, qui boni simul ac litterati essent, hanc Societatem augeri posse, tum propter magnos labores, quos eius institutum exigit, tũ propter magnã sui ipsorum abnegationem. Ideo nobis omnibus, qui conseruationem & incrementum eius ad maiorem laudẽ & obsequium Dei ac Domini nostri cupiebamus, alia via tenenda esse visa est; admittendi nimirum iuuenes, qui bonorum morum & ingeniorum indole spem facerent, quòd in probos simul ac doctos viros ad colendã Christi Domini nostri vineam essent euasuri; admittendi etiam Collegia, cum

ijs conditionibus, quæ in litteris Apostolicis continentur, siue in vniuersitatibus, siue extra illas fuerint; & quidem si in vniuersitatibus siue illæ Societatis curæ cõmissæ sint, siue non. Hac enim ratione nobis in Domino persuademus ad maius diuinæ Maiestatis obsequium fore, si & numero augeantur, & in litteris ac virtutibus progressum faciant ij, qui eidem obsequio se totos impendunt. Primo ergo de ijs, quæ ad Collegia pertinent; deinde de ijs, quæ ad Vniuersitates, agetur: & quod ad Collegia, primo loco de ijs, quæ ad Fundatores; secundo de ijs, quæ ad Collegia iam fundata, quo ad materialia vel temporalia bona eorum, pertinent; tertio de Scholasticis, qui in eisdem studijs vacant, admittendis, conseruandis, litteris & alijs medijs ad proximum iuuandum promouendis, & à studijs educendis; quarto de ijs, quæ ad gubernationem eorum pertinent.

DE MEMORIA HABENDA
Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum.
Cap. I.

QVoniam valdè æquum est, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficētiæ correspōdeamus, quib⁹ diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorum vtitur administris: Primum in quouis nostræ Societatis Collegio perpetuo singulis hebdomadibus Missa semel pro eius Fundatore, & benefactoribus

bus viuis & mortuis celebretur.

2 Initio item cuiusque mensis omnes Sacerdotes, qui in Collegio fuerint, pro eisdē semel offerre idem sacrificiū perpetuo debeant. Singulis insuper annis eo die, quo Collegij cuiusq;

A possessio Societati tradita est, * cū solēnitate Missa ꝑ Fundatore & benefactorib⁹ celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicunq; Sacerdotes affuerint, eodē sua referēt sacrificia.

3 Eodem die candela cerea Fun-

B datori offeratur, *aut vni ex suis, qui ipsi sit cognatione proxime cōiūctus, aut illi demū, quē ipse Fūdator designauerit: in qua cādela armorū Fundatoris, aut de-

C uotionis insignia extent. *illa vero testabitur Societas, quā Fūdatori in Dño debet, gratitudinē. Cum

IN CAPVT Primum quartæ Partis. De memoria habēda Fundatorū.

A¶ S*olemnitas eo modo intelligatur, qui Societati sit vsitatus, & in eo loco, vbi Missa celebratur.*

B ¶ *Si in loco, vbi huiusmodi Collegium institutū est, tēporis successu nō esset aliquis de posteritate Fūdatoris; mitti candela poterit alio, ubi ex eius progenie aliquis inueniretur; uel in altari constitui poterit, vbi ex eius progenie aliquis īueniretur; uel in altari cōstitui poterit, vbi diuinū sacrificium celebrat nomine et loco Fundatoris huiusmodi.*

C ¶ *Per huiusmodi cādelā significatio fit gratitudinis erga Fundatores tenēda, nō iuris patronatus, vel actionis vllius,*

quæ illis, aut eorũ successoribus ad Collegiũ vel eius bona temporalia competat. Nihil enim tale erit.

D ¶ *In Communitatibus, vel Rebus publicis, quæ non moriuntur, dicentur huiusmodi Missæ pro earum defunctis, & pro illis præsertim, qui de nobis melius meriti sunt in Domino.*

E ¶ *Quòd dictũ est, obseruari oĩno conueniet erga eos,*

Cũ primum Societas in Collegii alicuius possessionem venerit; Præpositus Generalis curet indici per vniuersam Societatẽ, vt quilibet Sacerdos ter sacrum faciat ꝑ superstite Fundatore ipsiꝰ Collegii ac benefactoribus; vt illos sua benignitate Dñs in rebus omnibus dirigat, & suis donis semper augeat. Rursus,* cũ ex hac vita illi excesserint, curabit idem Præpositus Generalis, ubi primum resciuerit, vt ꝑ totã Societatẽ singuli Sacerdotes ter sacrum ꝑ animabus illorum faciant. Quoties aũt dictum est, Missas esse à Sacerdotibꝰ celebrãdas; ceteri oẽs, qui in Collegiis degunt, ac Sacerdotes non sunt, ad eandẽ illã intentionem orare debent; quandoquidem eiusdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino. 4 D

Fundatores pręterea ac benefactores Collegiorum participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operũ, quę tum in ipsis Collegiis, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt. * In vniuersum autẽ tum Fundatoribꝰ, tum ętiã ipsorum 5 E 6

ipsorum necessariis & quoad viuũt, & postquã obierint, peculiariter sese deuinctã esse Societas ex charitate cognoscat, vt omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari iuxta minimam hanc nostram professionem ad diuinam gloriam possit.

eos, qui cõpleta Collegia faciẽt. Cum ijs autem, qui aliquod dũtaxat principiũ dederint, ea pars eorũ, quæ diximus, præstabitur, quam Præpositus Generalis præstandam in Domino iudicauerit.

DE IIS, QVAE AD RES TEMPORALES Collegiorum pertinent.

Cap. II.

1 AD Collegia, quæ libere Societati offerũtur, vt iuxta suas Cõstitutiones omnino eis utatur, admittenda, Præpositus Generalis nomine totius Societatis plenam potestatem habebit.

2 Si Fundator aliquas cõditiones exigeret ordini ac modo procedendi Societati cõsueto nõ omnino cõsentaneas; eidem Pręposito Generali (auditis sententiis aliorũ, quos ipse de huiusmodi rebus melius iudicare censebit) considerãdum relinquatur, an omnibus perpensis vtile sit futurũ Societati ad finem diuini seruitii, quem sibi pręfixit, huiusmodi Collegiũ admittere, nec ne. Sed si temporis decursu se grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipsa in

Congregatione generali id proponere, & statuere, vt relinquatur Collegiũ huiusmodi; vel prospicere, vt onus temperetur, vel certe, vt ad onus id ferendũ vires maiores præbeãtur. Hoc tamen dictum sit, si ante Congregationem huiusmodi Præpositus Generalis huic incõmodo, prout in Dño conuenit, non occurrerit.

IN CAPVT II.

De ijs, quæ ad Collegiorum res temporales pertinent.

3 Ad relinquenda, vel alienãda Collegia, aut domos iam admissas * Præpositus Generalis simul cum ipsa Societate potestatẽ habebit. Cum enim id sit perinde, ac si membrum ab eius corpore præscinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti sit; cũ ea vni- A

A ¶ *PRæpositus Generalis simul cũ Societate, nũ admissa iam Collegia vel domus relinqui debeãt, an retineri, statuat. Id tamen in Congregatione generali fieri posset; et etiam sine illa, missis nimirum suffragijs ab ijs, qui ius habent suffragij. Et tunc nõ potest Societas, nec eius Generalis quod sic relinquitur, vel eius partem vllis extra Societatem hominibus donare. Sed si ipsa curam, quam habebat, reliquerit, poterunt qui alias hanc auctoritatem sibi in fundatione reseruauerint, pro sua deuotione ad aliud opus applicare id quod sic relictum fuerit. Si uero huiusmodi nõ intercesserit reseruatio; poterit procedere Societas iuxta suũ institutum, prout ad Dei gloriam magis cõuenire iudicabit.*

B ¶ *De non*

ea vniuersa cōmunicari meli9est.

B In Collegiis Societatis* nec cu-
4 ræ animarum, nec obligationes ad Missas celebrādas, neque aliæ huiusmodi admittantur, quæ à studijs distrahere admodum, & ea, quæ in illis ad diuinum obsequium quæruntur, impedire solent: Quemadmodum neque in domibus aliis, vel ecclesijs Societatis professæ; quæ quoad eius fieri potest, expedita ad sedis Apostolicæ missiones obeundas, aliaque opera ad Dei obsequiū & animarum auxiliū esse debet.

*Possessionem

B ¶ De non admittendis obligationibus, &c. sic intelligitur, quòd Missarum obligationes uel huiusmodi, quæ assignato redditui commensuratæ videātur, assumi nequeūt. Nō tamē perinde inconueniens existimatur, aliquā facilem & exiguam obligationem (quæ tamen non sit animarū cura) admittere; si caussa sufficiēs ad id moueret, præsertim si res huiusmodi esset, quæ distractionis & occupationis perexiguæ aut nullius futura eßet. In domibus autem Professorum, quando nec illæ redditus vllos habent, nec ipsi ita stabilem habitationē, huiusmodi obligationes non tolerātur. De alijs obligationibus lectionum vel Lectorū non hic agitur: verūtamen & hæ ipsæ in Collegijs & Vniuersitatibus non sine magna consideratione, nec vltra limitem, quem Præpositus Generalis conuenire ad commune bonum, & ipsius Societatis ad Dei & Domini nostri gloriam iudicauerit, assumentur.

C ¶ *Societas in vsum Scholasticorũ suorum iuxta litteras Apostolicas redditũũ administrationẽ exercebit per Præpositum Generalem, vel Prouincialem, vel alium, cui Generalis id commiserit, ad defendendas & conseruãdas possessiones & redditus Collegiorum etiam in iudicio, cum id conueniens uel necessarium fuerit. Ac eiusdem Præpositi erit, vel eorum, quibus ille facultatem dederit, admittere quidquid præterea Collegijs ad sustentationem & incrementum eorum in rebus temporalibus donaretur.*

C * Possessionem Collegiorum cũ reb⁹ tẽporalibus, quę ad ipsa spectãt, capiet Societas; & Rectores, qui ad id munus conueniens habeant talentum, constituet; qui curã suscipiant conseruandi atque administrãdi res ipsorum temporales, ac prouideãt necessitatibus tam materialis ędificii, quã Scholariũ (qui in ipsis Collegiis degunt) *eorũque, qui dispo- 5 nũtur vt ad illa admittãtur, atq; * eorum etiã, qui extra Collegia E gerunt illorum negotia. Totius vero administrationis ratio Rectoribus constet: vt eam reddere, quando, & cui per Præpositũ Generalẽ

¶ D *Qui disponuntur, vt ad Collegia mittãtur, illi sunt, qui in domibus probationũ versantur; et qui ex domibus Societatis professæ, vel domibus probationũ ad studia mittuntur.*

E ¶ *Qui negotia Collegiorum extra ea gerunt, in primis intelliguntur Procuratores, qui in summi Pontificis, vel aliorum Principum curia negotia Societatis gerunt. Verum quid*

quid ad hos & alios ſumptus neceſſarios contribui debeat, Præpoſitus Generalis ſeruata proportione debita, per ſe, vel alium id ſtatuet.

neralem cõſtituetur, poſſint. At
F *Generalis cùm nec in ſuũ, nec in vllorum cõſanguineorũ ſuorũ, nec in profeſſæ Societatis vsũ bona temporalia Collegiorum poſſit conuertere; eo purius ſeſe in eorum ſuperintendentia ad maiorem gloriam & ſeruitium Dei gerere poterit.

6 In ijs Collegiis, quæ duodecim Scholaſticos (præter Præceptores) ex propriis redditibus alere

F ¶ *Cũ dicitur, non poſſe Societatẽ profeſſam, vel eius Præpoſitum Generalem iuuari redditibus Collegiorum, intelligendum eſt iuxta litteras Apoſtolicas, quod nõ poſſint in proprios ipſorum vſus redditus conuerti: poſſunt nihilominus expendi in vſum illorum, qui Collegijs vtiles fuerint, cuiuſmodi ſunt Adminiſtratores, Concionatores, Lectores, Confeſſarij, Viſitatores, & alij Profeſſi, vel ſimiles perſonæ, quæ ſpirituali vel temporali Collegiorum huiuſmodi vtilitati vacant. Sine tali etiam cauſſa poſſet expendi aliquid, quod exiguum ſit, cum quouis homine de Societate, menſa per diem aliquem eum excipiendo, vel modicum quid viatici, cum per Collegia in hanc vel illam partem tranſit, vel quid ſimile donando. Quod enim tam eſt exiguum, vt nihilum ducitur; & ſcrupuli eximuntur hinc quidem inhumaniter ſe habendi, inde vero contra Sedis Apoſtolicæ intentionem agendi.*

G ¶ *Quamuis*

G¶ Quāuis hoc ita se habeat; si tamē benefactores essent, qui possessionem aliquā vel redditū dare vellēt, admitti illa possent; vt tāto maior numerus Scholasticorū, ac Praeceptorū ad maius diuinum possent obsequiū sustentari.

alere possunt, ob maiorem populi ædificationem * nec petantur G eleemosynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. ' Si redditus minores fuerint, quàm huic numero alendo sufficiāt; admitti quidē, non autē peti aliquæ eleemosynæ possent; nisi tāta paupertate Collegiū premeretur, vt etiā petere, saltē à quibusdam, esset necessariū. Tūc enim (maius diuinū obsequiū & vniuersale bonū præ oculis semper habendo) peti eleemosynæ, immo & ostiatim ad tempus, quandocunque necessitas id exigeret, emendicari poterunt.

IN CAPVT III.

De Scholasticis, qui in Collegijs constituentur.

DE SCHOLASTICIS, qui in Collegijs cōstituētur. Cap. III.

A¶ Quādo aliquis factus esset idoneus

QVod ad Scholasticos attinet, ad quorum institutionē Collegia assumuntur, in primis quales esse debeant, vt ad ea vel mittantur, vel admittantur, considerare in Domino oportebit.

Primum omnium cū aliquo ex quinq; illis 2 impedimentis in Prima Parte dictis * nullus in A

Collegio

Collegio aliquo Societatis inter Scholasticos collocari poterit. Et præter Coadiutores ad ministeria vel auxilium Collegij necessarios, reliqui huiusmodi esse debent, vt secundũ rationẽ sperari posſit, idoneos ad vineã Christi Dñi nostri exemplo ac doctrina excolendã esse euasuros. Hi autẽ quo magis ingeniosi, bonisq; moribus ornati, & sani corpore ad ferẽdos studiorũ labores fuerint; eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eisdẽ admitti possunt.

neus à Christi Vicario, vt ĩ aliquã domo Societatis manere possit; & idoneus esse intelligetur, vt ĩ Collegijs habitet.

3 Adhæc, illi solũ in Scholasticos approbatos admittũtur, qui in domibus vel Collegijs ipsis probati fuerint, & biẽnio in variis experimẽtis & ꝓbationib⁹ exacto, ac votis cũ ꝓmissione de Societatis ingressu iam emissis, ad vitã in ipsa ꝑpetuo ducendã ad gloriam Dei admittuntur.

4 Præter hos, studia quibusdã conceduntur, qui ante biennium & probationes huiusmodi ad Collegia ex domibus destinantur (ꝙ sic in Dño expedire videatur) aut in eisdem admittuntur; nõ tamen approbati Scholastici censentur, donec biennio exacto B & votis ac promissione illa emissis, in approbatorum numerum referantur.

B ¶ Si ĩ Collegijs Societatis, Scholasticorũ non suppeteret iustus numerus qui per promiss

missionem uel propositum Deo in ea seruiēdi se dedicauerint; non repugnabit instituto nostro, ex licentia Præpositi Generalis, & ad tempus, quod ei videbitur, alios pauperes Scholasticos, qui tale propositum non habeant, admittere: dum tamen in eis impedimenta illa, quæ in prima Parte dicuntur, non inueniantur; & huiusmodi indolem præseferant, vt sperari possit, quòd boni operarij vineæ Christi Domini nostri sint futuri, propter ingenium, vel aliquam institutionem in litteris, bonos mores, conuenientem ætatem, & alia Dei dona, quæ in eis cernerentur ad diuinum obsequium, quod solum in ijs, qui de Societate, & extra illam sunt, expetitur. Huiusmodi autem Scholastici in confeßionibus frequentandis, in studijs, ac in forma viuendi Scholasticis Societatis conformes esse debent; quamuis & ratio vestitus diuersa, & habitatio in eodem Collegio separata sit, ita, vt qui institutum Societatis sequuntur seorsum, & non commixti alijs externis meant; cum eis tamen versentur, quatenus ad maiorem ædificationem, ac maius Dei ac Domini nostri obsequium superior expedire iudicauerit.

Quamuis autem nostrorum copia suppeteret; tamen non repugnabit nostro instituto, si aliquis, qui propositum Societatem ingrediendi non habeat, in Collegia admittatur; si pacta cum Fundatoribus inita id exigent: si quidem ad finem, quem sibi præfigit Societas, cum huiusmodi conditionibus Collegium admittere vtile censebitur, vel ob caußas alias raras & non leuis momenti. Verum seorsum habitare hi, nec conuersari sine facultate Superioris, nisi cum certis quibusdam personis Societatis ad id designatis, deberent.

Paupertas autem Scholasticorum, qui de Societate non

sunt, per Præpositum Generalem, vel eum, cui suam ille potestatem communicauerit, expendetur. Et aliquando honestas ob caussas, quamuis illi diuitum aut nobilium hominum filij sint, modo suis viuant sumptibus, nihil esse videtur, cur admitti non possint.

Aetas conueniens fore a decimoquarto ad vigesimum tertium annum videtur, si in litteris progressum aliquem non fecissent. Et in vniuersum loquendo, quo pluribus donis ex ijs, quæ in Societate expetuntur, præditi essent; eo magis erunt idonei, vt admittantur. Nihilominus animaduertatur, ut cum huiusmodi restrictiores quàm laxiores simus: habeaturque diligenter delectus eorum, qui sunt admittendi, examine aliquo particulari cum eisdem antequàm recipiantur, vtendo.

Aliqui, licet rariores, poßent inter nostros, particulares ob caussas & superioris iudicio efficaces, admitti.

DE SCHOLASTICIS admissis conseruandis. Cap. IIII.

1 AD cōseruationē eorū qui in Collegiis sunt, in iis quæ ad corpus, & res externas attinēt, quod in Tertia Parte dictū est, sufficiet. Id tamē peculiari cura animaduertendū erit, vt tēporib⁹ valetudini corporis incōmodis Scholastici non studeant, vt somno quātū tēporis satis sit, tribuant; & in laboribus mentis modū seruēt. Sic

Sic enim fiet, vt diutius in illis perseuerare tam in litteris addiscendis, quàm in eisdē exercēdis ad Dei gloriam possint.

Quod attinet ad spiritualia; eadē erit ratio eorũ, qui in Collegiis, & qui in domibus admittũtur, quādiu in probationib⁹ versantur. Post probationē cũ studiis vacāt, vt est cauendũ, ne feruore studiorum intepescat solidarum virtutum, ac religiosæ vitæ amor; ita * mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore nō adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quę syncera cum intentione diuini seruitij addiscũtur, & quodammodo totum hominem requirunt, non minus, quàm in illis versari tempore studiorũ, immo magis Deo ac Domino nostro gratum erit. 2 A

Itaque pręter sacramenta Confessionis* ac Communionis (ad quæ octauo quoque die accedendum erit) & præter Missam, quā quotidie audient; horàm vnam impendēt recitando Beatissimæ Virginis 3 B

IN CAPVT IIII.

De Scholasticis admissis conseruandis.

A ¶ SI in aliquo particulari Rector conuenire indicaret plus esse in his rebus concedēdum propter peculiares aliquas rationes; semper discretioni locus erit.

B ¶ Frequētius, quàm octauo quoque die, communicare, non, nisi peculiares ob caussas,

Virginis officio, ac examinādis bis quotidie suis conscientiis cū aliis orationibus pro cuiusque deuotione vsque ad prædictam horam explendam, si expleta nō fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium maiorū suorū, quibus obedientiam Christi loco præstare debent, facient.

4 Aliqui (cuiusmodi esse possent Coadiutores illi, qui legere non didice-

fas, & potius necessitatis, quàm deuotionis, habita ratione, permittatur. Protrahere ultra octo dies nō sine ratione etiā speciali licebit; propter quam possit etiam aliquando Missa intermitti; & in quibusdam augeri et minui (vt dictum est) præscriptum orationis tempus. et hæc omnia Superioris prudentiæ relinquētur; quamuis vnius horæ plus minus tempus ad Beatissimæ Virginis preces recitandas assumendum sit. In Scholasticis tamen, qui ad dicendum officium diuinum non tenentur facilius suis temporibus hæc ratio commutari poterit, vt loco precū Beatæ Virginis, meditationes, & alia spiritualia exercitia succedant (dum tamen hora in illis compleatur) idque præcipue cū quibusdam, qui cum vno modo in spiritu non proficiant, alio cū gratia Dei magis iuuabuntur, fiet; cum facultate tamen vel ordinatione maiorum, quorum semper erit videre, num in quibusdam propter particulares caussas aliud magis conueniet, vt id fiat. Habenda autem erit ratio ueræ deuotionis ipsorū, vel Fundatoris, & circunstantiarum, quæ ad personas, tempora, & loca pertinent. Iis vero, qui inexperti sunt adhuc rerum spiritualium, & in illis iuuari desiderant, aliqua ad meditationem

meditationem & orationem capita proponi possent, prout eis magis conueniret. Dum Missa dicitur, quandiu Sacerdos summisse loquitur, vt populus non audiat, quæ is dicit, num Scholastici possint, nec ne, recitare partem precum suarum, ad quas horam habent designatam, maiorum, vel Superiorum arbitrio id relinquetur; qui hominum, locorum, ingeniorum, & temporum habita ratione, quod ad maiorẽ Dei gloriam videbitur, prouidebunt.

didicerunt) pręter missam, horam etiam vnam * recitando Rosario vel Coronæ Beatę Marię Virginis cum duplici examine quotidiano, uel aliis orationibus pro cuiusque deuotione, vt de Scholasticis dictum est, impendent. C

Ad deuotionis augmentum, & ad excitãdam qua Deo obstricti sunt, obligationis memoriam, & ad maiorem studẽtium in sua vocatione confirmationem bis annis singulis, * in festis videlicet Resurrectionis, ac Natiuitatis D

C ¶ *Quod ad coronam vel rosarium attinet, doceantur quo modo cogitare uel meditari mysteria, quæ in eo continentur, possint; quo maiori cũ attentione et deuotiõe se in eo exercere ualeãt. Et quãdo qui legere didicerunt, fructũ vberiorẽ in eo, quàm ĩ precibus horarijs recitãdis inuenirent; iam diximus, quòd in id, quod magis conferet, illæ poterunt commutari.*

D ¶ *Si videretur Rectori cum Superioris facultate commodius fore alijs in festis solemnibus hanc renouationem ali-*

nem aliquando particulari aliqua ratione fieri, posset etiam fieri. Cum etiam de festis Resurrectionis, & Natiuitatis loquimur; simul intra eius octauas, vel totidem dies ante festa intelligatur.

E Natiuitatis, * simplicia vota, quę iuxta formulam in Quinta Parte, capite quarto dicendam emiserunt, congruum erit renouare. Et qui ea non emisisset, exacto biennio probationis, vt in Examine ꝓponitur, emittet. Cum ad publicas Scholas eundum erit (nam alia loca sine facultate Superiorum nõ petent) F eant & redeant* inuicem associati cum ea modestia interiori ac exteriori, quæ ad sui & aliorum ædifica-

E ¶ Quod autem promittit Scholasticus in Societate, est, in eius corpus ingredi, vt statim obseruet Castitatem, Paupertatem, et Obedientiã actu, iuxta Societatis consuetudinem; siue admissus sit, vt post absoluta studia sit Professus, siue Coadiutor formatus: & sic consequenter potest illum statim Superior admittere in Scholasticum ac simul in probationem ad hoc tantum, vt ad Professorum gradum, vel Coadiutorum suo tempore admittatur. Hæc consuetudo facit, vt quamuis Paupertatis votum sit emissum, bona tamen temporalia haberi possint ad certum vsque tempus, quod Superiori intra probationis spatium videbitur.

F ¶ Rectoris erit, designare cuique socium; qui huiusmodi esse debebit, vt vterque alterius opera magis proficere possit.

F IN CA-

ædificationem conueniat; & eorum colloquia cum Scholasticis externis sint solum de rebus ad litteras vel profectũ spiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI SCHOLASTICI SOCIETATIS STUDERE DEBENT.

Cap- V.

CVm doctrinæ, quę in hac Societate addiscitur, hic scopus sit, suis & proximorũ animis Dei fauore aspirãte prodesse; hæc erit in vniuersum & in particularibus psonis mensura, ex qua quib⁹ facultatibus addiscẽdis nostri incũbere, & quousque in eis progredi debeant, statuatur. Et quia generatim loquendo, * litteræ humaniores diuersarum linguarum, Logica itidem, Naturalis ac Moralis Philosophia, Metaphysica, & Theologia tam quę Scholastica, quàm* quæ Positiua dicitur, & sacra 1

A

B

IN CAPVT V.

DE profectu in litteris.

A ¶ *SVB litteris humanioribus Rhetorica etiam præter Grammaticã intelligenda est.*

B ¶ *Si in Collegÿs tempus non suppeteret ad Cõcilia, Decreta, Doctores sanctos, et res alias morales legẽdas; postquam ex eis egressi fuerint, vnusquisq; priuato studio cum approbatione suorum Superiorum id possit efficere; præsertim si ĩ doctrina Scholastica solida iecerit fundamenta.*

& ſacra Scriptura ad id iuuant; *fundamenta.*

C * harum Facultatũ ſtudijs operã dabunt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quę ad finem prædictum, habita ratione temporis, loci, & perſonarũ, & cet. ſupremus Moderator ſtudiorum magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares perſonas deſcendendo, * quid hi, vel illi addiſcere debeant, ſuperiorũ prudentiæ relinquetur. Qui tamen indole ingenij pręditus eſſet, quo in dictis facultatibus ſolidius fundamentum iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

D

3 De tempore alicui ex his Sciẽtijs impendendo, & quando ad vlteriores ſit progrediendũ, Rector adhibita examinatione cõuenienti cõſiderabit, & ſtatuet.

4 Sequãtur in quauis facultate ſecuriorem & magis approbatã doctrinam

C ¶ Iuxta modũ ætatis, ingenij, propenſionis animi, et inſtitutionis in litteris vniuſcuiuſq; vel communis boni, quod ſperaretur, poßet in his omnibus facultatibus, vel aliqua, aut pluribus earũ quis exerceri. Qui enim in omnibus non poſſet, curare deberet, vt in aliqua earum excellere.

D ¶ Aliqui ad Collegia mitti poſſent, non quòd ſperetur doctos eos eſſe euaſuros iuxta eum modum, de quo dictũ eſt; ſed potius, ut alios ſubleuent; cuiuſmodi eſſet aliquis Sacerdos ad audiendas confeſſiones, & cet.

&c. Et hi, ac alij, in quibus propter ætatem prouectiorem vel alias caussas sperari non potest, quòd in omnibus his facultatibus magnum facturi sint progreßum, conueniet, vt iuxta Superioris præscriptum in ijs studijs, quibus uacare poterunt, occupentur; & in linguarum peritia, & in ijs, quæ ad doctrinam confeßionibus vtilem pertinent, & demum in ijs, quæ ad commune animarum bonum commodiora sunt futura, proficere curent.

E doctrinam, * & eos auctores, qui eam docent: cuius rei penes Rectorem (qui, quod statuetur in vniuersa Societate ad maiorem Dei gloriam, sequuturus est) cura sit. E

E ¶ In libris ethnicis litterarũ humaniorum nihil, quod honestati repugnet, prælegatur; Reliquis vt spolijs Aegypti Societas vti poterit. Christianorum opera quamuis bona essent, si tamen malus fuerit auctor, legenda non sunt; ne ad auctorem aliqui afficiantur. Et conuenit, ad particularia descendendo, qui libri sint prælegendi tam in humanioribus quàm in alys disciplinis, qui vero prælegi non poßint, constituere.

QVOMODO IVVENTVR SCHOlastici ad has facultates bene addiscendas. Cap. VI.

VT autem Scholastici plurimũ in his facultatib' proficiant; in primis animę puritatẽ custodire, ac rectã studiorũ intentionẽ habere conentur,

ñentur; nihil aliud in litteris, quàm diuinam gloriam,& animarum fructum quęrentes;& in ſuis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

2 Præterea ſerio & cōſtāter animū ſtudijs applicare deliberēt,ſibiq; pſuadeant,nihil gratius ſe Deo facturos in Collegijs,quàm ſi cū ea intētione,de qua dictū eſt,ſtudijs ſe diligēter impēdāt. Et licet nūquā ad exercenda ea,quæ didicerint, pueniāt, illū tñ ſtudēdi laborem ex obediētia & charitate (vt par eſt)ſuſceptum, opus eſſe magni meriti in cōſpectu diuinę ac ſummæ Maieſtatis,apud ſe ſtatuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quę à ſtudijs animum auocant,* tam deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel ſine ordine debito ſuſcipiuntur, quàm curarum * & exteriorū occupationum, quæ domi in officijs

IN CAPVT VI.

Quomodo iuuenē Scholaſtici ad has diſciplinas bene addiſcēdas.

A ¶ *Hoc in genere dictum ſit. Ceterum ſi alicui neceſſarium eſſe, vt deuotioni et mortificationi incumberet, videretur; relinquetur Superioris prudentiæ, vt ſtatuat quantum in ijs progredi oporteat.*

B ¶ *Adiuuare eos, quibus huiuſmodi officia operoſa cōmiſſa ſunt, aliqua hora, nihil prohibet. Verum onus ipſorū officiorum ſumere, potius Coadiutorum eſt, qui ad Scholaſticos ſubleuandos in Collegijs conſtituentur.*

C ¶ *Ea de caussa in ijs, qui ad sacros ordines promoti nõ sunt, cõgruũ erit, si promotio differat, ne impedimentũ ipsis præstet, donec ad finem studiorum accedãt; necessitatis tamẽ sæpe occurrentis rõne dispensari aliquãdo opus est.*

Huiusmodi erga proximos fũctiones aliqui, qui studia sua iã absoluerint, vel ad idipsum mittuntur ad Collegia, explere poterunt: sicut etiam ad domestica officia Collegij obeunda, quæ maiorem occupationẽ secum afferunt, esse aliquos oportet, qui primaria intentione studijs non vacent: cuiusmodi sunt Coadiutores temporales, vel aliqui, qui probationis, & non studij gratia in Collegijs agunt.

officijs domesticis, & foris in colloquijs, * confessionibus, atque alijs erga proximos functionibus * assumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Est enim consultum, quo alijs postea vtiliores cum doctrina, quam didicerint, se præbeant, huiusmodi exercitia (licet pia) donec studia sint absoluta, differri; quãdoquidem nõ deerunt alij qui ea interim exerceant. Et hęc quidẽ oĩa maiori cũ desiderio obsequij & glorię diuinę fiãt. C

4 In disciplinis ordo seruandus est, vt prius in latina lingua solidum iaciant fundamentũ, quam Artium liberaliũ; & in ijs, antequam Theologiæ Scholasticæ, & quidem in hac, antequam Positiuæ studijs se dedant. Sacrę Scripturæ vel eodem tempore, vel postea addisci poterunt.

* Linguæ

D ¶ *Conuenit*

D 5 * Linguę vero illæ, in quibus scriptę vel versę fuerunt,' prius, aut posterius, vt Superiori pro varietate caussarum occurrētium, ac diuersitate personarum videbitur, disci poterunt. Itaque hoc eius prudentiæ relinquetur. Sed si linguarum studio nostri vacāt, inter cetera, ad quæ discentium intentio feratur, illud sit, vt versionem ab Ecclesia approbatam defendant.

E 6 * Scholastici omnes lectiones publicorum Professorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium audiant: ' F 7 * qui quidem Professores siue de Societate illi sint, ' siue

D ¶ Conuenit in Theologiæ facultate esse ad gradum aliquem promotos, vel in ea mediocriter eruditos, & qui doctorū sanctorum, & Ecclesiæ decisiones intelligant: ut illis linguarū studiū vtile sit, et nihil noceat. Verum si aliqui tam humiles & in fide firmi cernerentur, vt à studio linguarū nihil incō modi eis timeretur, dispensare Superior poterit; vt ei studio, quādo ad commune vel particulare bonū conueniet, se dedāt.

E ¶ Si in aliquo aliud conueniret, Superior sua prudentia id considerabit; & dispensare poterit. Et quod de publicis lectionibus dicitur priuatas, cum necessariæ vel vtiles domi vel extra Collegia fuerint, non excludit.

F ¶ Nullus de Societate sine approbatione & facultate Præpositi Prouincialis (præterquam in classibus inferioribus, vel ad tempus necessitatis gratia) publice legat. Qui tamen talentum ad id sortiti, ac præsertim qui iam

siue externi, optandum est, vt do-
cti, diligentes, & assidui, & pro-
fectus studentium tam in lectio-
nibus, quàm in alijs litterarijs
exercitationibus studiosi sint.
Bibliotheca cõmunis, si fieri po- 7
test, in Collegijs habeatur; cu-
ius clauis illis, qui iuxta Rectoris
iudicium habere debebunt, tra-
datur. Præterea* quisque libros G
q necessarij ei fuerint, habebit.
Scholastici in audiẽdis lectio- 8
nibus sint assidui, & in eis præui
dendis diligentes, & * postquam H
eas audierint, repetendis, ijs, quæ
non intellexerint, interrogãdis,
*aliis vero, quæ oportuerit, adno I
tandis; quo in posterum memo-
riæ

studijs perfuncti sunt, in prælegendo (si res maioris momẽti aliud nõ exigerẽt) possent exerceri.

G ¶ *Quamuis hoc ita se habeat; scribere tamen in eis non debẽt. Cõstet vero eorũ ratio ei, qui Bibliothecæ præfectus est.*

H ¶ *Quod ad repetitiões attinet, curet Rector, vt certis quibusdam horis in scholis uel domi fiãt, uno quidẽ repetẽte, et alijs audiẽtibus; et quæ difficilia occurrerint, mutuo proponẽtibus; et siquid erit, de quo cõstituere inter se nõ poßint, Magistrũ adeãt. Curabit etiã, ut disputationes et reliquæ exercitatiões scholasticæ, quæ iuxta modũ disciplinarũ, quæ tractãtur, cõuenire iudicabũtur nõ omittãt*

I ¶ *Videant Superiores, num conueniat Scholasticos classium inferiorum libros papyraceos habere, vt scribant in eis lectiones, & inter lineas; & ad marginem, quod oportebit, annotent. Prouectiores in humanioribus litteris & alijs facultatibus*

riæ defectui consulatur.

9 Rector autem Collegij id curę habeat, vt videat, nũ magistri, & discipuli suum in Domino officium faciant, nec ne.

10 Cum perutilis sit (præsertim Artium, ac Theologię Scholasticæ studiosis) disputãdi vsus; intersint Scholastici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non sint sub cura Societatis) disputationib⁹; & singulare sui specimen in doctrina prębere, modeste tamen, curent. Cõuenit etiam singulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in Collegio nostro aliquem ex quauis Classe, Artium, & Theologię studiosorum à Rectore designatum à prandio (si aliqua ex caussa peculiari impedimentũ nõ accideret) aliquas positiões tuẽdas suscipere; quæ pridie eius diei sub vesperũ valuis Scholarum (quo ad disputãdum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) essent affigẽdę; quib⁹ breuiter ab eo, qui respõsurus est, cõfirmatis, argumẽtari ex externis vel domesticis liceat cuicũq; libuerit: aliquis tamẽ præsit oportet, qui argumẽtãtes dirigat; & ex ea cõcertatione eliciat declaretq; ad audientiũ vtilitatem doctrinã, quę

cultatibus chartam secum ferant ad ea, quæ audierint, vel eis occurrerint notatu digna, annotãda; ac postea maiori cũ ordine digesta transferent in libros papyraceos, quæ in posterum cõseruata uelint.

K ¶ De

teriendа

tenenda ſit;qui ſignum etiã det finiendi iis, qui diſputant,ac tempus ſic diſtribuat; vt omnib⁹, quoad eius fieri poterit,diſputãdi locus detur.

Pręter hęc duo diſputationum prędictarũ genera, quotidie aliquod tempus deſignandum, quo in Collegiis prędidente aliquo,vt diximus diſputetur;vt ea ratione & ingenia magis exerceantur,& difficilia,quæ in his facultatibus occurrent,magis ad Dei gloriam elucidentur. 11

Qui litteris humanioribus vacãt,ſua etiã ſtata tempora ad cõferendũ & diſputandũ de iis, quæ pertinent ad ſtudia illa,coram aliquo, qui eoſdẽ dirigere poſſit,habebunt: & Dominicis, vel aliis cõſtitutis diebus alternatim vel ſuæ facultatis poſitiones à prãdio tuebũtur,vel ſe in cõponenda ſoluta orõne, aut carmine exercebũt;ſiue id ex tpe propoſito ibidẽ themate ad explorandã prõptitudinem fiat;ſiue domi cõpoſita de re prius ꝑpoſita illic publice legãtur. 12

K ¶ De repetitionum, & diſputationum, & latine loquendi exercitationibus ſi quid propter circunſtantias locorum,temporum, & perſonarum mutari debeat; hoc iudicandum prudentiæ Rectoris (facultate à ſuo Superiore ſaltem in genere accepta) relinquetur.

K 13 * Omnes quidem, ſed præcipue humaniorum litterarũ ſtudioſi latine loquantur communiter; & memoriæ quod à ſuis Magiſtris præſcriptum fuerit;

commendent,

L commendēt, * ac stilum in compositionibus diligenter exerceant; nec desit, qui eisdem corrigendis operam suam impēdat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitriū præter eos authores, qui præleguntur, quosdā etiam alios priuato studio legere; & singulis hebdomadis die aliquo designato vnus ex prouectioribus à prandio orationem latinam aut grecā de re aliqua ad ędificationem domesticorū & externorum pertinente, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Pręterea Artium & Theologię studiosi potissimum, sed & M reliqui * suum habeant priuatū studiū & quietum, quo melius & exa-

L ¶ Vt Scholastici magis in studijs promoueant, bonum esset aliquos eruditionē pares designare, qui sancta æmulatione se inuicē prouocēt. Iuuerit etiā interdū mittere ad Præpositū Prouincialē, vel Generalē aliquod suorum studiorum specimen nunc huius, nunc illius, vt compositionū, si litterarū humaniorū; vel cōclusionū, si Philosophiæ vel Theologiæ studiosi fuerint. Conferet etiam in memoriā eis reducere, quòd cum ad domos venerint, studijs absolutis, in omnibus facultatibus, quibus operam dederint, sunt examinandi.

M ¶ In hoc priuato studio possent (si Rectori videretur) commentarium aliquem videre. Quandiu autem audiunt, fere vnus, & is quidem selectus esse deberet. Possent etiam scribere quod profuturum magis censeretur.

N ¶ Si

& exactius ea, quæ tractata sunt, intelligant.

Vt reprimi oportet quorundã cursum plus æquo concitatũ in studiis; ita mouendi, incitãdi, & animãdi ad studia sunt alii, quib⁹ id necessariũ est; quod vt meli⁹ præstare possit Rector, intelligat oportet per se, & p aliquẽ aliũ, cui Syndici, vel Visitatoris Scholasticorũ curã ipse dederit, quomodo Scholastici suũ officiũ faciant. 15

*Quòd si animaduerteret aliquẽ in studiis tẽpus inutiliter terere, quòd nolit, aut certe non possit pgressũ in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad scopũ diuini seruitii in Collegiis prefixum magis pficiat, cõstituere. N

Absoluto studio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, auctorem vnum aliquem, vel plures, quàm prius, iuxta Rectoris arbitrium legendo. Poterit autem ex iis, quæ ad eam facultatem pertinent, si eidem Rectori visum fuerit, *in scripta 16

N ¶ Si aliquis non aptus ad studia, sed ad alia ministeria idoneus videretur: posset intra Collegia vel domos Societatis in ijs occupari, quæ conuenire viderentur: si ad vtrunq; inutilis esset, & in Scholasticum fuisset admissus, dimitti à Societate posset: nihilominus æquũ erit, vt Rector re bene considerata, ad Prouincialem vel Generalem id referat; & quod sibi præscriptum fuerit, exequatur.

O ¶ Huius-

O *in ſcripta breuius, diſtinctius, & accurati⁹ redigere ea, quæ pri⁹ in lectionũ decurſu ſcripſerat, cum minori doctrina prædit⁹ erat, q̃; peracto ſtudiorum curriculo.

I Suis conſtitutis temporibus ſe ad publicos actus examinatio nũ ac reſpõſionum præparent; & ad gradus conſuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis ſpecie atq; ab aliis affectibus parum temperatis recedant, quamuis ea in Vniuerſitate, vbi gradum accipiunt, dari ſoleant, non accipiant; ſed ſimul omnes extra numerum ſe conſtituant; nec ſumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiuſmodi faciant; ad quos ſine humilitatis detrimento, nõ ob aliud,

O ¶ Huiuſmodi ſcripta fieri nõ debẽt, niſi ab ijs; qui maiori doctrina et clariori ingenio & iudicio pollent: et reliqui horũ labore frui poterunt. Conueniret etiã à Magiſtro ea approbari. Alij annotationibus præceptoris iuuari poſſent, et ſuis etiã notatu dignioribus. Conferret aũt ad vſum, vt ſuas notas in margine, & indicem præterea habeant rerum, de quibus in huiuſmodi ſcriptis agitur, vt facilius inueniri poßit, quod quæritur. Et quãuis huiuſmodi libelli rerũ ex cerptarũ vel propriorũ conceptuũ, vel alia ſcripta qualibet fiant; intelligi tamẽ oportet, à nemine librũ vllũ ſine examinatione & approbatione ſpeciali Præpoſiti Generalis, vt dictũ eſt, publicari debere.

IN CVM-

ob aliud, quàm vt poſſint proximis ad Dei gloriam eſſe vtiliores, promoueri debent.

Num autem his, qui iam ſtudiorum ſuorum curſum peregerunt, prælegere priuatim, vel publice ad ſuam, vel aliorum vtilitatem conueniat: penes Superiorē id erit iudiciū, qui quod magis in Domino expedire videbitur, ſtatuet. 18

DE SCHOLIS COLLEgiorum Societatis. Cap. VII.

IN CAPVT VII. DE Scholis Collegiorum Societatis.

A ¶ P Ræpoſiti Generalis erit, vbi huiuſmodi ſcholæ habendæ ſint, ſtatuere.

HAbita ratione non ſolum profectus in litteris Scholaſticorum noſtrorum, ſed etiam profectus in litteris & moribus externorum, quos in noſtris Collegiis inſtituendos ſuſcepimus; * Scholę publicę, vbi commode id fieri poterit, aperiantur, ſaltē in diſciplinis humanioribus. * In grauioribus autem diſciplinis 1 A B

B ¶ Et etiam iuxta quòd commode id poterit Societas. Noſtra tamen mens hæc eßet, vt in Collegijs communiter litteræ humaniores ac linguarum, et doctrina Chriſtiana, et, ſi opus eſſet, lectio aliqua de caſibus conſcientiæ prælegeretur: ſi vero ſit, qui commode concionetur, aut confeſſiones audiat, id etiam vt fiat; & de ſcientijs ſuperioribus non agatur;

nis pro locorum, in quibus Collegia fuerint, ratione, semper, quid Deo gratius sit, ante oculos ha-
2 bendo, aperiri poterunt.

Teneatur in huiusmodi Scholis is modus, quo externi Scholastici in ijs, quę ad doctrinã Christianã ptinẽt, bene instituãtur; cureturque quoad eius fieri poterit, vt singulis mensib⁹ ad sacramentũ Cõfessionis accedant, & verbũ Dei frequenter audiãt, & demũ cũ litteris mores etiam Christianis dignos hauriãt. Et quia in particularibus multũ varietatis esse oportebit, pro varietate locorũ, & personarũ singula
C psequi nõ est huius loci. Id tamen dictũ sit, * in quouis Collegio regulas, quę ad oĩa necessaria descẽdãt,
D constitui debere. Hoc tamen commendatũ hoc loco volumus, * ne externis Scholasticis correctio, quoad illis opus erit, desit; quæ tamen per aliquem de ipsa Societate exercenda non erit.

agatur; sed ad eas addiscendas ab his Collegijs, ij qui in humanioribus litteris profecerint, ad Vniuersitates Societatis mittantur.

C ¶ *Ex regulis Collegij Romani, alijs quod cuique cõueniet, accommodari poterit.*

D ¶ *Ad hoc vbi Corrector haberi poterit, habeatur; vbi nõ poterit, excogitetur modus, quo castigentur, vel per aliquẽ ex ipsis Scholasticis, vel alia conuenienti ratione.*

3 Cum tam proprium sit nostræ professionis, nullum temporale præmiũ acci-

pere pro ſpiritualibus miniſteriis, in quibus iuxta noſtrum inſtitutum in proximorum auxilium occupamur: non conuenit vllam Collegii dotationem admittere, per, quam ad dandum Concionatorem, aut Confeſſarium,* aut Lectorem aliquem Theologię, Societas obligetur. Quamuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad ſeruiendum cum maiori diligentia in dictis miniſteriis, quę noſtri inſtituti ſunt propria, moueat, in Collegiis quæ maiori cum liberalitate & deuotione fundata ſunt: non tamen ſunt recipiendę obligationes vel conditiones, quę ſynceritatem impediant noſtri in procedendo modi, qui eſt, dare gratis, quę gratis accepimus: quamuis pro eorum ſubſtentatione, qui cõmuni bono Collegiorum ſeruiunt, vel propter illud ſtudent, dotatio, quam Fundatorũ charitas aſſignare ad gloriam diuinam ſolet, admittatur. E

E ¶ Vbi Prepoſitus Generalis, vel Societas curam ſuſciperet alicuius Vniuerſitatis; non repugnaret huius Conſtitutionis intentioni, vt ſeſe ex conſequenti obligaret ad lectiones illius ordinarias, quamuis inter illas aliquæ Theologicæ eſſent.

IN CAP.

DE SCHO

DE SCHOLASTICIS INSTITVENdis in ijs, quę ad proximos ſuos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCopum illum intuendo, ad quem ſtudia Societatis dirigũtur, ſub ipſorum finē congruũ erit, vt ad arma ſpiritualia in proximorum auxilium tractanda aſſueſcere incipiãt. Quamuis enim id proprie magis & diutius in domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primũ illi, qui iuxta Superioris iudiciũ ad ſacros ordines erũt promouēdi, in ratione Miſſæ dicēdæ, vt pręter intelligentiã, & deuotionē internam, decentem etiã habeant exteriorē modum ad audientiũ ędificationem, inſtituantur; & ceremoniis eiſdē omnis Societas, quantum fieri poteſt, vtatur: in quibus vſum Romanum vt magis vniuerſalē, & quem perculiari quadam ratione Sedes Apoſtolica amplexa eſt, quantum patietur regionum varietas, ſequetur.

3 In concionibus etiam, & A *ſacris lectionibus eo modo ꝓponēdis, q ędificationi populi conueniat (qui à ſcholaſtico diuerſus eſt) ſe ēt exerceãt, ſtude-

IN CAPVT VIII.

De Scholaſticis inſtituendis in ijs, quæ ad proximos ſuos iuuãdos pertinent.

A ¶ INter legendum, præter interpretationem, aduertendum eſt,

G

studeantque ad id munus obeũdum linguam populo vernaculam bene addiscere.* Res etiam B alias vidisse oportet, & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiliores futurę sunt; ac demum, vt melius & cum maiori fructu animarũ id munus obeant,* omnibus mediis vtantur, C quibus cõmode iuuari possint.

est, ut aliqua, quæ ad mores et vitã Christianã iuuẽt, attingantur. Et hoc fiet etiam in classibus Collegij, multo vero impensius, cum populo prælegit.

4 In mini-

B ¶ Cõferet, uidisse Euãgelia toto anno occurrentia, peculiari studio adhibito, quod ad concionandi rationẽ destinetur; & aliquid ex sacra scriptura, vt populo prælegatur: præuidisse etiam quod ad vitia pertinet, & in eorum detestationem inducit, & remedia eisdem applicanda; sicut e contrario quæ ad præcepta, ad virtutes, ad bona opera pertinent; tum ea, quæ mouere possint ad illa amanda, & media etiam ad eadem consequenda. Et hæc in compendium, si fieri potest, redacta vtiliora esse solent; ne tam multis libris opus sit.

C ¶ Huiusmodi media sunt, vidisse præceptiones, quas de modo concionandi illi tradunt, qui bene hoc munus obierũt; & bonos audire concionatores; & se in concionibus domi aut in monasterijs exercere; bonum habere correctorem, qui de erroribus admoneat tum in rebus, quæ dicuntur, tum in voce, tonis, gestibus, & motibus. Reflectat et ipse considerationem ad ea, quæ dixit; quo magis vndecunque iuuetur.

D ¶ In.

4 In ministerio etiam Sacramẽ-
D torum* Confessionis,' & Communionis sese exerceant;& non solum quod ad ipsorũ, sed etiã quod ad pœnitentium, & communicãtium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriã ea percipiãt,& frequentent,perspectũ habere,ac exequi curent.
E *Ad exercitia spiritualia alijs
5 tradenda,postquam quisque in se ea fuerit expertus,assuescant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationẽ,' & in hoc armo-

D ¶ In cõfessionibus præter studium scholasticũ, & casuũ conscie tiæ,præsertim Restitutionis, conueniet compendium aliquod casuum, et censurarũ, quæ reseruãtur, habere(vt videat quo pertingat ipsius iurisdictio) & simul formulas, quæ minus vsitatæ sunt, quarundã absolutionũ,quæ occurrunt; ac breuem interrogandi methodum de peccatis,et eorũ remedijs;et instructionem ad bene ac prudenter in domino sine damno suo, et cũ proximorum vtilitate hoc officiũ exercendum: & aliqua confessione audita, præsertim in principijs, Confessarius apud se consideret, num in re aliqua defecerit; vt in posterum caueat.

E ¶ Possent ad exercitia alijs tradenda aßuescere, nonnullis ea tradendo, in quibus minor iactura esse poßit,siquid erretur; & conferre cum aliquo magis exercitato suũ procedendi modum, bene annotando quod magis vel minus conuenire deprehenderint. Cum vero exercitiorum ratio redditur, non solum id agatur, vt alijs satisfiat,sed etiam vt in illis desiderium excitetur,vt eisdem iuuari velint. In vniuer

armorum spiritualiũ genere tractando (q̃d Dei gratia ad ipsius obsequiũ tãtopere cõferre cernitur) dexteritatẽ habere possint.

* Studiũ ẽt cõgruum in modo tradendæ doctrinæ Christianæ, qui sit captui puerorũ ac rudiũ accommodatus, adhibeatur. F 6

Vt in superi⁹ dictis proximi ad bene viuendum iuuantur: ita curandum est, vt ea, * quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimũ æternæ fœlicitatis consequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur. 7 G

In vniuersum loquendo, doceri eos conuenit, quem modũ tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tã varijs mũdi regionibus, cumque tam diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incõmoda, quæ possunt accidere; & emolumenta, quæ ad maius Dei seruitium 8

sum autem loquẽdo, quæ ad primã hebdomadam pertinent, tantũ tradantur. Quando vero omnia tradẽtur, raris hominibus, vel qui de vitæ suæ statu deliberare velint, tradi oportebit.

F ¶ Iuuerit etiã in compendiũ redactam habere explicationem rerum ad fidem & vitã Christianã necessariarum.

G ¶ Aliud etiã cõpendium de modo inuãdi ad bene moriendum vtile erit: vt memoria renouetur, quando sanctũ hoc officium exercendũ erit.

seruitium cōferunt, captādo, oībus rationibus adhibitis, quæ possunt adhiberi. Et quāuis hoc sola vnctio sancti Spiritus, & ea prudentia, quā communicare solet Dñs illis, qui in diuina sua Maiestate cōfidunt, docere possit; via saltē aliquo modo qbusdā documētis, quæ iuuēt, & ad effectū diuinæ gratiæ disponāt, aperiri potest.

DE SCHOLASTICIS à studio litterarum educendis. Cap. IX.

A *EX Collegiis nōnulli propter
1 caussas in Secunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij, qui ad diuinum seruitium magis proficiant, eisdem succedant. Eadem siquidē in hac parte domorum, & Collegiorum est ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectū alio

IN CAPVT IX.

De Scholasticis à studio litterarū educendis.

A ¶ *Alij educuntur post septē annos, ij videlicet, qui ad Collegia admissi sunt ad id tempus, absq; eo quòd cōstituerint ingredi Societatē, quēadmodū dictum est; sed tamen dispensari in tempore septem annorum, idque prorogari posset; cum huiusmodi Scholastici exemplo vitæ suæ, magnæ ædificationis essent, ita vt vel magnum Dei obsequium ab eis expectaretur, vel vtiles esse Collegio viderentur.*

alio transferri, vel quòd ad vniuersale bonũ Societatis cõueniat; vt accideret, si, qui Artiũ curriculũ in aliquo Collegio emensus esset, vt easdẽ alibi prælegeret, ante Theologię studiũ educeretur. Et idem dictum sit, si qua in re alia ad maius Dei obsequium & gloriam essent occupãdi.

Cõmunis autem modus educendi Scholasticos ex Collegio aliquo, vbi oẽs prædictæ Sciẽtię tradũtur, tunc erit; cũ quisq; studia sua iam absoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologię studio impensis. Et sub huius temporis finem suarũ esse partiũ Rector intelligat, Prępositum Generalem, vel Prouincialẽ admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac postmodum quod ei præscriptum fuerit ad Dei gloriam, exequetur. 3

DE GVBERNATIONE COLLEGIORUM. Cap. X.

SVpremam curam vel superintendẽtiam Collegiorum iuxta Sedis Apostolicę litteras professa Societas habebit. Cum enim quidquã priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in suũ vsum cõuertere nõ possit; est valde probabile, quòd maiori cũ puritate ac spiritu constantius ac diuturnius procedet, in ijs, quę ad bonũ regimen Collegiorum ad maius Dei ac Dñi nostri 1

obſequium prouideri conuenit.

2 Præter id autē, quod ad Cōſtitutiones, & diſſolutionē, vel alienationē huiuſmodi Collegiorū pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio, & (vt in genere dicatur) huius ſuperintendētiæ executio penes Prępoſitū Generalem erit, qui finem illum, ad quē Collegia & Societas tota cōtendit, prę oculis habens, melius, quid eiſdem conueniat, intelliget.

3 Per ſe ergo, vel per aliū, cui ſuā facultatē cōmunicauerit in hac parte, Præpoſitus Generalis Rectorē, * vt pręſit cuicunq; Collegio, aliquē ex Coadiutoribus Societatis cōſtituet; qui Præpoſito Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit, rationē ſibi aſſignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpoſitum, Rectorem amouere, taliq; cura, prout ei cōuenientius in Domino videbitur, liberare.

A (margin, at "Rectorē")

4 Curandū eſt autē, vt ille, cui Rectoris officiū imponit, magni ſit exēpli, magnæ ædificationis, magnę etiā mortificationis in oībus prauis inclinationibus, & in Obedietia prę cipue, ac humilitate ꝓ-

IN CAP. X. De gubernatione Collegiorū.

A¶ Hoc nō prohibet, quin Profeſſus aliquis ad viſitandas vel reformādas alicuius Collegij res miſſus manere in eo poſſet, vel omnibus alijs ad tempus præeſſe, vel aliter; vt magis conuenire ad Collegij vel ad vniuerſale bonū videretur.

batus;q donū ēt discretionis habeat, ad gubernandū idoneus,in reb⁹ agēdis versatus, in spiritualib⁹ exercitat⁹ sit;q seueritatē suo tēpore & loco cū benignitate miscere nouerit;q solicit⁹, q patiēs laborū, q etiā in litteris eruditus sit; & demū eiusmodi,cui cōfidere,cuiq; suā potestatē tuto cōmunicare Præpositi superiores possīt;qn̄quidē quo hæc potestas maior erit,eo melì⁹ regi Collegia ad maiorē Dei gloriā poterūt.

Rectoris officiū erit,ī primis oratiōe & sanctis desiderijs totū Collegiū velut humeris suis sustinere: deinde curare, * vt Cōstitutiōes obseruēt, oībus Collegialib⁹ cū oī solicitudine inuigilare, eosdemq; ab ijs, quæ nocere possint domi & foris, defendere; tū præueniēdo, tū ēt, siquid mali accideret, remediū adhibēdo;vt ad singulorū & vniuersale bonum cōuenit; vtq; in virtutib⁹ & litteris ꝓficiāt, curādo; sanitatē eorū, * & bona ēt Collegij tam stabilia, q̄ mobilia cōseruando: eos, q officia gerāt domestica, prudenter condo- 5 B C

B ¶ Sicut curare, ut obseruentur omnino Constitutiones, ita et in eisdē dispēsare (quādo eā fuisse mētē illius, qui eas condidit, in re aliqua particulari iudicaret iuxta euentus rerū, et necessitates, maius cōmune bonū intuendo) ad Rectorē, accepta à suis maioribus potestate, pertinebit.

C ¶ *Ad ea, quæ dicta sunt, reducitur cura cōueniens amicos conseruandi, & ex aduersarijs beneuolos reddendi.*

D ¶ *Res*

cōſtituendo; & quomodo ſuis fungantur officiis, conſiderando; &, prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eiſdem miniſterijs detinendo, vel ab ijſdem remouendo: Et generatim loquendo, curet, vt quę in ſuperioribus capitibus dicta ſunt, quæ quidem ad Collegia ſpectant, obſeruentur. Memor ſit etiam ſubordinationis integre obſeruandæ in Obedientia, nō ſolū ad Generalē, ſed ad Prouincialē quoque, certiorē eū, de quibus oportet, reddendo; ad eumq́, referendo, quæ maioris erunt momenti; & quæ ab ipſo iniuncta fuerint (quādoquidem ipſum Superiorē habet) exequēdo; vt æquum eſt ad ſe referri, ſibiq; obedientiā prę ſtari ab ijs, qui in Collegio degunt: Qui quidē Rectorē ſuū magnopere reuereri ac venerari, vt qui Chriſti Dñi noſtri vices gerit, debebūt; liberā ſui ipſorū rerumq; ſuarum diſpoſitionē cum
D vera obedientia ipſi relinquendo: * nihil ei clauſum, ne conſcientiā quidē propriā tenendo, quam ei aperi re (vt in Examine dictum eſt) ſuis conſtitutis tēporibus, & ſæpius, ſi cauſſa aliqua id poſceret, oportebit; nō repugnādo, nō cōtradicendo, nec vlla ratione iudiciū ꝓpriū ipſius iudicio cōtrariū demōſtrādo; vt per vnionē eiuſdem ſententiæ & voluntatis, atq; per debitā ſubmiſſionē melius in diuino obſe-

D ¶ *Res clauſa intelligitur ianua vel arca, &c.*

E ¶ *Ido-*

obsequio conseruentur, & progrediantur.

Ad bonam domus gubernationē nō solū nu 6
merum necessarium officialiū Rector proui-
deat; sed, * vt idonei sint, quoad E
eius fieri poterit, ad suas functio
nes, curet;' *cuique suas regu- F
las, vbi, quæ ad singulorū officia
pertinēt, cōtineantur, tradat: ' &
ne se hic in illi⁹ officiū ingerat,
videat. Præterea, vt eis prospice-
re de subsidio, si necessarium id
fuerit, debebit; ita, cū tēpus va-
cuum illis fuerit, vt vtiliter illud
impendāt diuino seruitio, curet.

Inter officiales Rectori neces- 7
sarios, in primis Minister idone-
us, qui Vicerector, vel Magister
domus sit, & omnibus, quæ ad
bonum vniuersale pertinēt, pro
uideat, est deligendus. Syndico
etiam ad exteriora obseruanda,
* & aliquo, cui rerū spiritualiū G
cura sit, & duobus alijs, vel pluri
bus,' quorum prudentiæ & pro-
bitati

E ¶ Idonei sunt intelligēdi habita ratione tū sufficiē tiæ personarū, tū occupationum. Quæ enim officia multū occupationis secū ferūt ualde occupatis in alijs rebus minime cōuenirēt: et quia quibusdā experiē tia, vt bene fiant, necessaria est; non facile mutari deberent.

F ¶ Ex regulis cuiq; videndæ essent singulis hebdomadis illæ, quæ ad ipsū pertinēt.

G ¶ Si tāta nō esset copia hominum; vnus plura officia sustinere posset. Sic Minister, & superintendens dictus curam habere possent eorum, quæ ad Rectorem, vel Nouitios pertinent, & cet.

H ¶ Sic

bitati multum confidat, opus est; vt cum eis de ijs, quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre possit.

H * Sunt & alij ad particularia officia necessarij.*

8 Curet Rector, vt in suo officio cuiq; integram obedientiã Collegiales præstẽt, & alij officiales Ministro, & sibi ẽt ipsi, prout idẽ præscripserit. Illud in vniuersũ admonuisse cõuenit; eos, q cu ram aliorũ suæ obedientiæ subditorũ habent, præire eisdẽ exẽplo obedientiæ, quam suis Superioribus Christi loco ipsimet præstent, oportere.

9 Ad oĩa cõferet temporis ordo in studijs, orationibus, missis, lectionibus, cibo, somno, & in reli I quis seruatus; * & signũ cõstitutis horis detur;* quo audito oẽs statim vel imperfecta littera reli cta ad id, ad qđ vocantur, se cõferãt. Erit aũt penes Rectorem, vel eũ, q primas tenebit, id curæ; vt videat, quãdo hæ horæ pro temporũ, vel aliarũ caussrũ occurrentiũ ratione mutandæ sint; & quod ipse statuerit, obseruetur.

K * Rector ipse legere, aut do

10 cere Christianam doctrinam quadraginta

H ¶ Sic esse posset qui scriberet, Ianitor, Sacrista, Cocus, Lotor. Alia officia minus operosa poßẽt inter Scholasticos diuidi; si alij non essent, qui ea possent exercere.

I ¶ Signũ dabitur per campanã, quæ pulsabitur, vt se recipiãt ad somnum, & ad mensam.

k ¶ Si conuenire non videbitur ad ædificationẽ, vel ob ali-

quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vſque limitem domi & foris in colloquiis, ſpiritualibus exercitiis tradendis, confeſſionibus audiendis, tum etiam in cōcionibus, vel lectionibus, vel doctrina Chriſtiana tradenda partim ad ipſorum exercitationem (pręcipue ſub finem ſtudiorum) partim ob aliorum domeſticorum, vel externorum fructum, aliis ſe communicare debeant: & in omnibus quod ſenſerit diuinæ, ac ſummæ bonitati gratius, & ad ipſius obſequium ac gloriam maiorē, omnibus perpenſis * prouideat. L

ob aliquam aliam cauſſā ſufficientē vt Rector ipſe legat; re cum Prouinciali communicata, ſi eiuſdē ille ſententiæ fuerit, per alium id munus obire poterit.

L ¶ Conſtitutiones, quæ ad Collegia pertinent, ſeorſum teneri, & publice bis aut ter ſingulis annis legi poſſent.

DECLA-

DE VNIVERSITATIBVS in Societate admittendis. Cap. XI.

EAdem charitatis ratio, qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholę in eis nō tantū ad noſtrorū, ſed magis etiā ad externorū ędificationē in doctrina & moribus tenentur, extendi poterit ad Vniuerſitatū curam ſuſcipiendā; vt in eis hic fructus extendatur, latiusq; pateat tā in 1

Scientijs,

Scientiis, quæ traduntur, quàm in hominibus, qui ad eas conueniunt, & gradibus, ad quos promouentur; vt alijs in locis cum auctoritate docere possint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamen cõditionibus, A * & obligationibus, quibusque in locis huiusmodi Vniuersitates admitti debeãt, ei, qui supremam curã Societatis habet, iudicandum relinquitur. Qui assistentium sibi auditis sententijs, & aliorum, quos in consilium adhiberi volet, per se ipsum deliberare poterit, an sint admittendæ.

DECLARATIONES Constitutionum circa Vniuersitates.

IN CAPVT XI.

A ¶ CVm Fũdator à Societate assignari certũ Lectorũ numerum, vel alias obligationes suscipi vellet; animaduertendũ est, quòd, si admittãtur, iudicãdo vtile etiam tunc esse Societati ad finem propositum diuini seruitij id oneris subire, omnino in eis implendis deesse non oportet; sicut nec facile aliquid in hac parte præter id, ad quod obligantur (præsertim si id interpretari quis possit quasi noua induceretur obligatio) præstandum est sine Generalis consensu. Ille autem non se facilem ad id concedendum reddet: quin potius, re in consultationem cum suis Assistentibus adducta, videat ne Societatem grauet: &, siqua in re indulgeatur, constet obligationem nullam induci, sed id, quod additur, omnino voluntarium esse.

B ¶ Ad bo-

tendæ. Nõ tamen, postquã admissæ fuerint, sine Cõgregatione generali p eũ dissolui poterunt.

Quia tamẽ religiosa quies, & spirituales occupationes nec animi distractionẽ, nec alia incõmoda, quę iudicãdi in rebus ciuilibus vel criminalibus officiũ sequi solẽt; Societati permittũt; iurisdictio huiusmodi, quam per se, vel p alios à se dependẽtes exercere debeat Societas, non admittatur: quãuis ad ea, * quę ad bonum statũ Vniuersitatis proprie pertinẽt,' conueniat Iustitię ordinariæ siue secularis siue ecclesiasticæ ministros circa punitionẽ Scholasticorum voluntatem Rectoris Vniuersitatis sibi significatam exequi, * & generatim res studiorum fauore suo, prę sertim cum à Rectore fuerint commendatę, promouere.' B C

DE SCIEN-

B ¶ *Ad bonũ vniuersitatis statum proprie pertineret, si Scholasticus aliquis rebellis, vel sic offendiculi caussa alijs eßet, ut nõ solũ Scholis eũ, sed etiàm ciuitate expelli, vel in carcerem conijci conueniret, vt certiores facti iustitiæ ordinariæ administratores id statim exequerẽtur. Et ad hoc & similia à Principe vel à suprema potestate huiusmodi facultatis scriptum habere testimonium oportebit. vt commendatio etiam Rectoris in alicuius Scholastici fauorẽ momentum apud eosdem iustitiæ ministros haberet, ne Scholastici opprimerentur, oporteret.*

C ¶ *Quoniam exemptio ab ordinarijs iudicibus, Sholasticorum*

ſticorum numerum allicere non poteſt; alijs prærogatiuis et priuilegijs vt id compenſetur, curandum eſt.

DE SCIENTIIS, QVÆ tradendæ ſunt in Vniuerſitatibus Societatis. Cap. XII.

1 CVM Societatis atque ſtudiorũ ſcopus ſit, proximos ad cognitionem & amorẽ Dei, & ſalutem ſuarum animarum iuuare; cũque ad eũ finem, medium magis propriũ ſit facultas Theologiæ: in hanc potiſſimũ Societatis Vniuerſitates incũbent; ac diligenter per idoneos admodum Præceptores, quæ ad Scholaſticam doctrinam, & ſacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Poſitiua quæ ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioſo inſeruit) pertractabunt.

2 Et quia tam doctrina Theologiæ, quàm eius vſus exigit (his A præſertim temporibus) * litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ linguæ cognitionẽ, harũ etiam idonei Profeſsores & quidem iuſto nu-B mero conſtituentur. * Aliarum præterea

IN CAPVT XII.

A ¶ SVb litteris humanioribus præter Grãmaticã intelligatur quod ad Rhetoricam, Poeſim & Hiſtoriã pertinet.

B ¶ Cum in aliquo Collegio, vel Vniuerſitate eo ſpecta

præterea linguarum, qualis est Caldaica, Arabica, & Indica, vbi necessariũ vel vtiles ad dictũ finem viderentur, habita regionũ diuersarũ, & caussarum, quæ ad eas docendũ mouent, ratione, possent preceptores cõstitui.

Sic etiam quoniam * Artes, vel Scientiæ naturales ingenia disponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vsum illius inseruiũt, & per seipsas ad eundem finem iuuant; qua diligẽtia par est, & per eruditos Præceptores, in oĩbus syncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur. C 3

Medicinæ, & Legum studiũ vt à nr̃o Instituto magis remotum in Vniuersitatib' Societatis vel nõ tractabitur; vel saltẽ ipsa Societas per se id oneris nõ suscipiet. 4

DE MO-

spectaretur; vt homines ad Saracenos, uel Turcas iuuandos præpararentur: Arabica lingua: vel Caldaica conueniret; cũ ad Indos, Indica; & sic de alijs dicendum, quæ esse possent alijs ĩ regionibus ob similes caussas, vtiliores.

C *Tractabitur Logica, Physica, Metaphysica, Moralis sciẽtia, & etiã Mathematicæ; quatenus tamen ad finem nobis propositum conueniũt.*

In legendo & scribẽdo alios instituere, opus etiam charitatis esset; si is personarum numerus Societati suppeteret, vt omnibus vacare posset: propter earum tamen penuriam hoc ordinarie docere non consueuimus.

IN CAPVT

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi.

Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum, quàm Theologiæ ſtudia diſpoſitio & ordo conueniens tam mane, quàm veſperi ſeruandus eſt.

A 2 Et quamuis * pro regionum, & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuẽdis poſſit varietas accidere; omnes tamen in eo cõueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum exiſtimabitur.

3 B Nec ſolum lectiones ſint, quæ publice prælegantur; ſed * Magiſtri etiam diuerſi pro captu & numero

IN CAPVT XIII.

A ¶ DE ſtatutis lectionũ horis, ordine, ac modo, et de exercitationibus tam compoſitionum (quas à Magiſtris emendari oportet) quàm diſputationum in omnibus facultatibus, & pronunciandi publice orationes & carmina, ſpeciatim in quodam tractatu per Generalem Præpoſitum approbato agetur ſeorſum, ad quẽ hæc Conſtitutio nos remittit: id duntaxat monendo, illa locis, temporibus, & perſonis accommodari oportere; quamuis ad illum ordinem accedere, quoad fieri poteſt, conueniat.

B ¶ Tres ordinarie vt plurimum erunt Præceptores in tribus diuerſis Grammaticæ claſſibus; quartus humaniores litteras, quintus Rhetoricam prælegat: & in horum duorũ

classibus Græca lingua, & Hebraica, & siqua alia disceretur, est prælegenda; ita vt semper sint quinque classes. Quod si tantum negotij aliquæ ipsarum exhiberent, vt vnus Magister eis solus non satisfaceret, adiutor aliquis ei adiungetur. Si vero auditorum numerus ferre non poterit, vt vnus Præceptor solus omnibus det operam, quamuis alios auxiliares habeat; geminari poßet classis ea, quæ sic numero abundaret, ita vt duæ (verbi gratia) quintæ classes, duæ quartæ essent: et omnes Præceptores, si fieri potest, ex Societate sint: quamuis, si necessitas vrgeret, externi eße possent. Si exiguus numerus, vel auditorũ dispositio nec tot classes, nec tot Præceptores exigeret, in omnibus prudentia ad moderandum numerum, & eos duntaxat, qui satis sint, designandos locum habebit.

numero audientium constituantur: * qui quidem profectum C vniuscuiusq; ex suis Scholasticis speciatim procurent, ' & lectionum rationem exigant; * vtq; eæ repetantur, ' & studiosi D litte-

C ¶ *An præter Præceptores ordinarios, qui speciatim auditorum rationẽ habeant, esse vnum oporteat, uel plures, qui more publicorum Professorum legant Philosophiam, Mathematicas scientias, vel quamuis aliam disciplinam maiori cum apparatu, quàm Lectores ordinarij; prudentia id constituet iuxta locorum, & personarum, cum quibus agitur, rationẽ, præ oculis maiorem ædificationẽ, et Dei seruitium habẽdo.*

D ¶ *Nõ solũ repetitiones vltimæ lectionis fieri oportebit, verũ et hebdomadæ, et lõgioris tẽporis, prout expedire iudicabitur.*

E ¶ *Posset*

litterarum humaniorum familiarem sermonē latine communiter loquendo, & stylum scribēdo, ac pronunciationem cōposita bene pronūciando expoliant, curent; & his, ac multo magis facultatū superiorū studiosis crebras disputationes imponant; quib⁹ dies & horæ certæ cōstituantur, vbi nō solum cum condiscipulis, verū paulo inferiores cū aliquāto prouectioribus disputent in ijs, quæ ipsi capiūt; quod etiā vice versa prouectiores cum minus prouectis, ad ea, quæ illi tractant, descendendo, & Præceptores alij cum aliis prestabunt; semper, qua decet, modestia obseruata; & aliquo præsidente, qui contentionem dirimat, & quid doctrinę elici oporteat ex disputatis, declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per se, vel per Cancellarium semper obseruare; vt qui noui accedūt, examinentur, & in ijs Classibus, cūq; ijs Pręceptoribus, qui ipsis conueniūt, collocentur; & eius discretioni (audita sententia eorum, qui ad id munus designati sunt) relinquetur, num diutius in eadem classe manere, an ad aliā vlterius progredi debeant.

E * Eiusdem erit iudicium de studio linguarum, præter Latinā, num

E ¶ Posset aliquis ea ætate vel ingenio esse, vt sola latina lingua ei sufficiat et ex aliis facultatibus quātū ad cōfessiones audiendas, & agendū cū proximis op⁹ est; cuiusmod

num Artibus, & Theologiæ anteponi, an postponi, & quàmdiu in eis quemq; hærere oporteat. Sic etiam in alijs scientijs superioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatem aliaque consideratione digna, ad eundẽ pertinebit expendere, quantum quisque eas discere, & quàmdiu in eisdem versari debeat, quamuis ij, qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius sit, vt in omnibus proficere, & conspicui esse ad Dei gloriam enitantur.

sunt aliqui, qui curã animarum gerunt, nec magnæ eruditionis sunt capaces. Alij rursum erunt, qui ad superiores sciẽtias progredientur. Has autem capeßere, et illas relinquere quatenus conueniat, Superioris erit iudicare: quod cum Scholasticis externis significauerit; si volent illi nihilominus aliã rationem sequi, cogendi non erunt.

Vt assiduitas in litterario exercitio, sic & aliqua remissio necessaria est.* Quanta hæc esse debeat, & quibus temporibus, prudenti considerationi Rectoris, expensis circunstantijs personarum & locorum, relinquetur. F

F ¶ Saltem singulis hebdomadis dies vnus à prandio quieti destinatus sit: in reliquis conferatur cum Prouinciali, qui ordo in vacationibus, vel intermißionibus studiorum ordinarijs sit tenendus.

DE

IN CAPVT

DE LIBRIS, QVI prælegendi sunt.

Cap. XIIII.

1 GEneratim (vt dictum est, cum de Collegiis ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate solidioris ac securioris doctrinę habebuntur.

A * Nec illi sunt attingendi, quorum doctrina, vel auctores suspecti sint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuersitate nominētur; In Theologia legetur vetus & nouum Testamentum,

B * & doctrina Scholastica Diui Thomæ;

IN CAPVT XIIII.

A¶ Quamuis liber suspitione malæ doctrinæ vacet; cum tamen suspectus est auctor, legi eum non conuenit. Solet enim opus in caussa esse, ut, qui legit, ad auctorē afficiatur: & auctoritas, quam apud ipsū habet in ijs quæ bene dicit, posset postmodum aliquid persuadere ex ijs quæ male dicit. Rarum est etiam, aliquid ueneni non admisceri in ijs, quæ à pectore veneni pleno egrediuntur.

B¶ Prælegetur etiam Magister sententiarum. Sed si videretur tēporis decursu alius auctor studentibus vtilior futurus; vt si aliqua summa uel liber Theologiæ Scholasticæ conficeretur, qui his nostris tēporibus accōmodatior videretur; graui cū cōsilio, et rebus diligēter expēsis per viros, qui ī vniuersa Societate aptissimi existimētur, cūq; Præpositi Generalis approbatiōe prælegi poterit. In alijs ēt scientijs et litteris humanioribus, si libri aliqui admittētur ī Societate cōpositi, ut

 vtiliores,

vtiliores, quàm alij, qui communiter in manibus habentur; magna cum consideratione id fiet, præ oculis habendo scopũ nostrum maioris boni vniuersalis.

C ¶ Vt ex aliqua parte Iuris Canonici, et Conciliorum, &c.

D ¶ Si aliqui omnino purgari non poterũt, quẽadmodum Terentius; potius non legantur: ne rerum qualitas animorũ puritatẽ offẽdat.

IN Cap.

Thomę; * & in ea, quam Positiuam vocant, eligentur ij auctores, qui ad scopum nostrum magis conuenire videbuntur. C

2 Quod attinet ad libros humaniorum litterarum Latinos, vel Gręcos, abstineatur in Vniuersitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; * nisi prius à rebus, & verbis inhonestis purgati sint. D

3 In Logica, & Philosophia Naturali, & Morali, & Metaphysica, doctrina Aristotelis sequenda est; & in aliis Artibus liberalibus, & in cõmētarijs tam huiusmodi auctorum, quàm humaniorum litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre discipuli, quosq; ipsi Præceptores præ alijs in doctrina, quam tradũt, seq debeant. Rector autem in omnibus, quę statuerit, procedet iuxta id, quod in vniuersali Societate magis cõuenire ad Dei gloriã iudicabitur.

DE CVR-

DE CVRSIBVS, ET gradibus. Cap. XV.

1 A IN litteris humanioribus,& linguis * cursus tẽporis limitatus ad earũ studiũ absoluendũ esse nequit, propter ingeniorum & doctrinę auditorũ varietatẽ,multasq; alias causas; quę non aliã temporis pręfinitionem, quàm quę vnicuiq; cõuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittũt.

2 In Artium studio cursus erunt ordinandi, in quib⁹ Scientię Na-
B turales * (ad quas minus, quàm trium annorũ, spatium satis nõ erit) prælegantur; pręter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus scholasticos celebrandos,& gradum magisterij suscipiendum ijs, qui eum suscepturi sunt, relinquetur. Cursus

IN Caput. XV.

A ¶ BONO ingenio præditis,qui studia inchoant, videatur, an medius annus in quauis quatuor classium inferiorum sufficiat, & duo in suprema; quod tempus Rhetoricæ,et linguarum studijs impendatur;certa tamen regula præscribi non potest.

B ¶ Si aliquis alibi audiuisset aliquid ex artibus liberalibus; posset eius temporis ratio haberi: vt plurimum tamen, vt quis ad gradum magisterij promoueatur, tres annos, vt dicitur, studuerit oportet: & tantundem de quatuor Theologiæ annis, vt ad actus admittantur, & in eadem gradum doctoratus accipiant, dictum sit.

fus ergo integer trium erit annorum cũ dimidio vſque ad promotionem ad magiſteriũ. * Singulis autẽ annis vnus huiuſmodi curſus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio abſoluetur.* C

3 Theologiæ curriculum ſex annis emetietur. in primis quatuor ea omnia, quæ legi oportebit, prælegentur; in duobus reliquis, præter repetitionem, actus ſoliti ad gradum doctoratus ab ijs, qui promouendi ſunt, abſoluentur. * Quarto quoque anno ordinarie curſus inchoabitur, ſic libris prælegendis diſtributis, vt quolibet quatuor annorũ quis ſtudioſus inchoare poſſit & quod reliquum eſt incœpti quadriennij, & eius, quod ſequitur, quadriennii, vſq; ad illum terminum, vnde incœperat, audiẽdo, quatuor annis peragere omnino curſum Theologiæ poſſit. D

4 In gradibus tã magiſterii Artium, quàm doctoratus Theologiæ tria obſeruentur. Primum, nequis

C ¶ Si opportunum non fuerit id ita omnino præſtare, uel quòd deſint homines, uel alias ob cauſſas: præſtabitur cum præpoſiti Generalis, uel certe Prouincialis aſſenſu, quod poterit.

D ¶ Si talis eſſet rerum ſtatus ĩ aliquo Collegio, vel vniuerſitate Societatis; vt ſecundo quoq; anno inchoare melius videretur, vel aliquanto poſt quartum; de conſenſu Generalis, uel Prouincialis fieri poterit quod magis conuenire cõperietur.

E ¶ Si iuſtas ob cauſſas aliquis publice non examinandus

E nequis nisi diligenter * & publice examinatus (per personas designatas, quæ bene suum officiũ faciant) & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur, siue ille de Societate sit, siue extra eam. Alterum, vt præcludatur ostium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouẽtur, assignatis; quin potius honore se inuicẽ præuenire, nulla locorum differentia obseruata, curent. Tertiũ, vt quemadmodũ gratis docet, ita & ad gradus Societas gratis F promoueat, * & non nisi admodum exigui sumptus (licet volũtarii sint) externis permittãtur: ne consuetudo vim legis tandẽ obtineat, & in ea parte temporis decursu excessus fiat. Videat etiam Rector, ne Magistris, vel vllis aliis de Societate sibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipsorum vtilitatem facta accipere permittat; quandoquidem præmium nostrum solus Christus Dñs iuxta nostrũ Institutũ futurus est; qui est merces nostra magna nimis.

...nãdus videretur; habita à Generali, vel Prouinciali facultate, fieri poterit quod Rector ad maiorem Dei gloriam fore iudicauerit.

F ¶ Et sic non permittentur conuiuia, nec alij ludi, qui cum sumptibus nõ mediocribus fiunt, & ad finem nobis propositum inutiles sunt nec pilei, aut chirothecæ, vel quid aliud detur.

IN Ca-

DE IIS,

DE IIS, QVÆ PERTInent ad bonos mores.

Cap. XVI.

1 Diligenter curetur, vt qui literas discendi gratia ad Vniuersitates Societatis se conferũt, simul cum illis bonos ac Christianis dignos mores addiscant: ad quod multum iuuerit,*si oẽs A singulis saltem mensibus semel ad cõfessionis sacramentum accedunt; si missam quotidie, concionem singulis diebus festis(cũ ea fiet) audient.' Ex Præceptoribus autem quisque hoc à suis discipulis præstari curabit.

2 Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuscũq; hebdomadæ, Christiana doctrina;& vt pueri eã ediscãt,& recitent, omnesq; etiam adultiores, si fieri potest, eandem sciant, curabitur.

3 Habebitur etiam singulis hebdomadis (vt de Collegiis est dictum) * ab aliquo ex Scholasticis Declamatio de rebus, quę au B dientibus ędificationi sint,' eosq; ad

IN CAPVT XVI.

A ¶ QVi facile compelli possunt, compellantur ad id, quod de confessione, missa, concione, doctrina Christiana, & declamatione dicitur. Alijs amanter quidẽ persuadere cõuenit: sed ad id ne cogantur, nec, si id non præstiterint, à Scholis expellantur; dum tamẽ nec dissoluti, nec alijs offẽdiculo esse uideantur.

B ¶ Quãuis vt plurimum ex prima Classe sit futurus, qui hãc declamationem dicet, siue ex Scholasticis Societatis siue ex externis sit:

ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum intuitent; vt non ſolum ſtylus exerceatur, ſed mores meliores reddantur. Omnes autem eos, qui latine ſciunt, huiuſmodi Declamationi intereſſe oportebit.

4 In ſcholis nec iuramenta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhoneſtum aut diſſolutũ quid in externis ad ſcholas accedentibus permittatur. Feratur autem Præceptorum peculiaris intẽtio tam in lectionibus, cum ſe occaſio obtulerit, quàm extra eas ad eoſdem ad obſequiũ & amorẽ Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos, & vt omnia ſua ſtudia ad hũc finem referant. Quod vt ad memoriã C eis reducatur,* ante lectionis initium dicat aliquis breuem orationem ad id inſtitutam, quam Præceptor, & diſcipuli omnes aperto capite attente audient.

5 Propter eos, q̃ tã in diligẽtia ſuis ſtudiis adhibenda, quàm in ijs, quæ ad bonos mores ptinent

ſit: poſſet tamen aliquando aliquis alius, qui Rectori videretur, eã conficere; vel quod alius confecerit, pronũciare. Quia tamen res erit publica; huiuſmodi eſſe debebit, vt, à quocunque pronũcietur, eo loco non indigna eſſe iudicetur.

C ¶ Oratio vel eo modo dicenda eſt, vt deuotionẽ et ædificationem addat, vel non eſt dicenda. ſed Præceptor ſigno crucis ſe muniat aperto capite, & incipiat.

D ¶ Si

nent, peccauerint;& cũ quib⁹ sola verba bona, & exhortationes non sufficiunt, Correctorq̃ de Societate nõ sit)cõstituatur, qui pueros in timore cõtineat, & eos, quibus id opus erit, quiq́; castigatiõis huiusmodi erũt capaces, castiget. Cũ autẽ nec verba, nec Correctoris officiũ satis esset, & in aliquo emendatio non speraretur, aliisq́; esse offendiculo videretur; * pręstat à scholis eum remouere, quàm, vbi parum ipse proficit, & aliis nocet; retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuersitatis, vt omnia ad gloriam & seruitium Dei, vt par est, procedant, relinquetur. D

D ¶ Si casus aliquis accideret, vbi in remedium offendiculi præstiti satis non esset, à Scholis expellere; uideat Rector, quid præterea cõueniat prouidere: quamuis, quoad eius fieri poterit, in spiritu lenitatis, pace & charitate cum omnibus conseruata, sit agendum.

DE OFFICIALIBVS, vel Ministris Vniuersitatis.

Cap. XVII.

*C*Vra vniuersalis, vel superintendẽtia & gubernatio Vniuersitatis penes Rectorem erit; qui idem esse poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præest, & iis præditus Dei donis, de quibus dictum est, vt possit A 1

IN CAPVT XVII.

A ¶ Quãuis hoc ita se habeat, tamen nec Lectores

com

commisso sibi officio dirigendi in litteris & moribus totã Vniuersitatem satisfacere. Eius electio ad Præpositum Generalem, vel aliũ, cui ille id cõmiserit (cuiusmodi esset Prouincialis, vel Visitator) spectabit; confirmatio

B vero semper erit Generalis. * Habebit autẽ Rector quatuor Cõsiliarios, vel Assistentes, qui in rebus ad ipsius officium pertinẽtibus vt plurimũ possint eũ iuuare, & cum quibus ipse, quæ sunt maioris momenti, conferat.

C * Erit & Cancellarius, vir in litteris egregie versatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea, quæ sunt ei cõmittenda, polleat: cuius sit munus, generale Rectoris instrumẽtũ esse ad studia bene ordinãda, & disputatiões in actibus publicis dirigẽdas, & ad discernendũ, an sufficiẽs doctrina sit eorũ, q ad actus & gradus (quos quidẽ ipsemet dabit) sunt admittendi. Sit

res primarios, nec officiales (qualis est Cancellarius) incõsulto Prouinciali, vel Generali, si vicinior est, mutabit; si ille nõ eidem id commisisset; cui vt res omnes perspectæ sint, curare debet.

B ¶ Ex his Cõsiliarijs vnus posset Collateralis esse, si Præposito Generali id necessariũ videretur: & si tam multi esse commode nõ possent, fiet, vt optime poterit.

C ¶ Si satis esset Rector, vt præter suũ, Cãcellarij etiam munus obire poßet; in eandem personam hæc duo officia possent conuenire.

D ¶ Quando

Sit Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, * vbi omniũ Scholasticorum, qui Scholas assidue frequentant, nomina scribantur; quiq; eorũ promissionẽ de obedientia Rectori præstanda, & Constitutionibus obseruandis (* quas ipsemet proponet) admittat; & sigillum Rectoris, & Vniuersitatis habeat: quæ tamẽ omnia sine vllis expensis Scholasticorum fient. 3 D E

* Erit & Notarius, vt fidem publicã faciat de susceptis gradibus F 4

D ¶ Quãdo vltra vnam hebdomadam assidue scholas frequentãt; inuitãdi sunt ad nomina sua dãda, quæ in librum matriculæ referãtur: & legentur eisdem nõ omnes Cõstitutiones, sed quæ unicuiq; sunt obseruandæ; & promissio ab eis, nõ autẽ iusiurandum, de obedientia & obseruatione propositarum Constitutionum exigetur. Si nollent aliqui promissione obligari, vel nomina in matriculã referenda dare; nõ ideo à Scholis excludendi sunt, dũmodo pacifice et sine offendiculo in eis versentur: et sic eis significari poterit; addẽdo nihilominus, quòd cura magis peculiaris Scholasticorũ, quorũ nomina scripta ĩ libro Vniuersitatis sunt, haberi solet.

E ¶ Quamuis postea quæ ab omnibus sunt obseruandæ, eo in loco, vbi publice legi possint; quæ vero in quauis classe, in ea ipsa sunt affigendæ.

F ¶ Hic poterit aliquid vtilitatis ab externis, qui testimonium suorum graduum requirent, percipere: sit tamen quid moderatum, nihilque in Societatis vtilitatem redũdet.

Ad

Ad testimonium autem nostris reddendum litteræ patētes Rectorum satis erunt.

dibus, & aliis, quæ occurrent.

G * Sint & duo, vel tres Bidelli, un⁹ ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones destinatus.

5 In has tres facultates Vniuersitas diuidetur; & in quauis earum sit Decanus, & duo alii Designati ex iis, qui melius res facultatis illius callēt; qui à Rectore uocati possint dicere, quid sentiant ad suæ facultatis bonū cōuenire: & siquid tale in mentem uenerit, dum inter se de huiusmodi rebus agunt, ad Rectorē, quāuis non vocentur, referent.

6 In rebus, quæ ad solam unam

H facultatem pertinent, * vocabit Rector, præter Cancellarium & suos Assistentes, Decanum etiā & Designatos illius facultatis: in iis, quæ ad omnes pertinent, Decani & Designati omniū vocentur. Et si Rectori visum fuerit & alios de Societate, vel extra

G ¶ Hi ex Societate non erunt: quia tamen nō parum laboris sunt habituri; commodū stipendium accipient; & vnus eorum Corrector esse poterit.

H ¶ Quāuis decisio rerum ex suffragijs horum nō pendeat, ipsos tamen vocari et audiri cōuenit. Sententiæ autem eorū, qui res melius intelligūt, eam, quā par est, rationem Rector habebit. Si tamen omnes alij aliter, quàm ipse, sentirēt; contra omniū sententiam ne agat; nisi prius rem cū Prouinciali cōtulerit.

I ¶ Hec

tra eã ad Congregationẽ uocare, facere id poterit; ut cũ omnium sententias audierit, melius, quod conuenit, constituat.

*Erit Syndicus vnus generalis, I
qui tam de personis, quam de 7
rebus (de quibus videbitur) Rectorem & Præpositum Prouincialem, & Generalẽ admoneat: qui quidem Syndicus vir magnę fidelitatis & iudicii esse debebit. Præter hunc, suos habebit Syndicos particulares Rector;
*vt quæ quauis in classe accide- K
rint, quibus prouidere oporteat, ad ipsum referant. Et vt ipse de omnibus Pręceptoribus, & aliis de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Consiliarii de ipso, & de aliis * scribẽt L
semel

I ¶ Hoc Syndici officiũ posset coniungi cũ Collateralis, vel Cõsiliarij officio, si sic videretur cõuenire, quod alius in Vniuersitate magis ad id idoneus, quàm aliquis eorum, non esset.

K ¶ Et quamuis Syndici nihil habeant, quod alicuius momenti sit; singulis tamẽ diebus Sabbati saltem, se nihil habere Superiori referant.

L ¶ Mittantur huiusmodi litteræ eo modo obsignatæ, vt nullus sciat, quid alius scripserit. Et cum vellet Præpositus Generalis vel Prouincialis pleniorem rerum notitiam; non tantum Collateralis, Syndicus, & Consultores de Rectore, deque omnibus alijs scribent; verum etiam quisque Magistrorum, & Scholasticorum approbatorum, & Coadiutorum quoque formatorum scribet, quid de omnibus ac etiam

ſemel ſingulis annis Præpoſito Generali, & bis Prouinciali,' qui generalem (ſi quid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cum circunſpectione & cura præſtādi quod quiſque debet, procedatur.

ac etiā de Rectore ſentiat. Et ne id nouū videatur, tertio quoq; anno ſaltem hac referri quaſi ordinarie ſic debeant.

8 De aliquibus inſignijs, num eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores, & Magiſtri, vt in Vniuerſitate cognoſcantur, vel ſaltem in actibus publicis vti debeant, nec ne; & ſi vtantur, qualia eſse debeant, * conſiderationi Generalis tunc exiſtentis, cum aliqua Vniuerſitas admittitur, relinquetur.' Ille autem per ſe, vel per alium, expenſis circunſtantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obſequium, & bonum vniuerſale fore (qui vnicus ſcopus in hac & in omnibus rebus nobis eſt) conſtituet.

M ¶ Quamuis hoc ita ſe habeat; id tamē, quod in quouis loco conuenire ex inſignijs huiuſmodi videbitur, diſtincte in cuiuſque Vniuerſitatis regulis conſtituetur.

DECLA-

QVINTA PARS

DE IIS, QVÆ AD ADMITTENDVM IN CORPVS Societatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS, & quando debeat admittere.

Cap. I.

VI in Societate, quantum satis est, probati fuerunt; & tandiu, vt vtrinque intelligi iam possit, num in eadem manere ad maius Dei obsequium & gloriam conueniat; * admitti debent non, vt prius, ad probationem, sed modo magis interno, vt membra vnius ac eiusdem corporis Societatis. Huiusmodi autem sunt præcipue, qui ad professionem, vel in Coadiutores formatos admittuntur. 1 A

Sed

DECLARATIONES.

In Quintā Partē de ijs, quæ ad admittendū in corpus Societatis pertinent.

IN CAPVT I.

A ¶ *Societas, ut eius nomen latissime accipitur, oēs eos, qui sub obediētia Præpositi Generalis viuunt, etiā Nouitios; & quicunque, cum propositum viuendi & moriendi in Societate habeant, in probationibus versantur; vt in eam ad aliquē ex alys gradibus, de quibus dicetur, admittantur, complectitur.*

Secundo

Sed quia Scholaſtici approbati etiam modo quodam interiori, quàm admiſſi ad probationem, in corpus Societatis cooptãtur; de eorum quoq; admiſſione in hac quinta Parte dicetur, quid in Dño obſeruandum videatur.

Secundo modo, qui minus late patet, Societas cũ Profeſſis et Coadiutoribus formatis, etiam Scholaſticos approbatos continet. Ex his enim tribus partibus, ſeu membris, Societatis corpus conſtat.

Primo quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos, qui admittendi erũt, penes eius Caput erit, vt ratio poſtulat. Sed quia Præpoſitus Generalis tam varijs locis intereſſe non poteſt; *aliis

Tertio modo et magis proprio Profeſſos et Coadiutores formatos duntaxat continet: et ſic accipiendus eſt in Societatem ingreſſus, quem Scholaſtici promittunt; ſcilicet, vt inter Profeſſos, vel Coadiutores formatos illius numerentur.

Quarta huius nominis Societatis acceptio & maxime propria Profeſſos duntaxat continet; non quòd eius corpus alia membra non habeat, ſed quòd hi ſint in Societate præcipui, et ex quibus aliqui, vt inferius dicetur, ſuffragium actiuum et paſſiuum habent in electione Præpoſiti Generalis, &c.

Quocunque ex his quatuor modis aliquis in Societate ſit, capax eſt communicationis gratiarum ſpiritualium, quas in ea Præpoſitus Generalis ſecundum conceſſionem ſedis Apoſtolicæ ad maiorem Dei gloriam poteſt concedere. Ceterũ de primo admittendi modo, cum idem ſit, atque ad probatio

në admittere, in prima Parte dictum est; Et de admissione in tribus alijs modis in hac quïta Parte agetur.

B ¶ Alij, quibus ordinarie magis, & absolute communicabitur, Præpositi Prouinciales erunt. Quibusdam tamen Præpositis localibus, vel Rectoribus, et alijs Visitatoribus, aut personis insignibus poterit Præpositus Generalis hãc au-

* alijs de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonum facere videbitur, poterit communicare.

3 Tempus ad admittendum modo superius dicto, in vniuersum loquendo, *vltra biennium esse oportebit; Sed siquis antequam ad studia mitteretur, vel in eisdẽ diu probat⁹ fuisset, post illa absoluta, si ad professionẽ est admittendus, integrum adhuc probationis annum habebit; vt adhuc magis perspectus sit antequam eam emittat. Et prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictum est) cum Societas, vel q ab ea hãc in Dño curã habet, pleni⁹ sibi satisfieri desideraret. C. 1

QVA-

ctoritatem cõmunicare, immo et alicui, qui de Societate non esset, aliquo in casu, vt Episcopo alicui, vel personæ in dignitate ecclesiastica cõstitutæ; cũ nullus ex Professis eiusdẽ Societatis eo in loco, vbi aliquis ita est admittẽdus, inueniretur.

C ¶ Quamuis hoc ita se habeat; tamen vt prorogari, ita & contrahi hoc spatium quibusdam in casibus, ex caussis tamẽ non leuis momenti iudicio Præpositi Generalis (cuius erit dispensandi ius) licebit: raro tamen id fiet.

IN CAP.

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi sunt. Cap. II.

1 CVm nullo ex his modis admitti debeat, nisi q idoneus in Domino fuerit existimatus; illi ad professionē idonei habebuntur, quorū vita diuturnis ac A diligentibus probationibus * à Præposito Generali (ad quē referent particulares Præpositi, vel alij, quorum testimonium Generalis requiret) perspecta valde & approbata fuerit. Ad hoc autē conferet illis, qui ad studia missi fuerunt, absoluta iam ea cura & diligentia, quç ad excolendum intellectū adhibita fuerint, vltimæ ꝑbationis tēpore in schola affectus diligentius se exercere, & in reb⁹ spiritualib⁹, & corporalibus

IN CAPVT II.

A ¶ QVamuis ī remotissimis regionibus (cuiusmodi sunt India) possit Præpositus Generalis iudicio Prouīcialis relinquere, non expectata hinc approbatione (quæ non, nisi per multos annos, eo perueniret) num aliquis ad professionē admitti debeat, nec ne: in locis tamen, ex quibus maior potest haberi communicatio, non facile vlli Prouinciali facultatem admittendi ad professionem committet; nisi priùs ipse certior factus ad eos, qui ei videbuntur in Domino, ad professionem admitendos particulariter consensum præstiterit.

libus, quæ ad profectum in humilitate & abnegatione vniuersi amoris sensualis, voluntatis & iudicij proprij, & ad maiorem cognitionem & amorem Dei cōferunt, insistere; vt cum in seipsis profecerint, melius ad profectum spiritus alios ad gloriam Dei & Domini nostri iuuent.

Doctrina etiam in huiusmodi sufficiens esse debebit, pręter humaniores litteras, & Artes liberales, in Theologia Scholastica & sacris litteris. Et quāuis aliqui breuiori tempore non minorem progressum, quàm alij longiori, facere possent; nihilominus, vt cōmunis aliqua mensura sumatur, spatiū aliquod tēporis pręscribetur; & hoc erit, * quadriennium integrum post Artiū liberaliū & Philosophiæ studia in Theologia expleuisse.* a. B

B ¶ Quamuis vt plurimū hæc mēsura studij quatuor annorum in sacra Theologia (præter litterarum humaniorum et artium studia, & examinationem dictam, vt, quem progressum in ea doctrina fecerint, videri possit) sit obseruanda: nihilominus tamen qui in iure Canonico doctrinam sufficientem, vel alia egregia Dei dona haberet, ex quibus quod studio Theologiæ deest, compensari posset; sine eo ad professionem trium & aliqui viri insignes etiam ad quatuor votorum (quamuis hoc extendi non debeat) admitti possent. Horum donorum iudicium Præposito Generali tantum, vel sicui peculiari præscripto id ille committeret, vt quod foret ad maiorem Dei gloriā

Vt ergo ad professionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus se exercuisse, & quidē ad gloriam Dei satis in ea profecisse cōuenit; & in profectus huiusmodi testimonium quisque ante professionem Assertiones Logices, Philosophię, & Theologię Scholasticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina, an sit quanta oportet, prout iuxta veritatē syncere senserint, deligantur. Quòd si doctrina ea prediti esse, quæ satis sit, non inuenientur; conducibilius erit, vt, donec eā cōsequantur, expectent: vt illos etiam expectare oportebit, qui ī abnegatione sui ipsorū & virtutib⁹ Religioso dignis testimoniū, quod par esset, nondum omnino haberent.

C 3 Præter hos, * nōnulli ad trium votorum solemnium tantū professionem admitti possent, raro tamen

gloriam, faceret, relinquetur.

C ¶ *Qui ad professionē triū votorum solemnium admittuntur, ordinarie sufficientiā, quæ saltem ad Confessarij munus bene obeundum satis sit, habeant oportet; vel certe donā Dei aliqua rara, quæ id compensare videantur, ita vt Præpositus Generalis, vel alius, cui suas vices ad hoc ille speciali commißione cōcederet, ad maius Dei obsequium, & Societatis bonum sic conuenire iudicaret. Et hi vt plurimum homines erunt, qui, propterea quòd bene meriti sint, & ual*

de deuoti, quàuis minori doctrina, ac cócionãdi aptitudine præditi, quàm noſtrũ Inſtiturũ ĩ Profeſsis requirat, admittẽdi eſſe in Domino videbuntur.

tamen, & non ſine cauſſis pecuniaribus alicuius momenti: & hos ſeptem annos in Societate notos fuiſſe, & non mediocrem ſui talenti, ac virtutũ ſatisfactionem ad gloriam Dei præbuiſſe in ea oportebit.

IN CA

4 Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur, oportet Societati eſſe ſatisfactũ de eius vita, deq́; bono exemplo ac talento ad ſe iuuãdam vel cum litteris in rebus ſpiritualibus, vel ſine illis in exterioribus, prout cuique diuina bonitas dona ſua communicauerit. Hoc ipſum autem metiatur oportet Præpoſiti Generalis prudẽtia; niſi alicui ex particularibus, cui multum in Domino confideret, id committendum videretur.

5 Vt aliqui admittantur in Scholaſticos approbatos; quadam proportione ſeruata, eadem requiruntur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eorũ ingenio ſperetur, eos in litteris profecturos Prępoſiti Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille commiſerit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipſi donatæ.

DE MO

DE MODO ADMITTENDI AD Professionem. Cap. III.

1 QVando aliqui, peracto probationis tempore, & experimentis, ac aliis, quæ in Examine continentur, confectis, ad professionē admittendi fuerint; cum Societati, vel eius Pręposito Generali plene sit in Domino satisfactum, Professio hoc modo, qui sequitur, emittetur.

2 In primis Præpositus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad professionem admittet, A * postquam publice Missæ sacrificiū obtulerit in Ecclesia corā domesticis & aliis Externis, qui interfuerint, cum sanctissimo Sacramēto Eucharistiæ ad eum, qui professionem est emissurus, se conuertat: Ille autem absoluta generali cōfessione, & verbis, quæ ante cōmunionem dici solent; voce alta Votum suum scriptum

IN CAPVT III.

A ¶ Particularia quæ hic, & inferius attinguntur, decent quidem, et, cum fieri potest, obseruanda sunt; non tamen, vt necessaria. Fieri enim posset, vt sacerdos non esset, vel Missam celebrare non posset, qui ex ordinatione Præpositi Generalis professionem admittit. Illud autem essentiale est, vt publice Votum legatur coram ijs de Societate & externis, qui adfuerint, atque vt tanquam solemne & emittatur, & admittatur.

B ¶ Promissio.

ptum (qđ aliquot ante dies cōsiderauerit oportet) leget; cuius formula hęc est.

4 Ego. N. professionē facio, & promitto omnipotenti Deo corā eius Virgine matre, & vniuersa cœlesti curia, ac oībus circunstātibus, & tibi Patri Reuerendo Pręposito Generali Societatis Iesv locū Dei tenenti, & successoribus tuis; vel tibi Reuerendo Patri vice Præpositi Generalis Societatis Iesv & successorum eius, locū Dei tenenti; perpetuā Paupertatē, Castitatē, & Obedientiam, & secundum eam, * peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apostolicis Societatis Iesv, & in eius Constitutionibus contentam. * Insuper 3 B

B ¶ Promissio docendorum puerorum, ac rudium hominum iuxta litteras Apostolicas, & Constitutiones, non induci aliam obligationem, quàm reliqua spiritualia exercitia, quæ ad auxilium proximorum adhibentur; cuiusmodi sunt confessiones, & prædicationes, &c. in quibus quisque se debet occupare iuxta rationem obedientiæ suorum Superiorum. Quòd autem de pueris docendis in voto fit mentio; ea de caussa fit, vt sancta hæc exercitatio peculiari modo sit commendata, & deuotius curetur propter singulare obsequium, quod Deo per eā in animarum auxilio exhibetur, et quia facilius obliuioni tradi poterat, & in desuetudinem abire, quàm alia magis speciosa, cuiusmodi est prædicatio, &c.

C ¶ Tota

*Insup promitto specialẽ Obedientiã sũmo Põtifici circa missiones; prout in eisdem litteris Apostolicis, & Cõstitutionibus cõtinet. Romæ, vel alibi, tali die, mẽse, & anno, & in tali ecclesia.

4 Post hæc sumet sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, quĩ professionem emisit, & illius, in cuius manibus emisit, adnotato die, mẽse, & anno, scribetur; & eius Vota scripta asseruabuntur; vt omnia semper constare possint, ad Dei gloriam.

C ¶ *Tota intentio quarti huius voti obediẽdi sũmo Pontifici fuit et est circa missiones: & sic intelligi oportet litteras Apostolicas, vbi de hac obedientiã loquũtur; in omnibus, quæ iusserit summus Pontifex, et quocunque miserit, &c.*

IN CA.

5 Aliqui, qui ad professionem trium votorũ solemniũ dũtaxat admittẽtur, in ecclesia, ac corã domesticis & externis, qui aderunt, antequã sanctissimum Christi corpus accipiant, ex scripto suum Votum iuxta formulã sequentem legent.

Ego. N. Professionem facio, & ꝓmitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre; & vniuersa cœlesti curia, ac oĩbus circunstantibus, & tibi Reuerendo Patri Præposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, ac successorib⁹ tuis; vel tibi Reuerẽdo Patri vice Præpositi Generalis

neralis Societatis IESV, & successorũ eius, locũ Dei tenẽti; perpetuã Paupertatem, Castitatẽ & Obedientiam,& secũdũ eam, peculiarem curã circa puerorũ eruditionem, iuxta formã viuendi in litteris Apostolicis Societatis IESV, & in eius Constitutionibus contentam; Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno;& in tali Ecclesia Deĩde sequẽt Cõmunio, & reliqua superi'dicta.

DE ADMITTENDIS COADIVtoribus formatis, & Scholasticis. Cap. IIII.

QVi in Coadiutores formatos spirituales cũ simplicibus votis, & non solẽnibus admittũtur, in Ecclesia, vel sacello Domus, aut alio decenti loco corã domesticis & externis, qui aderunt, * in manibus eius, qui admissurus sit, votum suum emittent in hac formula, quæ sequitur, id legentes; EGO 1

IN CAPVT IIII.

A ¶ *IN manibus fieri vota dicuntur, quando emittuntur coram aliquo; qui, cum ad id habeat potestatem, ea admittit. Et quamuis multi adeßent, cum huiusmodi vota fiunt; non ideo tamen mutant naturã simpliciũ; quandoquidẽ intentio emittentis et admittentis iuxta traditã à sede Apostolica facultatẽ hæc est, vt nec emittantur, nec admittantur vt solemnia. Ad prudentiam autem admittẽtis pertinebit consecutura ædificationis ratio*

nem

EGo. N. promitto omnipotēti Deo coram eius Virgine matre, & tota cœlesti curia, & tibi R. Patri Præposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel tibi R. Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Castitatē, & Obedientiam, & secundū eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, * iuxta modum in litteris Apostolicis, & Constitutionibus dictæ Societatis expressum. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, mense, & anno & cet. Demum sumat sanctissimū Christi corpus; & fient, quæ de Professis dicta sunt. *Formula

nem habere; & sic curabit, vt plures, vel pauciores intersint. Ceterum eadem erit formula, qua Coadiutores temporales, & spirituales vtentur; et vtraq; in exterioribus persimilis erit ei, qua Professi vtuntur.

B ¶ *Quod dicitur, iuxta Bullas, et Constitutiones: intelligēdum est, quòd Coadiutores emittunt huiusmodi simplicia vota cum tacita quadam, quod ad perpetuitatem attinet, conditione, quæ hæc est; Si Societas eos tenere volet. Quamuis enim illi, quod in ipsis est, se obligent in perpetuū, suæ deuotionis & stabilitatis gratia: liberum tamen erit Societati eos dimittere; vt in secunda Parte dicitur: quod si accideret; tunc illi liberi ab omnium votorum obligatione manent.*

*Formula ad Coadiutores in C
reb⁹ temporalib⁹ admittendos 3
eadem erit, clausula illa de pue
rorum institutione solū remota.
Qui, peracta sua priori proba
tione & experimentis per bien
nium, in Scholasticos approba
tos admittuntur, coram aliqui-
bus domesticis, * quamuis non D
in manibus cuiusquā, vota sua
emittent ad hunc modum.

Omnipotēs sempiterne Deus, 4
Ego, N, licet vndecunq; diuino
tuo conspectu indignissimus,
fretus tamen pietate ac miseri-
cordia tua infinita, & impulsus
tibi seruiendi desiderio, voueo
coram sacratissima Virgine Ma
ria, & curia tua cœlesti vniuersa,
diuinę Maiestati tuæ Pauperta-
tem, Castitatem, & Obedientiā
perpetuam in Societate IESV;
* & promitto eandem Societatē E
me ingressurum, vt vitam in ea
perpe-

C ¶ Si homines essent, qui latinā linguam nō intelligerēt, quales aliqui Coadiutores temporales erūt, Votū in vernaculam linguam vertetur; & legant ipsi, vel praeat alius legendo verba, quæ mox ipsimet, eum insequēdo pronunciabūt.

D ¶ Vt hoc uotū soli Deo offertur, et nō homini; ita nemo id admittit. Propterea ī nullius manibus fieri dicitur: & cōditio illa tacita, quæ inesse dicta est in voto Coadiutorū, quod ad perpetuitatē attinet, etiā ī hoc est intelligēda, scilicet; si Societas eos tenere volet.

E ¶ Promissio ingrediendi Societatem, vt declaratum est in-

perpetuo degam; omnia intelli gēdo iuxta ipsius Societatis Cō stitutiones. A tua ergo immensa bonitate & clementia p IESV Christi sanguinem peto suppliciter, vt hoc holocaustū in odorem suauitatis admittere digneris; &, vt largitus es ad hoc desiderandum & offerendū, sic etiā ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romę, vel alibi, tali loco, die, mense, & anno. Post hęc perinde, vt alij, sanctissimum Christi corpus sument; & reliqua, quæ superius dicta sunt, peragentur.

est initio huius partis, est de uotis Professorū solēnibus, vel Coadiutorū formatorū, prout Præposito ad maius Dei obsequiū fore uidebitur, emittendis.

F ¶ Proponere quæ in animo versantur. quæque occurrunt, licitum est: nihilominus, ut in Examine dicitur, omnino paratū esse oportebit, ut id melius esse existimet, quod Superiori suo melius videbitur.

G ¶ Etiam

5 Postquam aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in

F aliquo gradu,* ad alium progredi curare non debet; sed in suo perfici, & obsequio Dei & gloriæ sese impendere, ac Superiori, qui scilicet Christi Domini nostri vices gerit, curam aliorū omnium relinquere.

6 Qui in domibus versantur, post biennium vota eadem emittere, quæ Scholastici, & Christo Domino nostro se obstringere debēt; & id, quamuis

quamuis ſtudijs applicandi nõ videantur, nec expedire, vt tam cito in Coadiutores formatos, vel Profeſsos admittantur, exiſti metur. Quod ſiquis propria impulſus deuotione ante id tempus biẽnij vellet votis ſe Deo offerre; eandem formulam ſequi poterit; & * vno Voti ſui ſcripti G exemplo tradito Superiori, alterum penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino noſtro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipſum, ſimulque ad deuotionem augẽdam conferet, * ſtatutis quibuſdã temporibus, quæ congrua videbuntur, vota ſua renouare. Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere, ſed eius, qua obſtricti ſunt in Domino, recordari, atque eandem confirmare.

SEXTA

G ¶ Etiam in libro aliquo horũ memoria (ſicut et aliorum) honeſtas ob cauſſas debet aſſeruari.

H ¶ Quod ad Scholaſticos attinet; iam in quarta Parte dictum eſt, quibus temporibus ſua vota renouare debeant. Eadem erit ratio eorum, qui in Domibus habitant, et vota emiſerũt, In duobus enim feſtis ſolemnibus ſingulis annis ea renouare debent, & in aliquo alio, ſi Superiori videretur expedire: non in cuiuſquam manibus, ſed vnoquoq; ſuũ Votum legẽte corã ſanctiſſimo Sacramento, reliquis, vel nonnullis de Societate præsẽtibus; vt magis ad deuotionẽ obſeruãdi quod Deo ac Domino noſtro promiſerũt, magisq; præ oculis habendũ id quod ex obligatione debent eidem Domino excitentur.

DECLA-

SEXTA PARS
DE, IIS QVI ADMISSI, ET IN CORPVS SOCIETATIS COOPTATI ſunt, quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS, QVAE AD OBEDIENtiam pertinent. Cap. I.

1 T illi, qui iam ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admiſsi ſunt, vberiori cum fructu iuxta noſtrum Inſtitutum diuino ſeruitio, & proximorum auxilijs ſe impendant; aliqua in ſeipſis obſeruare debent, quorũ præcipua licet ad ea vota, quæ Deo & Creatori noſtro iuxta litteras Apoſtolicas obtulerũt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac ſexta Parte dicetur, Et quoniam quæ ad votum Caſtitatis pertinent, interpretatione non indigent; cum conſtet, quàm ſit pfecte obſeruanda, nẽpe enitendo Angelicã puritatẽ imitari & corporis, & mẽtis noſtrę mũditia: His ſuppoſitis, de ſancta Obediẽtia diceẽ; quam quidem omnes plurimũ obſeruare, & in ea excellere ſtudeãt; nec ſolũ in rebus obligatorijs, ſed etiã in alijs; licet nihil aliud, quàm ſignũ volũtatis Superioris ſine vllo expreſſo præ-

* alijs de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonum facere videbitur, poterit communicare.

Tempus ad admittendum modo superius dicto, in vniuersum loquendo, *vltra biennium esse oportebit; Sed si quis antequam ad studia mitteretur, vel in eisdē diu probat⁹ fuisset, post illa absoluta, si ad professionē est admittendus, integrum adhuc probationis annum habebit; vt adhuc magis perspectus sit antequam eam emittat. Et prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictum est) cum Societas, vel q ab ea hāc in Dño curā habet, pleni⁹ sibi satisfieri desideraret. 3 C 2

nē admittere, in prima Parte dictum est; Et de admissione in tribus alijs modis in hac quīta Parte agetur.

B ¶ *Alij, quibus ordinarie magis, & absolute communicabitur, Præpositi Prouinciales erunt. Quibusdam tamen Præpositis localibus, vel Rectoribus, et alijs Visitatoribus, aut personis insignibus poterit Præpositus Generalis hāc auctoritatem cōmunicare, immo et alicui, qui de Societate non esset, aliquo in casu, vt Episcopo alicui, vel personæ in dignitate ecclesiastica cōstitutæ; cū nullus ex Professis eiusdē Societatis eo in loco, vbi aliquis ita est admittēdus, inueniretur.*

C ¶ *Quamuis hoc ita se habeat; tamen vt prorogari, ita & contrahi hoc spatium quibusdam in casibus, ex caussis tamē non leuis momenti iudicio Præpositi Generalis (cuius erit dispensandi ius) licebit: raro tamen id fiet.*

QVA- IN CAP.

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi ſunt. Cap. II.

1 CVm nullo ex his modis admitti debeat, niſi q idoneus in Domino fuerit exiſtimatus; illi ad profeſſionẽ idonei habebuntur, quorũ vita diuturnis ac A diligentibus probationibus * à Præpoſito Generali (ad quẽ referent particulares Præpoſiti, vel alij, quorum teſtimonium Generalis requiret) perſpecta valde & approbata fuerit. Ad hoc autẽ conferet illis, qui ad ſtudia miſſi fuerunt, abſoluta iam ea cura & diligentia, quę ad excolendum intellectũ adhibita fuerint, vltimæ ꝓbationis tẽpore in ſchola affectus diligentius ſe exercere, & in reb⁹ ſpiritualib⁹, & corporalibus

IN CAPVT II.

A ¶ Quamuis i remotiſſimis regionibus (cuiuſmodi ſunt Indiæ) poſſit Præpoſitus Generalis iudicio Prouĩcialis relinquere, non expectata hinc approbatione (quæ non, niſi per multos annos, eo perueniret) num aliquis ad profeſſionẽ admitti debeat, necne: in locis tamen, ex quibus maior poteſt haberi communicatio, non facile vlli Prouinciali facultatem admittendi ad profeſſionem committet; niſi prius ipſe certior factus ad eos, qui ei videbuntur in Domino, ad profeſſionem admitendos particulariter conſenſum præſtiterit.

libus, quæ ad profectum in humilitate & abnegatione vniuersi amoris sensualis, voluntatis & iudicij proprij, & ad maiorem cognitionem & amorem Dei cōferunt, insistere; vt cum in seipsis profecerint, melius ad profectum spiritus alios ad gloriam Dei & Domini nostri iuuent.

Doctrina etiam in huiusmodi sufficiens esse debebit, præter humaniores litteras, & Artes liberales, in Theologia Scholastica & sacris litteris. Et quāuis aliqui breuiori tempore non minorem progressum, quàm alij longiori, facere possent; nihilominus, vt cōmunis aliqua mensura sumatur, spatiū aliquod tēporis præscribetur; & hoc erit, * quadriennium integrum post Artiū liberaliū & Philosophiæ studia in Theologia expleuisse. B

B ¶ *Quamuis vt plurimū hæc mēsura studij quatuor annorum in sacra Theologia (præter litterarum humaniorum et artium studia, & examinationem dictam, vt, quem progressum in ea doctrina fecerint, videri possit) sit obseruanda: nihilominus tamen qui in iure Canonico doctrinam sufficientem, vel alia egregia Dei dona haberet, ex quibus quod studio Theologiæ deest, compensari posset; sine eo ad professionem trium & aliqui viri insignes etiam ad quatuor votorum (quamuis hoc extendi non debeat) admitti possent. Horum donorum iudicium Præposito Generali tantum, vel sicui peculiari præscripto id ille committeret, vt quod foret ad maiorem Dei* Vt ergo

gloriā

Vt ergo ad professionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus se exercuisse, & quidē ad gloriam Dei satis in ea profecisse cōuenit; & in profectus huiusmodi testimonium quisque ante professionem Assertiones Logices, Philosophię, & Theologię Scholasticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina, an sit quanta oportet, prout iuxta veritatē syncere senserint, deligantur. Quòd si doctrina ea prediti esse, quæ satis sit, non inuenientur; conducibilius erit, vt, donec eā cōsequantur, expectent: vt illos etiam expectare oportebit, qui ī abnegatione sui ipsorū & virtutib⁹ Religioso dignis testimoniū, quod par esset, nondum omnino haberent.

C 3 Præter hos, * nōnulli ad trium votorum solemnium tantū professionem admitti possent, raro tamen

gloriam, faceret, relinquetur.

C ¶ *Qui ad professionē triū votorum solemnium admittuntur, ordinarie sufficientiā, quæ saltem ad Confessarij munus bene obeundum satis sit, habeant oportet; vel certe dona Dei aliqua rara, quæ id compensare videantur, ita vt Præpositus Generalis, vel alius, cui suas vices ad hoc ille speciali commißione cōcederet, ad maius Dei obsequium, & Societatis bonum sic conuenire iudicaret. Et hi vt plurimum homines erunt, qui, propterea quòd bene meriti sint, & ual de deuoti,*

de deuoti, quãuis minori doctrina, ac cōcionãdi aptitudine præditi, quàm nostrũ Institutũ ī Professis requirat, admittẽdi esse in Domino videbuntur.

tamen, & non sine caussis pecuniaribus alicuius momenti: & hos septem annos in Societate notos fuisse, & non mediocrem sui talenti, ac virtutũ satisfactionem ad gloriam Dei præbuisse in ea oportebit.

4 Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur, oportet Societati esse satisfactũ de eius vita, deq; bono exemplo ac talento ad se iuuãdam vel cum litteris in rebus spiritualibus, vel sine illis in exterioribus, prout cuique diuina bonitas dona sua communicauerit. Hoc ipsum autem metiatur oportet Præpositi Generalis prudẽtia; nisi alicui ex particularibus, cui multum in Domino confideret, id committendum videretur.

IN C.A

5 Vt aliqui admittantur in Scholasticos approbatos; quadam proportione seruata, eadem requiruntur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eorũ ingenio speretur, eos in litteris profecturos Prępositi Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille commiserit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipsi donatæ.

DE MO

DE MODO ADMITTENDI AD Professionem. Cap. III.

1 QVando aliqui, peracto probationis tempore, & experimentis, ac aliis, quæ in Examine continentur, confectis, ad professionẽ admittendi fuerint; cum Societati, vel eius Præposito Generali plene sit in Domino satisfactum, Professio hoc modo, qui sequitur, emittetur.

2 In primis Præpositus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad professionem admittet, A * postquam publice Missæ sacrificiũ obtulerit in Ecclesia corã domesticis & aliis Externis, qui interfuerint, cum sanctissimo Sacramẽto Eucharistiæ ad eum, qui professionem est emissurus, se conuertat: Ille autem absoluta generali cõfessione, & verbis, quæ ante cõmunionem dici solent; voce alta Votum suum scriptum

IN CAPVT III.

A ¶ Particularia quæ hic, & inferius attinguntur, decent quidem, et, cum fieri potest, obseruanda sunt; non tamen, vt necessaria. Fieri enim posset, vt sacerdos non esset, vel Missam celebrare non posset, qui ex ordinatione Præpositi Generalis professionem admittit. Illud autem essentiale est, vt publice Votum legatur coram ijs de Societate & externis, qui adfuerint, atque vt tanquam solemne & emittatur, & admittatur.

B ¶ Promissio.

ptum (qđ aliquot ante dies cõſiderauerit oportet) leget; cuius formula hęc eſt.

¶ Ego. N. profeſſionẽ facio, & promitto omnipotenti Deo corã eius Virgine matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac oĩbus circunſtãtibus, & tibi Patri Reuerendo Prępoſito Generali Societatis Iesv locũ Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis Iesv & ſucceſſorum eius, locũ Dei tenenti; perpetuã Paupertatẽ, Caſtitatẽ, & Obedientiam, & ſecundum eam, * peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis Iesv, & in eius Conſtitutionibus contentam. 3

B ¶ *Promiſſio docendorum puerorum, ac rudium hominum iuxta litteras Apoſtolicas, & Conſtitutiones, non inducit aliam obligationem, quàm reliqua ſpiritualia exercitia, quæ ad auxilium proximorum adhibentur; cuiuſmodi ſunt confeſſiones, & prædicationes, &c. in quibus quiſque ſe debet occupare iuxta rationem obedientiæ ſuorum Superiorum. Quòd autem de pueris docendis in voto ſit mentio; ea de cauſſa ſit, vt ſancta hæc exercitatio peculiari modo ſit commendata, & deuotius curetur propter ſingulare obſequium, quod Deo per eã in animarum auxilio exhibetur, et quia facilius obliuioni tradi poterat, & in deſuetudinem abire, quàm alia magis ſpecioſa, cuiuſmodi eſt prædicatio, &c.* B

* Inſuper

C * Insup promitto specialẽ Obedientiã sũmo Põtifici circa missiones; prout in eisdem litteris Apostolicis, & Cõstitutionibus cõtinet. Romæ, vel alibi, tali die, mẽse, & anno, & in tali ecclesia.

4 Post hæc sumet sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui professionem emisit, & illius, in cuius manibus emisit, adnotato die, mẽse, & anno, scribetur; & eius Vota scripta asseruabuntur; vt omnia semper constare possint, ad Dei gloriam.

C ¶ Tota intentio quarti huius voti obediẽdi sũmo Pontifici fuit et est circa missiones: & sic intelligi oportet litteras Apostolicas, vbi de hac obedientia loquũtur; in omnibus, quæ iusserit summus Pontifex, et quocunque miserit, &c.

IN CA.

5 Aliqui, qui ad professionem trium votorũ solemniũ dũtaxat admittẽtur, in ecclesia, ac corã domesticis & externis, qui aderunt, antequã sanctissimum Christi corpus accipiant, ex scripto suum Votum iuxta formulã sequentem legent.

Ego. N. Professionem facio, & ꝓmitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre; & vniuersa cœlesti curia, ac oĩbus circunstantibus, & tibi Reuerendo Patri Præposito Generali Societatis Iesv locum Dei tenenti, ac successorib⁹ tuis; vel tibi Reuerẽdo Patri vice Præpositi Generalis

neralis Societatis IESV, & successorũ eius, locũ Dei tenẽti; perpetuã Paupertatem, Castitatẽ & Obedientiam, & secũdũ eam, peculiarem curã circa puerorũ eruditionem, iuxta formã viuendi in litteris Apostolicis Societatis IESV, & in eius Constitutionibus contentam; Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno; & in tali Ecclesia Deĩde sequet̃ Cõmunio, & reliqua superi' dicta.

DE ADMITTENDIS COADIVtoribus formatis, & Scholasticis. Cap. IIII.

QVi in Coadiutores formatos spirituales cũ simplicibus votis, & non solẽnibus admit- tũtur, in Ecclesia, vel sacello Domus, aut alio decenti loco corã domesticis & externis, qui aderunt, * in manibus eius, qui admissurus sit, votum suum emittent in hac formula, quæ sequitur, id legentes; EGO 1 A

IN CAPVT IIII.

A ¶ IN manibus fieri vota dicuntur, quando emittuntur coram aliquo; qui, cum ad id habeat potestatem, ea admittit. Et quamuis multi adeßent, cum huiusmodi vota fiunt; non ideo tamen mutant naturã simpliciũ; quandoquidẽ intentio emittentis et admittentis iuxta traditã à sede Apostolica facultatẽ hæc est, vt nec emittantur, nec admittantur vt solemnia. Ad prudentiam autem admittẽtis pertinebit consecutura ædificationis ratio- nem

EGo. N. promitto omnipotēti Deo coram eius Virgine matre, & tota cœlesti curia, & tibi R. Patri Præposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel tibi R. Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Castitatē, & Obedientiam, & secundū eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, * iuxta modum in litteris Apostolicis, & Constitutionibus dictæ Societatis expressum. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, mense, & anno & cet. Demum sumat sanctissimū Christi corpus; & fient, quæ de Professis dicta sunt.

*Formula

nem habere; & sic curabit, vt plures, vel pauciores intersint. Ceterum eadem erit formula, qua Coadiutores temporales, & spirituales vtentur; et vtraq; in exterioribus persimilis erit ei, qua Professi vtuntur.

B ¶ *Quod dicitur, iuxta Bullas, et Constitutiones: intelligēdum est, quòd Coadiutores emittunt huiusmodi simplicia vota cum tacita quadam, quod ad perpetuitatem attinet, conditione, quæ hæc est; Si Societas eos tenere volet. Quamuis enim illi, quod in ipsis est, se obligent in perpetuū, suæ deuotionis & stabilitatis gratia: liberum tamen erit Societati eos dimittere; vt in secunda Parte dicitur: quod si accideret; tunc illi liberi ab omnium votorum obligatione manent.*

C ¶ Si

*Formula ad Coadiutores in reb⁹ temporalib⁹ admittendos eadem erit,' clausula illa de pue rorum institutione solū remota. Qui, peracta sua priori proba tione & experimentis per bien nium, in Scholasticos approba tos admittuntur, coram aliqui- bus domesticis, * quamuis non in manibus cuiusquā, vota sua emittent' ad hunc modum. C 3 D

4 Omnipotēs sempiterne Deus, Ego. N. licet vndecunq; diuino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen pietate ac miseri- cordia tua infinita, & impulsus tibi seruiendi desiderio, voueo coram sacratissima Virgine Ma ria, & curia tua cœlesti vniuersa, diuinę Maiestati tuæ Pauperta- tem, Castitatem, & Obedientiā perpetuam in Societate IESV; * & promitto eandem Societatē E me ingressurum,' vt vitam in ea perpe-

C ¶ Si homines essent, qui latinā linguam nō intel ligerēt, quales ali qui Coadiutores temporales erūt, Votū in vernaculam linguam vertetur; & legant ipsi, vel praeat alius legendo ver ba, quæ mox ipsi met, eum insequē do, pronunciabūt.

D ¶ Vt hoc uotū soli Deo offertur, et nō homini; ita nemo id admittit. Propterea ī nullius manibus fieri dicitur: & cōditio illa tacita, quæ inesse dicta est in voto Coadiutorū, quod ad perpetuitatē attinet, etiā ī hoc est intelligēda, scilicet; si Societas eos tenere volet.

E ¶ Promissio ingrediendi Societatem, vt declaratum est in

perpetuo degam; omnia intelli gēdo iuxta ipſius Societatis Cō ſtitutiones. A tua ergo immenſa bonitate & clementia p̄ Iesv Chriſti ſanguinem peto ſuppliciter, vt hoc holocauſtū in odorem ſuauitatis admittere digneris; &, vt largitus es ad hoc deſiderandum & offerendū, ſic etiā ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romę, vel alibi, tali loco, die, menſe, & anno. Poſt hęc perinde, vt alij, ſanctiſsimum Chriſti corpus ſument; & reliqua, quæ ſuperius dicta ſunt, peragentur.

5 Poſtquam aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in F aliquo gradu,* ad alium progredi curare non debet; ſed in ſuo perfici, & obſequio Dei & gloriæ ſeſe impendere, ac Superiori, qui ſcilicet Chriſti Domini noſtri vices gerit, curam aliorū omnium relinquere.

6 Qui in domibus verſantur, poſt biennium vota eadem emittere, quæ Scholaſtici, & Chriſto Domino noſtro ſe obſtringere debēt; & id, quamuis

eſt initio huius partis, eſt de uotis Profeſſorū ſolēnibus, vel Coadiutorū formatorū, prout Præpoſito ad maius Dei obſequiū fore uidebitur, emittendis.

F ¶ *Proponere quæ in animo verſantur, quæque occurrunt, licitum eſt: nihilominus, ut in Examine dicitur, omnino paratū eſſe oportebit, ut id melius eſſe exiſtimet, quod Superiori ſuo melius videbitur.*

G ¶ *Etiam*

quamuis ſtudijs applicandi nō videantur, nec expedire, vt tam cito in Coadiutores formatos, vel Profeſsos admittantur, exiſtimetur. Quod ſiquis propria impulſus deuotione ante id tempus biēnij vellet votis ſe Deo offerre; eandem formulam ſequi poterit; & * vno Voti ſui ſcripti G exemplo tradito Superiori, alterum penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino noſtro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipſum, ſimulque ad deuotionem augēdam conferet, * ſtatutis quibuſdā temporibus, quæ congrua videbuntur, vota ſua renouare.* H Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere, ſed eius, qua obſtricti ſunt in Domino, recordari, atque eandem confirmare.

G ¶ Etiam in libro aliquo horū memoria (ſicut et aliorum) honeſtas ob cauſſas debet aſſeruari.

H ¶ Quod ad Scholaſticos attinet; iam in quarta Parte dictum eſt, quibus temporibus ſua vota renouare debeant. Eadem erit ratio eorum, qui in Domibus habitant, et vota emiſerūt, In duobus enim feſtis ſolemnibus ſingulis annis ea renouare debent, & in aliquo alio, ſi Superiori videretur expedire: non in cuiuſquam manibus, ſed vnoquoq; ſuū Votum legēte corā ſanctiſſimo Sacramento, reliquis, vel nonnullis de Societate præsētibus; vt magis ad deuotionē obſeruādi quod Deo ac Domino noſtro promiſerūt, magisq; præ oculis habendū id quod ex obligatione debent eidem Domino excitentur.

SEXTA

DECLA-

SEXTA PARS DE, IIS QVI ADMISSI, ET IN CORPVS SOCIETATIS COOPTATI ſunt, quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS, QVAE AD OBEDIENtiam pertinent. Cap. I.

1 T illi, qui iam ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admiſsi ſunt, vberiori cum fructu iuxta noſtrum Inſtitutum diuino ſeruitio, & proximorum auxilijs ſe impendant; aliqua in ſeipſis obſeruare debent, quorũ præcipua licet ad ea vota, quæ Deo & Creatori noſtro iuxta litteras Apoſtolicas obtulerũt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac ſexta Parte dicetur, Et quoniam quæ ad votum Caſtitatis pertinent, interpretatione non indigent; cum conſtet, quàm ſit pfecte obſeruanda, nẽpe enitendo Angelicã puritatẽ imitari & corporis, & mẽtis noſtrę mũditia: His ſuppoſitis, de ſancta Obediẽtia diceſ; quam quidem omnes plurimũ obſeruare, & in ea excellere ſtudeãt; nec ſolũ in rebus obligatorijs, ſed etiã in alijs; licet nihil aliud, quàm ſignũ volũtatis Superioris ſine vllo expreſſo præ-

cepto, videretur. Versari aũt debet ob oculos Deus Creator ac Dñs noster, propter quem homini obedientia præstatur & vt in spiritu amoris, & non cũ perturbatione timoris procedatur, curandũ est; ita vt omnes constãti animo incumbamus, vt nihil ꝑfectionis, quod diuina gratia cõsequi possimus, * in absoluta omnium Constitutionum obseruatione, nostriq; Instituti peculiari ratione adimplẽda prętermittamus: & exactissime omnes neruos virium nostrarũ ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Sũmo Põtifici, deĩde Superioribus Societatis exhibendã intendamus; ita * vt oĩbus in rebus, ad quas potest cum charitate se Obedientia extendere, ad eius vocem perinde, ac si à Christo Dño egrederetur (quãdoquidem ipsius loco, ac ꝓ ipsius amore & reuerentia obedientiã præstamus) quàm prõptissimi simus, re quauis, atq; adeo littera à nobis inchoata necdũ perfecta studio celeriter obediendi relicta; A B

DECLARATIONES. IN Sextã Partem. IN CAPVT I.

A ¶ HAE primæ Declarationes, quæ simul cũ Cõstitutionibus promulgãtur; eãdẽ, quam illæ auctoritatem habent; et ita in vtrarũq; obseruatione eandem curam adhiberi oportet.

B ¶ Huiusmodi sunt illæ oẽs, in quibus nullũ manifestum est peccatum.

C ¶ Obe-

ad eum

ad eũ ſcopũ vires omnes ac intẽ- tionem in Dño conuertendo; C * vt ſancta Obedientia tũ in executione, tũ in voluntate, tũ in intellectu ſit in nobis ſemper oĩ ex parte perfecta;' cũ magna celeritate, ſpirituali gaudio, & perſeuerantia, quidquid nobis iniunctum fuerit, obeundo; oĩa iuſta eſſe, nobis pſuadendo; omnem ſententiã ac iudicium noſtrũ cõtrariũ cœca quadã obedientia abnegando; & id quidem in oĩbus, quæ à Superiore diſponuntur, vbi definiri nõ poſſit (quemadmodũ dictum eſt) aliquod peccati genus intercedere. Et ſibi quiſq; perſuadeat, quòd qui ſub Obedientia viuunt, ſe ferri ac regi à diuina Prouidẽtia per Superiores ſuos, ſinere debent, perinde, ac ſi cadauer eſſent; quod quoquouerſus ferri, & quacunq; ratione tractari ſe ſinit; vel ſimiliter, atque ſenis baculus, qui, vbicunque, & quacunque in re velit eo vti, qui eum manu tenet, ei inſeruit. Sic enim obediens rem quamcũque, cui

C ¶ Obedientia, quod ad executionẽ attinet, tũ præſtatur, cũ res iuſſa completur: quod ad voluntatem; cũ ille, qui obedit, id ipſum vult, quod qui iubet: quod ad intellectum; cũ id ipſum ſentit, quod ille; & quod iubetur, bene iuberi exiſtimat: & eſt ĩperfecta ea obediẽtia, in qua præter executionẽ, nõ eſt hæc eiuſdẽ voluntatis et ſententiæ inter eum qui iubet, et qui obedit, conſenſio.

IN CA-

eum Superior ad auxiliũ totius corporis Religionis velit impendere; cum animi hilaritate debet exequi, pro certo habens, quod ea ratione potius, quàm re alia quauis, quam præſtare poſſit propriam voluntatem ac iudiciũ diuerſum ſectando, diuinę voluntati reſpondebit.

Omnibus itidem maxime commendatum ſit, 2
vt multum reuerentiæ (& præcipue in interiori homine) ſuis Superioribus exhibeant, Iesvm Chriſtũ in eiſdem cõſiderẽt, ac reuereãtur, eoſdem ex animo vt patres in eodẽ diligãt; ac ſic in ſpiritu charitatis in oĩbus procedãt, vt nihil ex externis vel internis eos celent; quin potius, vt oĩa prorſus intelligãt, quo melius in via ſalutis & ꝑfectionis ſe dirigãt, optare debent. Et ea de cauſsa oẽs tã Profeſſi, quàm formati Coadiutores ſemel ſingulis annis (& quoties præterea Superiori viſum fuerit) ad ſuas cõſciẽtias in cõfeſſione, vel ſecreto, vel alia rõne eidẽ aperiẽdas ꝓpter magnã eius rei vtilitatẽ (vt in Examine dictũ eſt) parati eſſe debebũt; tũ ẽt ad cõfeſſionẽ generalẽ, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quẽ Superior ſibi ſubſtituerit, faciendã.

Deferãt oẽs ad Superiorem ſuũ res, quæ eis expetendę occurrerint: nec priuatus quiſpiã directe, vel indirecte ſine eius facultate, & approbatione, à Sũmo Põtifice, nec ab alio extra Societatem 3

tatem gratiã vllã in ſuũ priuatũ,vel alterius vsũ petat, aut petendã curet; ſibiq́; perſuadeat, ſi ꝑ Superiorem ſuũ, vel cũ eius cõſenſu,q̃d optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum ſeꝛuitium ſibi conuenire : & ſi conuenit, cum Superioris conſenſu,vt qui Chriſti Domini noſtri locum erga ipſum tenet, id ſe conſecuturum.

DE IIS, QVAE AD PAVPERTAtem, quæque eam conſequuntur, pertinent. Cap. II.

1 PAupertas, vt murus Religionis firmus, diligẽda & in ſua puritate cõſeruanda eſt; quantum diuina gratia aſpirãte fieri poterit.Et quia humanæ naturæ hoſtis ad hoc ꝓpugnaculũ ac refugium debilitãdum (quod Deus Dñs noſter Religionib⁹ inſpirauit cõtra illum,aliosq́; religioſæ ꝑfectionis aduerſarios) eniti ſolet ea,quę à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant; immutare ꝑ declarationes, vel innouationes, primo illorum ſpiritui minime conſentaneas: vt quod in nobis ſitum fuerit, hac parte Societati proſpiciamus : Quicunque in ea profeſſionem emiſerint, A * ſe ad innouationem Conſtitutionum in ijs, quæ ad Paupertatem pertinẽt,nihil facturos promittant ; niſi aliquo modo pro

IN CAP. II.

A ¶ INnouari, quod ad paupertatem atti net, eſt relaxari ad red.

rerum occurrentium ratione, eam in Domino magis restringendam iudicarent.

In Domibus, vel Ecclesijs, quę à Societate ad auxilium animarum admittentur,* redditus nulli ne sacristiæ quidem, aut fabricæ applicati haberi posſint: sed neq; vlla alia ratione, ita vt penes Societatem eorũ sit vlla dispensatio:' sed in solo Deo, cui p ipsius gratiã ea inseruit, fiducia cõstituatur; sine redditibus vllis ipsum nobis prospecturũ de rebus omnibus cõuenientibus ad ipsius maiorem laudẽ & gloriã. a B

ad redditus, vel possessionem vllã in propriũ usum, vel ad sacristiam, vel ad fabricam, vel ad aliquem alium finem præter id quod ad Collegia, & Domos probationum attinet, admittendũ. Et ne in re, quæ tantum habet momenti, Constitutiones mutẽtur post emissam professionem vnusquisque promittat coram Professi *Præposito Generali, & ijs, qui apud eũ erunt; offeratque in conspectu Creatoris & Domini nostri, quòd nunquã assentietur, vel quidquam aget ad immutandũ quod ad Paupertatẽ in Constitutionibus pertinet; nec in conuentu totius Societatis cõgregatæ, nec per seipsum vlla ratione id curando.*

B ¶ *Si aliquis ex Fundatoribus Domorũ vel Ecclesiarũ vellet redditus aliquos ad fabricæ usum relinquere; dũmodo nec dispositio eorum ad Societatem pertineat, nec sit, vnde ei cõpetat actio in illos (quamuis id illi curæ esset, vt is, cui tale munus commissum est, suum officium faceret) & sic in rebus similibus; non esset id à paupertate Societatis alienum.*

C * Professi viuant ex eleemosy-
3 nis, in Domibus, cum aliquo nō mittuntur: nec officium Rectorum ordinarium in Collegijs, vel Vniuersitatib⁹ Societatis habeant (nisi ipsarum necessitas, vel magna vtilitas id exigeret)

D * nec redditibus eorum in Domibus vtantur.

Coad-

C ¶ In Collegijs Professos non habitare; intelligitur, diu in eis manendo: quamuis, dum alio iter faciūt, diem aliquē, vel tempus congruum in eis manere possint: habitare autem diu ēt possent, cum necessariū aut conueniens ad ipsius Collegij, vel Vniuersitatis bonum id esset: vt si ad gubernationem studiorum essent necessarij; vel si legerent, aut in spiritualibus exercitijs confessionum & concionum ad scholasticos, qui id præstare deberent, subleuandos, vel ad id ā [illegible]um, quod ipsi nō possunt præstandum, occuparentur; vel si ad visitanda et dirigenda huiusmodi Collegia, vel Vniuersitates mitterentur: quando etiam necessarium aut conueniens ad vniuersale bonum id videretur; vt si aliquis cum expressa facultate Præpositi Generalis scribendi gratia per tempus aliquod, se eo reciperet.

D ¶ Res minimæ ducuntur pro nihilo; & ita ad scrupulos eximēdos declaratur vbi Rector eum, qui iter per ipsius Collegium haberet, ac viatico egeret, viatico aliquo, ac eleemosyna prosequeretur, recipi eam posse. Quòd autē Collegia suppleant aliquos sumptus, quos si ipsa non facerent, factura essent domus, si possent, vt vestitum & viaticum eis, qui ad Collegia ex domibus mittuntur, prouidere: quamuis id sit,

aut esse videatur. Domũ iuuare, nõ tamẽ est cõtra intentionẽ huius Cõstitutionis, quæ cauet, ne Collegiorũ redditibus ad victũ & vestitũ, et alias expẽsas proprias Domus iuuentur. Sic etiã intelligitur contra Cõstitutionẽ non esse, quòd in aliquo horto Collegij aliquid recreationis infirmi, vel sani, qui sunt in Domibus, sumãt;

Coadiutores, quandiu in Domibus erunt; quæ ex eleemosynis viuunt, & ipsi eodem modo viuent: In Collegijs, si Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus necessarijs, vel valde cõuenientibus eisdem Collegijs vtiles fuerint, viuent sicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cum autem desierint vtiles esse Collegijs, desinent in eis habitare; & in domibus Societatis, vt de Professis est dictũ, habitabunt. 4

Non solum redditus, * sed nec possessiones vllas habeãt in particulari E 5

dum tamẽ expensis Collegij quandiu sunt in Domibus, non alantur: & tantundem de rebus similibus potest iudicari.

E ¶ Quia, vt in litteris Apostolicis dicitur, non est habitura Societas ius ciuile ad rem vllam stabilem, nisi ad ipsius habitationem & vsum esset opportuna: quidquid stabile illi datum fuerit; teneatur eo, quàm primum poterit, se exuere, ac vendere; vt pauperibus Societatis, vel externis sua in penuria subueniatur.

Quamuis hoc ita se habeat; temporis tamen opportunitas ad vendendum non est excludenda. Et hoc intelligatur,

ticulari nec in cōmuni Domus vel Ecclesiæ Societatis', præterquam quod ad habitationem, vel vſum neceſſarium eis, aut valde conueniens fuerit; cuiuſmodi duceretur; ſi in vſum conualeſcentium, vel eorum, qui, vt rebus ſpiritualibus vacēt, ſe ab hominum frequentia recipiūt, locus aliquis à communi habitatione ſeparatus, qui aere ſalubriori, & alijs commodis polleret, admitteretur; & tunc huiuſmodi ille ſit, vt nec alijs locetur,

F *nec fructus, qui reddituum loco eſſe poſsint, habeat.*

6 Quamuis ad bona & ſancta opera, & maxime perpetuo duratura incitare laudabile ſit; ob maiorem

tur, cum res illa ſtabilis neceſſaria nō eſt ad Domus vſum, vt aliqua ex ſuperius memoratis. Aliarū rerum mobilium, vt pecuniarū, vel librorum, vel earum, quæ ad victū et ueſtitū pertineant, poteſt in cōmuni Societas proprietatē ad vſum ſuū habere.

F ¶ Huiuſmodi eſſent, ſi vini, vel olei, vel tritici prouentum dictæ poſſeßiones ferrent; vel ſi fructus, & olera ex hortis venderentur; quorum nihil licebit. Quamuis fructibus, aut parte ipſorum ad commodum domus ſuæ vti poßint: ſi tamen Societas colonum aliquem, vel ſecularem hominem haberet, qui hortis vel agris, quos dictæ Domus habent, præeſſet; non eſſet etiam ei prohibendum, ne ad priuatam ſuam vtilitatem, quod videretur conuenire, ex dictis, faceret: dummodo tunc nec ad Domos nec ad particulares perſonas Societatis vtilitas interim ulla perueniret.

C ¶ Quamuis

maiorem tũ ædificationẽ nullus de Societate debet, nec potest quemquã ad eleemosynas ꝑpetuas Domibus vel Ecclesiis eiusdem Societatis relinquendas incitare: & si aliqui spõte sua eas relinquerent; nullũ ius ciuile ad eas petendas ĩ iudicio acquiratur. Sed, cũ ad id charitas propter Deum eos mouerit, tũc eas elargiãtur.

7 Omnes, qui sub obediẽtia sunt Societatis,* meminerint se gratis dare debere, quæ gratis acceperũt, nec postulando, nec admittendo stipendiũ, vel eleemosynas vllas, quibus Missæ, vel cõfessiones, vel prædicationes, vel lectiões, vel visitatiões, vel quodvis aliud officiũ ex ijs, quę Societas iuxta nostrũ Institutũ exercere potest, cõpensari videatur: vt sic maiori cum libertate possit & proximorum ędificatione, in diuino seruitio procedere. G

8 Vt omnis auaritiæ species euitetur, præcipue in pijs ministeriis, quibus ad animarũ auxiliũ Societas vtitur; nulla sit in Ecclesia arca, in quam eleemosynę ab ijs, qui ad conciones, missas, vel confessiones, & reliqua spiritualia

G ¶ Quamuis quicunque voluerint, Domum vel Ecclesiã eleemosynis iuuare possint (siue in spũalibus ipsi ab ea iuuẽtur siue nõ) tamẽ nõ debet quid quã accipi tanquã stipendiũ, vel eleemosyna pro ijs, quæ ob solũ Christi domini nostri obsequium eis cõmunicãtur, ita, ut hoc detur, aut accipiatur pro illo.

H ¶ Intel-

ritualia ad eam conueniũt, conijci ſolent.

9 Eadem de cauſsa munuſcula; quę Magnatib⁹ ad res maiores ab ipſis obtinendas offerri ſolent, ne offerantur; nec huiuſmodi Primarios viros inuiſere noſtri conſueſcãt, niſi ſancto ſtudio piorũ operũ ducerentur; vel quando intima beneuolẽtia in Dño tã eſſent cõiũcti, vt huiuſmodi officiũ aliquoties eis deberi videretur.

10 Parati ſint ad mendicãdũ oſtiatim, quãdo vel obedientia, vel neceſsitas id exiget. Et ſit vnus, vel plures ad eleemoſynas petendas, quib⁹ perſonę Societatis ſuſtentẽtur, deſtinati; quas eleemoſynas ſimpliciter amore Dñi noſtri petent.

H * Vt nihil propriũ domi teneri, ita nec foris apud alios poteſt.

11 Et quiſq; ijs, quæ de cõmuni data fuerint ad vſum ſuũ neceſſarium aut cõueniẽtem, reſecatis ſuperfluis, ſit contentus.

H ¶ Intelligẽdum eſt hoc abſolute de Profeſsis, et Coadiutoribus formatis. Ceterũ in Scholaſticis, et alijs, qui tempus probationis nondum expleuerunt, hoc intelligi debet de rebus ijs, quæ in præſentia ſubſint eius diſpoſitioni. nihil enim horum habere debent, niſi conſcio et approbante Superiore. Neque vero ſermo eſt de bonis, quæ forte procul inde illi habent, de domibus ſcilicet, vel rebus alijs: ſed, quod ad hæc attinet, parati etiam eſſe debebunt, vt illis ſe abdicent, quandocunque Superiori videretur; vt in Examine dictum eſt.

Quo melius Paupertatis puritas,& quies illa, quam secum affert, conseruetur; non solum particulares Professi, vel Coadiutores formati hæreditariæ successionis non erunt capaces; verum nec Domus, nec Ecclesiæ, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus & controuersijs præcisis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conseruabitur. 12

Quādo Sūmus Pōtifex,vel Superior huiusmodi Professos, vel Coadiutores ad laborandū in vineā Dñi mittet; nullū viaticū petere possint, sed se liberaliter repræsentent, * vt mittantur prout illis ad maiorē Dei gloriā fore videbitur.' 13 I

Vt in hac etiam parte modo consentaneo debitæ paupertati procedatur, * nullum in Domibus Societatis iumentū ad equitandum ad vsum alicuius de ipsa 14 K

I ¶ Idest pedites, vel equites cum pecunijs, vel sine illis: & omnino parati eße debebunt ad id faciendum, quod is, qui mittit magis conuenire, & ad maiorem ædificationem vniuersalem fore iudicauerit.

K ¶ Nisi id fieret propter aduersam valetudinem cōtinuā, vel necessitatem vrgentem propter publica negotia, præcipue in amplis populis. Tunc enim potius vniuersalis boni, & sanitatis Nostrorum quàm temporis definiti, aut perpetui, quàmq; suis vel alienis pedibus incedendi, ratio est habenda: intuendo semper quod neceßarium & honestum sit, & nulla ratione quod ad pompam vllam pertineat.

L ¶ Vel

ipsa Societate (siue Præpositus, siue subditus ille sit) ordinarie habebitur.'

15 In uestitus itidem ratione tria obseruentur; Primum, ut honestus ille sit; L Alterum,* ut ad usũ loci, in quo uiuitur, accommodatus;' Tertium, vt professioni M paupertatis non repugnet. * Videretur autem repugnare, si sericis, uel preciosis pannis uteremur; à quibus abstinendum est; ut in oĩbus humilitatis & submissionis, debita ad maiorem Dei gloriam ratio habeatur.

16 In ijs, quæ ad rationem uictus, somni, ac usus reliquarum rerum uitæ necessariarum, uel conuenientium spectant, * quamuis

L ¶ Vel saltem quod omnino non recedat.

M ¶ Hoc intelligendũ est in ijs, quibus Domus nouas uestes prouidet. Non tamen repugnat, quòd qui Societatem ingrediuntur, si pãno preciosiore, aut re simili induti uenerunt, eo vti possint; nec etiam, si in occurrenti aliquá occasione, vel necessitate quis vestibus melioribus, honestis tamen, indueretur: sed ad ordinarium vestiendi modum eis vti non debent. Est nihilominus considerandum, quòd non omnes eisdem viribus naturalibus, nec sanitate corporis, nec ætate ad eam conueniẽti pollent: atque ita iuxta maius particulare bonum huiusmodi personarum, & vniuersale aliarum multarum, id considerandum est, &, quoad eius fieri poterit, ad maiorẽ Dei gloriam prouidendum.

N ¶ In par-

N ¶ *In particularibus si magis uel minus necessariũ erit iuxta circũstãtias personarũ; relinquetur discretioni eorũ, qui ipsis præsunt; vt, quemadmodũ eis conueniet, prouideãt.*

* quamuis cõmunis illa sit, minimeq; diuersa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo uiuitur, iudicabit, ita vt quod quisq; sibi inde subtraxerit, ex deuotiõe, nõ ex obligatione subtrahat; habẽda tamen semp erit ratio humilitatis, paupertatis, ac spiritualis ædificationis; quæ semper nobis in Dño ob oculos versari debet. N

DE IIS REBVS, IN QVIBVS occupari, & à quibus abstinere debent qui in Societate sunt. Cap. III.

QVoniam habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad professionem, vel in Coadiutores formatos in Societate admittantur; tanquam certum ducitur, eos viros spirituales futuros; & q sic in via Christi Dñi nostri profecerint, vt per eam currere posint, quantum corporis valetudo & externæ occupationes charitatis atque obedientiæ permittent: non videtur in ijs, quæ ad orationẽ, meditationem, & studium pertinent; vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarũ, aut aliarum rerũ ad austeritatem vel corporis castigationem spectantiũ * vlla regula eis præscribenda, A

ſcribenda; niſi quã diſcreta charitas vnicuique dictauerit: dum tamen ſemper Confeſſarius conſulatur, &c, vbi dubium acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuerſum; eſſe quidem animaduertendum; ne nimius huiuſmodi rerum vſus tantopere vires corporis debilitet, tantumq́ue temporis eos diſtineat; vt deinde ſpirituali proximorũ auxilio iuxta noſtri Inſtituti rationem non ſufficiant: nec contra tanta in illis ſit relaxatio; vt, feruore ſpiritus refrigeſcẽte, humani ac inferiores affectus incaleſcant.

B Sacramẽtorũ frequentatio valde cõmendetur. Differri autem non debet Cõmunio, aut Miſſæ celebratio ſine cauſsis iudicio Superioris legitimis, vltra octo dies: omneſq; aſſignato ſibi Cõfeſsario, vel alioq iuxta ordinẽ, quem quiſque præſcriptũ habet à Superiore, confiteantur.

IN CAPVT III.

A ¶ SI quibuſdam cõuenire iudicabitur certum tempus præſcribi, ne excedant, vel deficiant in ſpiritualibus exercitijs; Superior id facere poterit. Sic ẽt in vſu aliorum mediorum, ſi ipſe omnino iudicaret aliquo vtendum eſſe, non id relinquendo arbitrio cuiuſquam particularis perſonæ, procedet, vt in Domino conuenire iudicabit. Subditi autem erit, cum omni deuotione, quod ſibi præſcriptum fuerit, amplecti.

Ex Regu- B ¶ Si

Ex Regulis paticularibus, quæ in Domib', vbi ipsi fuerint, obseruantur, debent operam dare vt eam partem obseruent, quæ conueniens est, ac iudicio Superioris ipsis imponetur; siue ad profectum vel ædificationem suam id sit, siue etiam aliorum, inter quos versantur.

Quoniam occupationes, quæ ad animarũ auxilium assumũtur, magni momenti sunt, ac nostri Instituti propriç, & ualde frequentes; cũq; alioqui nostra habitatio tam sit in hoc vel in illo loco incerta: * non utentur nostri Choro ad horas canonicas, uel Missas, & alia officia decantanda: quandoquidem illis, quos 4 B

B ¶ Si in quibusdã Domibus vel Collegijs sic conuenire iudicaretur; eo tempore, quo vesperi prædicandum, vel legendum est, ad populum detinendum ante huiusmodi lectiones vel conciones posset vespertinum officium tantum dici. Sic etiam ordinarie Dominicis & festis diebus sine cantu figurato vel firmo, vt vocant, sed tono quodam deuoto suaui, & simplici, & id in hunc finem, & quatenus iudicaretur, quòd populus ad magis frequentandas confeßiones, conciones, & lectiones moueretur, & non aliter. Eodem tono officium, quod tenebrarum dici solet, cum suis ceremonijs in hebdomada sancta fieri posset.

In Mißis maioribus, quæ dicentur (licet submissa voce) habita deuotionis et decẽtiæ ratione, licebit duos vestitos superpellicijs, vel vnũ aßistere; prout in Domino fieri poterit.

C ¶ Quod

lis, quos ad ea audiēda deuotio mouerit, abūde suppetet vbi sibiipsis satisfaciant. Per nostros autem ea tractari conuenit, quę nostræ uocationis ad Dei gloriam magis sunt propria.

5 Cum homines itidem huius Societatis semp parati esse debeāt ad discurrendum p quasuis mūdi partes, quo fuerint a Sūmo Pontifice, vel à suis Superiorib⁹ missi, non debēt curā animarum, neq; item mulierū Religiosarum, uel aliarum quaruncūque suscipere, ut ordinarie illarum confessiones audiant, uel ipsas regāt: quāuis nihil repugnet, semel vnius Monasterij confessiones ob speciales caussas audire.

C 6 * Obligari etiam ad Missas perpetuas ī suis Ecclesijs dicēdas, vel ad curam similem, quam libertas nostro procedēdi modo in Domino necessaria non patitur, minime conuenit.

7 Vt plenius possit Societas rebus spiritualibus iuxta suū Institutū uacare;* quoad eius fieri poterit, à negotijs secularib⁹ abstineat

D

C ¶ Quod ad Collegia attinet, in quarta Parte attingitur, quid horum possit tolerari: Domibus quidē omnino conuenit tale onus non suscipere.

D ¶ Hoc obseruetur, quoad eius fieri poterit: Superiori tamen ad casum aliquem necessitatis, uel maioris momenti ad finem diuini seruitij præfixum facultas dispensandi ad tempus relinquetur. Hic autem Superior Præpositus Generalis erit, vel qui ab eo facultatem ad hoc acceperit.

abstineat (qualia sunt Testamentariorum, vel Excutorum, uel Procuratorum rerum ciuilium aut id genus officia) nec ea ullis precibus adducti obeũda suscipiant, uel in illis se occupari sinant. Quod si Collegiorũ aliqua negotia tractanda fuerint, suos habeant Procuratores, per quos ea tractent, & iura sua tueãtur. Si uero ad Domos Societatis, uel ad totũ ei⁹ corpus pertinẽt: quo pacẽ suã melius cõseruare possit Societas; idem Procurator, uel alius ex Coadiutorib⁹, uel demũ aliqs extra Societatẽ, aut Familia quępiã, quę Dom⁹ patrociniũ susciperet, ius Societatis ad maiorẽ Dei gloriã posset defendere.

Eadem de caussa, utq; inquietudinis à nostra ꝓfessione alienæ occasiones euitẽtur, & melius pax ac beneuolentia cũ oĩbus ad maiorẽ Dei gloriã cõseruetur, nemo ex Professis, vel Coadiutoribus, uel etiam Scholasticis Societatis in caussis ciuilibus, nedum criminalibus, * se examinari (nisi, qui ad peccatum obligare potest, cõpelleret) sine licentia Superioris permittat. Superior autem eam minime dabit, nisi in caussis, quæ 8 E

E ¶ Si Superior alicui facultatem daret, ut in caussa ciuili examinaretur in gratiã alicuius, cui id denegari non posse uideretur; limitatio tunc necessaria erit, quæ prohibeat, si quis articulus criminalis vel infamatorius occurrerit, in eo examinari. Ad hoc.n.nullus Superior facultatẽ dare debet.

quæ ad Religionem Catholicam pertinent, vel alioqui in pijs, quæ sic cedunt in huius fauorẽ, vt in alterius detrimentum non cedant; Quandoquidem Instituti nostri est, sine cuiusquam offensione, quantum fieri potest, omnium in Domino commodis inseruire.

DE AVXILIO, QVOD MORIENtibus in Societate præstatur, & de suffragiis post mortem.

Cap. IIII.

VT in vita vniuersa, ita & multo magis ĩ morte vnusquisq; de Societate eniti, & curare debet, ut ĩ ipso Deus ac Dñs noster IESVS Christus glorificetur, ipsiusq; beneplacitũ impleat, & proximi ędificentur, saltẽ exemplo patientię, ac fortitudinis, cũ fide uiua, ac spe, & amore bonorũ illorũ æternorũ, quę nobis Christus Dñs noster tam incõparabilibus vitæ suæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquisiuit. Cũ tamẽ persæpe huiusmodi sit morbi ratio, vt usum uiriũ animæ magna ex parte impediat; cũq; huiusmodi sit ille à tẽporali vita trãsitus, ut propter graues impugnationes Dæmonis (à quo summopere refert nõ superari) reqrat subsidiũ fraternę charitatis; sollicite aduertat Superior, vt, q iuxta Medici sententiã de vita periclitatur, antequã usu iudicii priuetur, omnibus Sa-

 cramentis

cramentis sanctis acceptis, tanquã armis à diuina liberalitate Christi Dñi nostri nobis concessis, ad transitũ à temporali vita ad æternã, se muniat.

Iuuari etiam debet orationibus omnium domesticorum valde peculiaribus, donec animam suo Creatori reddat. Et præter alios, q ingredi possunt, plures, *aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliq delecti sint oportet peculiari⁹ ut infirmũ morti proximũ inuisant, & ei assistant, & animosiorem reddant, eaq; suggerant, eisq; auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient: & cum iam aliis rebus iuuari non poterit, eum Domino cõmendent; donec eius animam à corpore discedentem dignetur ad se recipere, qui eã tam caro pretio sãguinis & vitę suę redemit. z A

Posteaquam quis expirauerit, usque ad sepulturã eius corpus decenter, * quandiu cõueniet, tenea- 3 B

IN CAPVT IIII.

A ¶ SI aliqui ex infirmis, quòd in phrenesim inciderint, vsu rationis priuati sint (quo in statu quidquid dixerit, nihil habet vel culpæ vel meriti) vel si contingeret esse aliquos, qui minus ædificationis in sua ægritudine, quàm par esset, præberēt; vtrisque paucos assistere ex ÿs, quibus magis cõfideretur, oporteret.

B ¶ In aliquo possent aliquot horæ deesse ad diem naturalem, quando mali odoris ratione (præsertim cũ viget æstus) iudicio Superioris anteuerti id tempus posse videretur: ordinarium tamen spatium id erit, quod dictum est.

C ¶ Vsus

C teneatur.' Postmodum* absoluto officio coram domesticis pro more sepeliatur,' & mane proximo post eius mortem omnes Sacerdotes domesticis ꝑ eius anima Missæ sacrificium offerant; reliqui vero peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam, atq; in eo perseuerent vlterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiusuis priuatam deuotionem, & obligationes quę in Domino intercedunt.

C ¶ Vsus habet, vt officium dicatur tono mediocriter alto, sine cantu; præsentibus in Ecclesia domesticis cum suis candelis accensis, &c.

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate in locis illis, quæ Superior conuenire iudicauerit, vt simile officium præstent; ita vt charitas erga eos qui uita perfuncti sunt, nō minus, quàm erga viuentes, in Domino demonstretur.

QVOD CONSTITVTIONES peccati obligationem non inducunt. Cap. V.

1 CVm exoptet Societas vniuersas suas Cōstitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinē oīno iuxta nostrum Institutū, nihil vlla in re declinādo, obseruari; optet ēt nihilomin⁹ suos oēs securos esse, vel certe adiuuari, ne in laqueū vllius peccati, quod ex vi Cōstitutionū huiusmo

di, aut ordinationum proueniat, incidant: Visum est nobis in Domino vt excepto expresso voto, quo Societas Summo Pontifici pro tempore existenti tenetur, ac tribus alijs essentialibus Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, nullas Constitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi posse obligationem ad peccatũ mortale vel veniale inducere; nisi Superior ea In nomine Domini nostri IESV Christi, vel In virtute Obedientiæ iuberet; quod in rebus, vel personis illis, in quibus iudicabitur, quod ad particulare vniuscuiusque, vel ad vniuersale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offẽsæ, succedat amor & desiderium oĩs pfectionis: & vt maior gloria & laus Christi Creatoris, ac Domini nostri consequatur.

SEPTIMA

SEPTIMA PARS

DE IIS, QVÆ PERTINENT AD ADMISSOS IN CORPVS SOCIEtatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini distribuendos.

DE MISSIONIBVS SVMMI Pontificis. Cap. I.

A VT In sexta Parte de ijs dictum est, quæ obseruanda sunt cuique de Societate erga seipsum; ita in hac septima de ijs dicendum est, quę erga proximos (qui finis nostri Instituti ualde proprius est) dum diuiduntur per Christi uineam, ut in ea illius parte, atq; opere, qđ ipsis cõmissũ fuerit, se exerceãt, obseruari de-
A bẽt,* siue à Summo Christi Domini

DECLARATIONES.

IN septimam Partem.

IN CAPVT I.

A¶ HI sunt quatuor modi vniuersaliores, Nostros diuidendi per Christi Domini nostri vineam; de quibus totidem capitibus septimæ huius Partis agitur.

mini nostri Vicario, siue à Superiorib⁹ Societatis, q etiã diuinę Maiestatis loco ipsis pręsunt, p diuersa loca mittãtur; siue ipsimet sibi eligãt vbi, & qua in re occupentur; si ipsorũ iudicio re lictum fuerit, vt discurrãt quacunq; maius Dei & Domini nostri obsequium, & animarum pfectũ assequi se posse arbitrẽtur; siue labor sit impendendus, non loca peragrãdo diuersa, sed in stabili ac cõtinua habitatiõe in aliquib⁹ locis, vbi magnus diuinę gloriæ & obsequij puentus speratur. Et, vt primo loco de missione Summi Põtificis vt inter ceteras pręcipua, tractetur, animaduertendum est; quod * eo B fertur intentio Voti illius, quo se obedientiæ Summi Christi Vicarij sine vlla excusatione Societas ob-

B ¶ *Intentio quarti uoti ad sũmum Põtificem non tendebat ad locum aliquem particularem; sed vt per varias mundi partes qui vouebant, spargerentur. Cum enim qui primi conuenerunt in hanc Societatem, ex diuersis prouincijs & regnis essent, nec eis constaret, inter quas regiones fidelium vel infidelium versari deberent; ne in via Domini errarent, promissionem illam vel votum emiserunt, vt Summus Pontifex eos ad maiorem Dei gloriam, & iuxta ipsorum intentionem per orbem discurrendi, distribueret; &, sicubi optatum spiritualem fructum non inuenirent, vt inde in alium atque alium locum, maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inuestigando, se conferrent.*

C ¶ Cum

tas obstrinxit, vt quocunq; gentium ad maiorē Dei gloriā & animarū auxiliū inter fideles, vel infideles, nos mittendos censuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularē aliquē locum; sed vt per orbē in diuersas regiones, & loca spargeretur: cum optaret, quod factu optimum esset, eligere; idq; speraret futurū, si hanc ipsius distributionēSummus Pontifex faceret.

2 Et in hac parte, cum omnem propriū sensum ac voluntatem Christo Dño nostro, & eius Vicario Societas subiecerit, * nec Superior ꝑ seipso, nec quisquā alius ex inferiorib⁹ pro se, vel ꝑ alio curare nec tētare mediate, vel immediate cū Sūmo Pōtifice, vel eius ministris poterit; vt residere, vel mitti potius in hāc partem, quam in illā debeat; sed inferiores hanc curam vniuersam Summo Christi Vicario ac Superiori suo; Superior vero, quod ad suam personā attinet, * Summo Pontifici, & ipsi Societati in Domino relinquat.

C ¶ *Cum aliquis ex inferioribus ad locum aliquē vel opus designaretur ad quod mittēdus non fore, rebus a Sūmo Christi Vicario bene perspectis iudicaretur; Præpositus generalis pleniorē notitiā eius Sanctitati dare, omnibus tamē ipsius arbitrio relictis, poterit.*

D ¶ *Societas esse intelligerentur qui ex eadem in loco; vbi agit Præpositus Generalis, inuenirentur; qui possent quod res habet, bene Summo Pontifici referre; si aliorum velatis*

Preterea,

3 Præterea, qui à Summo Ponti-
fice designatus fuerit, ut aliquo
se cõferat; se ipsum liberaliter,
re temporali nulla pro uiatico
per se, vel per alium postulata,
offerat; quin potiꝰ sic à Summo
Pontifice mittatur, * vt eius San- E
ctitas ad maius Dei & sedis Apo-
stolicę obsequiũ fore nulla rei
alterius in eo habita ratione, iu-
dicauerit.

4 Si Summus Pontifex personã
nõ designaret; sed aliquem, uel
plures ad hũc, uel illũ locũ pro-
ficisci iuberet, Superioris arbi-
trio relinquendo, qui sint ad hu-
iusmodi missionẽ aptiores: Su-
perior iuxta eius præceptũ eos,
qui magis cõuenire, & aptiores
ad id fore videbunt, designabit.
Qua in re maius bonũ vniuersa-
le intuebitur, & ut q̃ minimum
detrimentũ alia opera ad Dei
obsequiũ suscepta, patiantur.

5 Ei, qui sic missus fuerit, plene
declarari

relatu diuerso adduci videretur, vt Præpositũ Generalem, quo non cõuenit ad commune bonum Societatis et maius Dei obsequium, mittere cogitaret.

F ¶ Hoc sane repræsẽtari poterit, immo debebit per Prælatũ, aut quemuis alium, per quẽ Summus Põtifex iubet aliquo proficisci, quæ sit ipsius mens de modo itineris conficiendi; & ibidem, quo mittitur, manendi; num ex eleemosynis propter Christi amorem emendicatis, an alio modo viuẽdo. Quod enim Summo Pontifici melius videbitur, deuotius & securius in Domino fiet.

F ¶ Si

declarari conuenit plurimum missionem suam, & scopum, quo fertur summi Pontificis intentio, & effectum cuius gratia
F mittitur; * & hoc, si fieri potest, inscriptis, quo exactius, quod ei iniunctum fuerit, explere possit.
G sit. * Eundem etiam Superior iuuare consiliis ac instructione, quoad eius fieri poterit, curabit; ut in omnibus ad Dei & sedis Apostolicæ obsequium, vtilius suum impendat ministeriũ.

6 Si ad particularia loca, tẽpore minime limitato per Summũ Pontificem mittetur; ad tres mẽses ibidem manẽdum ei esse intelligatur, & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris spiritualis fructus, qui inde percipi uidebitur, uel alibi sperabitur; vel demum ut ad bonũ aliquod uniuersale magis expedire iudicabitur. Quç omnia iuxta Superioris arbitrium, qui sanctam intentionem Pontificis in Christi Domini nostri obsequium considerabit, transigentur.

F ¶ Si id non obtinebitur, curandum certe erit, vt verbo tenus mens Summi Pontificis intelligatur, siue ipsemet eam immediate, siue per Superiorem, vel Prælatũ, vel quẽuis aliũ ei qui mittitur, declaret.

G ¶ Superior etiam aliquibus documentis adhibitis, non solum in suis, sed etiam Summi Pontificis missionibus iuuare poterit; vt melius quod ad Christi domini nostri obsequium quæritur, consequatur.

Cum in locis designatis diutius erit residēdū: 7
si fieri poterit sine detrimento principalis missionis, atque intentionis Summi Pontificis, excursiones aliquas, si poterit, & cum fructu diuini seruitij eas fore iudicabit, facere, non erit incōueniēs; vt in locis vicinis animarum auxilio seruiens, postmodum ad suæ residentiæ locum redeat: in quo quidem præter id, quod est ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curam, nec propter alias occasiones, licet bonas, diuini obsequii posthabebit) potest, & debet considerare quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum salutem conferant, suam operam sine detrimēto suæ missionis (vt dictum est) possit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non sinet.

Ad finem nostræ professionis ac promissionis 8
melius consequendum, Præpositus Generalis, cum nouus Christi Vicarius in Apostolica sede fuerit constitutus, per se, vel per alium intra annum ab eius creatione & coronatione teneatur eius Sanctitati declarare professionem, ac promissionem expressam Obedientiæ, qua ipsi Societas peculiari voto circa missiones ad Dei gloriam se obstrinxit.

DE MISSIONIBVS Superioris Societatis.

Cap. II.

A *QVO spirituali animarum
1 necessitati subueniri multis ĩ locis maiori cum facilitate, ac securitate eorũ, qui ad id fuerint
B destinati, possit; * Præpositi Societatis, iuxta facultatem eis à summo Pontifice concessam, mittere quosuis de Societate po
C terunt, * quocunq; magis expedire

IN CAPVT II.

A ¶ *Facilius & expeditius pluribus locis (præsertim si remoti sint à sede Apostolica) per Superiorẽ Societatis prouideri potest; quàm, si semper eis, qui hominibus Societatis indigẽt, esset Summus Põtifex adeundus. Particularibus etiam securius est, si cum suorum Superiorum obedientia, quàm si pro arbitratu suo (etiam si id possent) & non ab ijs missi proficiscerentur, à quibus Christi Domini nostri loco, vt ab interpretibus diuinæ voluntatis, sunt regendi.*

B ¶ *Vt potest Præpositus Generalis reliqua munera per seipsum & per inferiores; ita & hoc mittendi suos, reseruatis missionibus, quas duxerit reseruandas, obire poterit.*

C ¶ *Mittere quocunque eis videbitur, inter fideles etiã in Indias, & inter infideles, præsertim vbi aliqua esset habitatio fidelium, vt in Græciam, &c. intelligendũ est. Vbi essent omnino infideles; considerare admodũ Superiorẽ oporteb.t in conspectu Domini, nũ mittere, nec ne, et quo, et quos debeat.*

debeat. Semper autē erit subditi, missionem suam, vt de manu Domini hilari animo suscipere.

dire iudicabunt; qui tamē vbicunq; fuerint, ad obedientiam sedis Apostolicæ parati erunt. Et quia cōplures sunt, q aliquos ex nostris sibi cōcedi petant, potius ꝓpriæ obligationis spiritualis erga suum gregem, vel aliorum cōmodorum à fine nostro magis distantiū ratione habita, quàm communium & vniuersalium; Præpositus Generalis, vel qui ab eo hāc habuerit facultatē, diligenter in huiusmodi missionibus curet, * vt in suis ad hanc D

D ¶ Vt in mittēdo ad hunc vel ad illum locum rectius procedatur, præ oculis habendo maius diuinū obsequium et vniuersale bonum, vt regulam, ad quā exigi missiones oportet: eligenda videtur in tam ampla Christi Domini nostri vinea (paribus ceteris; quod in omnibus, quæ sequuntur, debet intelligi) eius pars illa, quæ magis indiget tam ob penuriam aliorum operariorum, quàm ob miserum statum & infirmitatem proximorum in ea, & damnationis extremæ periculum.

Considerandum est etiam, vnde verisimile sit fructum vberiorem ex medijs proximi iuuandi, quibus vtitur Societas, prouenturum; inde scilicet, vbi ostium apertius, & maior dispositio, et facilitas in hominibus, vt iuuari possent, videretur: quod quidem positum est in eorum maiori deuotione, ac desiderio (quod ex instantia, qua nostros petunt, ex parte intelligi potest) vel in conditione & qualitate personarum, quæ

quæ magis sint idoneæ, vt iuuari, & fructum, quem ceperint, ad Dei gloriam conseruare possint.

Vbi magis debemus, vt in locis illis, in quibus Domus vel Collegia Societatis sunt, vel aliqui ex ea, qui student, & beneficentia populi iuuantur. Si paria essent cetera, quæ ad spiritualem profectum attinent; magis conueniret, aliquos nostros operarios versari, et huiusmodi loca talem ob caußam iuxta ordinem perfectæ charitatis alijs præferri.

Quia bonum, quo vniuersalius, eo diuinius est: illi homines, & loca, quæ, cum profecerint, in caussa erunt vt bonũ ad multos alios, qui eorum auctoritatem sequuntur, vel per eos reguntur, perueniat; debent præferri. Sic spirituale auxilium, quod hominibus magnis & publicis (siue seculares, vt Principes, Domini Magistratus, uel Iustitiæ ministri; siue ecclesiastici illi sint, vt Prælati) quodque viris doctrina & auctoritate eminentioribus confertur, maioris momenti esse propter rationem eandem boni vniuersalioris existimandum est; propter quam etiam auxilium impensum magnis gentibus, vt Indis, vel populis primarijs, vel Vniuersitatibus, quo solent multi confluere, qui, si iuuentur, ipsi operarij esse ad alios iuuandos poterunt, debeat præferri.

Vbi itidem intelligeretur inimicus Christi domini nostri seminaße zizania, ac præcipue effeciße, vt male sentiant, uel male affecti sint in Societatem, quo impediatur fructus, qui ex ea poßet prouenire; tunc impensius esset incumbendum, præsertim si alicuius momenti, & cuius habenda sit ratio, is locus est: eoque mittendi essent homines, si fieri posset, qui vitæ exemplo et doctrina conceptam ex falsis narrationibus malam opinionem remouerent.

E ¶ *Ad meliorem ac certiorem operum electionē, ad quæ Superior suos mittit, eadem regula ob oculos versetur, scilicet diuinus honor maior, maiusque bonum vniuersale.* hanc potius, quam ad illam partem mittendis, ' & * ad hoc opus potius, quàm ad illud,' & vt E

Hæc enim consideratio iustissime ad mittendum in hunc locum potius, quàm in illum mouere potest. Et aliqua, quæ ad alterutram partem possunt momentum habere, attingantur; in primis, cum possint, qui de Societate sunt, operam suam collocare vbi bona spiritualia quæruntur, & etiam vbi corporalia, in quibus etiam misericordia & charitas exercetur; cum itidem aliqui possint in rebus maioris suæ perfectionis, & minoris, & demum in rebus ex se melioribus, & minus bonis iuuari: si utraque simul præstari non possunt; priora, ceteris paribus, secundis semper essent præferenda.

Cum etiam res aliquæ in diuino seruitio magis vrgeant; aliæ minus, quòd remedij dilationem melius ferant; quamuis alioqui æqualis essent momenti: priores posterioribus sunt anteponendæ.

Cum etiam quædam peculiari quodam modo ad Societatem pertineant, vel cernatur alios non esse, qui eisdem vacent; rursus aliæ, quarum curam & modum eisdem prospiciendi alij habent: priores in missionibus priorem locum habere æquum est.

Sic etiam inter pia opera, quæ æqualis essent momenti, & necessitatis, & quæ æqualiter vrgerent, si aliqua securiora

riora tractanti, alia vero periculosiora eſſent; & rurſus aliqua, quæ facilius & expeditius, alia, quæ maiori cum difficultate & longiori tempore abſoluuntur; priora etiam debent præferri.

Ceteris quæ dicta ſunt, paribus; cum etiam ſint aliquæ occupationes vniuerſalioris boni, & quæ ſe ad plurium auxilium extendunt, vt concionari, vel legere; aliæ magis particulares, vt confeſſiones audire, vel exercitia ſpiritualia tradere: ſi vtriſque vacari non poteſt; priores præferantur: niſi aliquæ circunſtantiæ mouerent, vt ſecundæ magis conuenire viderentur. Cum etiam quædam pia opera diuturniora, & ſemper profutura ſint, vt fundationes aliquæ piæ, quæ ad proximorũ auxilium inſtituuntur; alia minus diuturna, quæ raro & ad tempus exiguum iuuant: conſtat priora ſecundis eſſe præferenda: & ſic Præpoſitus Societatis potius ad hæc, quàm ad illa, ſuorum operam conferre debet. Fiunt vero hæc omnia propterea, quod ad maius Dei obſequium, maiuſque proximorum bonum ita conueniat.

F & * vt hanc perſonam potius, quàm illam mittat, * hoc,

F ¶ Quamuis ſumma prouidentia, & ſancti Spiritus directio ea ſit, quæ efficaciter meliora cum in alijs omnibus eligere faciat; tum in mittendis ad quemuis locum illis, qui magis conuenient, et quadrabunt perſonis et rebus, propter quas mittuntur: illud tamen in vniuerſum dici poteſt primũ, quòd ad res grauiores, & in quibus plus refert non errare (quoad ſitũ in eo fuerit cum diuina gratia, qui prouidere debet) mitti viros magis delectos, quibuſque magis confidatur, oportet.

M In rebus,

In rebus, quæ corporis labores maiores exigunt, qui robustiores & saniores.

Vbi pericula spiritualia plura sunt, qui in virtute magis probati & securiores.

Vt agant cum viris prudentibus, qui spiritualem gubernationem vel temporalem habent; ij conuenire magis videntur, qui discretionis & conuersandi cum hominibus gratiã habent, cum exteriori specie (modo, quæ interiora sunt, non desint) quæ ad auctoritatem conferat. Poßet enim magni momenti esse eorum consilium.

Ingeniosis & subtilibus ac litteratis ij magis quadrant, qui in ingenio itidem & litteris peculiare donum habent. Hi enim in lectionibus, & colloquijs magis iuuare poterunt.

Ad populum vt plurimum aptiores erunt, qui talento prædicationis & audiendarum confeßionum pollent.

Quod ad numerum attinet huiusmodi operariorum, qui mittendi sunt, & combinationem eorum, consideratio erit etiam adhibenda: & primo quidem, cum fieri posset, conueniret vnum solum non mitti, sed saltem duos, tum vt mutuo ipsi in rebus spiritualibus & corporalibus iuuentur, tum vt possint esse magis vtiles ijs, ad quos missi sunt, labores inter se diuidendo, quos in seruitium proximorum suscipiunt.

Et si duo mittentur; cum vno concionatore vel lectore commode coniungeretur alius, qui messem in confessionibus & spiritualibus exercitijs, quam ille præpararet, colligeret; iuuaretque eundem in colloquijs, & alijs medijs, quæ ad proximos iuuandos adhiberi solent.

Sic

Sic etiam siquis in modo procedendi Societatis, & cum proximis agendi parum exercitatus mitteretur; alteri in his magis exercitato adiungi deberet, quem imitari, cum quo conferre, quemque de rebus dubijs, quæ occurrent, consulere possit.

Alicui valde feruenti & animoso alius magis circunspectus & cautus bene adiungeretur; & sic de alijs mixtionibus huic similibus, ita vt diuersitas vinculo charitatis vnita, sic vtrunque iuuet, vt contradictionem vel discordiam inter eos, aut alios proximos generare non possit. Plures, quàm duos, cum opus, ad quod mittuntur, maioris esset momenti in diuino obsequio, ac maiorem multitudinem exigeret, & alioqui Societas plures operarios sine detrimento rerum aliarum ad maiorem Dei gloriam & vniuersale bonum spectantium posset prouidere, Superior mittere poterit; prout sancti Spiritus vnctio eum docuerit, vel in diuinæ Maiestatis conspectu melius conuenientiusque ipse senserit.

* hoc, vel illo modo, * ad

G ¶ *Quod ad modum attinet eos mittendi (præter conuenientem instructionem) num pauperum more, vt sine iumento ac pecunia, an maiori cum commoditate mitti oporteat; cum literis item, an sine illis, quo tendunt, destinatis (siue ad priuatos aliquos homines, siue ad Ciuitatem, vel eius caput scribentur, quæ ad auctoritatem aut beneuolentiam conferant) Superior vndecunque maiorem proximorum ædificationem, & diuinum obsequium intuendo, quod conue-*

nit, constituet.

H ¶ Tempus, quod missionibus dandum est, siue ad hanc, siue ad illam partem mittantur quando, à Summo Pontifice præscriptum non est, * ad prolixius, uel breuius tempus, id semper, quod ad maius Dei obsequiū & bonū vniuersa le H

metietur hinc quidem qualitas negotiorum spiritualium, quæ tractantur, & momentum ipsorum maius aut minus, habita necessitatis & fructus, qui percipitur, vel speratur, ratione; inde vero consideratio eorum, quæ alijs in locis se offerunt, & obligatio eis vacandi, & vires Societatis, quas habet, vt his atque illis operibus possit satisfacere. Quædam etiam accidere solent, quæ expendenda sunt, vt missionis tempus vel breuius sit, vel prolixius. Demum habita primi nostri instituti ratione, cum hoc sit per varias mundi partes discurrere, ac magis vel minus in illis hærere pro fructus, qui cernitur, modo; videndū erit, num conueniat plus aut minus temporis in his, aut illis missionibus impendi. Et vt hoc intelligatur, conueniet crebris litteris certiorem reddi Superiorem percepti fructus ab his, qui missi sunt.

Cum mutari aliquem oportebit; animaduertat Superior, quod ad eum reuocandum, quoad fieri poterit, ijs medijs vtatur; vt hi, à quibus aliquis euocatur, potius beneuoli omnino maneant, quàm offensi vel male affecti, &, quod in omnibus honor & gloria diuina, & bonum vniuersale quæritur, sibi persuadeant.

I ¶ Hinc

le facit, statuatur. Cum hac ergo rectissima ac syncerissima intentione in Dei ac Domini nostri conspectu habita; & , si ei videbitur, ꝓpter deliberationis difficultatem vel momentum, re diuinę Maiestati suis & domesticorum orationibus ac sacrificiis cõmendata; & cũ aliquo vel pluribus ex eadẽ Societate, qui videbuntur inter eos, q̃ adfuerint, cõmunicata, statuet ꝑ seipsum, nũ mittere debeat, nec ne; & sic de reliq̃s circũstantiis; vt ad Dei maiorẽ gloriã cõuenire iudicabit. Erit aũt eius, qui mittitur, officiũ, nulla ratione se ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc loco potius, quàm
I in illo, * plenã ac omnino liberam sui dispositionem Superiori, qui eum Christi loco dirigit, ad ipsius maius obsequiũ & laudem relinquere.' Sic etiã, vt alii maneant alicubi, vel alio se con
K ferant, * nemo quoquo modo sine consensu Superioris sui, per quem ille in Domino gubernãdus est, curare debet.'

Quocunque

I ¶ Hinc planũ fit, prohiberi, ne quis Principem, vel Cõmunitatẽ, aut hominem quẽuis magnæ auctoritatis ad scribendũ Superiori, uel uerbo tenus petẽdũ aliquẽ de Societate moueat; nisi prius, cũ Superiore communicata re, hanc esse ipsius voluntatem intellexerit.

K ¶ *His non repugnat proponere motus animi, aut cogitationes, quæ in contrarium occurrunt, subyciendo suũ sentire et velle ei, quod ipsius Superior Christi Domini no-*

ſtri loco ſentiret ac vellet.

L ¶ Dicitur, ordinarie, propterea quod aliquando is, qui mittitur, tam instructus eſt, tantaq́; dexteritate pollet; vt instructio nō ſit neceſſaria. ſed demum hoc fiet, quandocūq; opus erit.

M ¶ Cuiuſmodi eſſet orationes & Miſſæ, quæ initio præſertim ſuſcipiendorū operum, vel quando maior ſubſidij neceßitas cernitur, quod res magni momenti ſint, vel difficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc ergo, ſicut & in alijs auxilijs ſuarum patentium, aut ſedis Apoſtolicæ litterarū, & alijs rebus, quæ poſſent eſſe neceſſariæ, prouidebit Superior, prout ratio, & charitas monebit.

Quocunque Superior mittet 2 aliquem, * eum plene inſtruere L (& ordinarie in ſcriptis) debebit tam de modo procedēdi, quàm de mediis, quibus eum vti velit ad finem, quē in animo habet. Per crebram etiam litterarū cōmunicationem, quantum fieri poteſt, totius ſucceſſus certior redditus ex eo loco, vbi ipſe reſidet (vt perſonæ, & negotia exegerint) conſilio, * & aliis auxiliis, M quæcumque adhiberi poſsint, prouidebit; ut maius ſeruitium Deo fiat, magisq́ue commune bonum per perſonas Societatis iuuetur: quod tanto maiori cura præſtari debebit; quanto negotii qualitas (quod vel magni momenti ſit, uel difficile) *& perſonarum, quæ miſsæ ſunt N (quod conſilio, & inſtructione indigeant) id magis exigit.

N ¶ Hoc

N ¶ *Hoc consilium & instructio non tantum negotijs, sed etiam personis, prout vnusquisque vel animari, vel reprimi opus habet, perutile esse poterit: et sic de alijs intelligatur.*

DE LIBERA AD HANC VEL illam partem profectione. Cap. III.

1 QVamuis eorum sit, qui sub obedientia Societatis uiuunt, se nō ingerere directe uel indirecte ad sui missionem, siue à Summo Pōtifice, siue à suo Superiore in nomine Dñi IESV Christi mittantur: qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiusmodi esset India, vel aliæ Prouinciæ) missus esset, si pars eius aliqua peculiari limitatione ei assignata non fuerit, potest magis & minus in hoc vel in illo loco immorari, aut discurrere quacunque omnibus perpensis (in se, quod ad voluntatem suam attinet, indifferentiam sentiendo) & oratione facta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primæ & summæ obediētiæ Summi Pontificis non repugnando) multo magis in huiusmodi missionibus Superiori ad hanc partem potius, quàm ad illam, prout in Dño senserit conuenire, eosdem dirigere licebit.

2 Vbicunq; quis maneat, si nō est ei iniunctū, vt medio aliquo limitato vtatꝫ, quale esset, legere, vel

IN CAPVT III.

A ¶ QVāuis hoc ita se habeat; tamen conferre media, quibus vti debet cū eo Superiore, qui ei propior fuerit, semper erit securius.

vel prædicare; in eo se exercebit ex iis, quibus vtitur Societas in quarta Parte capite octauo dictis,& proximo capite dicendis, * quod magis conuenire iudicabit; atq; etiā quod in sexta Parte deuitandū dicitur, ad maius Dei obsequium etiā deuitabit. A

QVIBVS IN REBVS DOMVS & Collegia Societatis proximum adiuuent. Cap. IIII.

QVia nō solum enititur Societas discurrendo per varia loca,sed etiam in quibusdam continenter residendo(vt in Domibus,& Collegiis) proximos iuuare : operæpretium est intellexisse, quibus modis possint animæ in huiusmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriam Dei exerceatur. 1

Et primo quidem conferet bonū exemplum totius honestatis ac virtutis Christianæ; vt non minus bonis operib⁹,immo magis, quā verbis eis ædificationi esse,quibus cū agitur,curent. 2

Iuuatur ēt proximus sanctis desideriis,& orationib⁹ in Dei cōspectu ꝑ vniuersa Ecclesia, ac 3

*pro

A *p iis pręsertim, q maioris sunt momenti, ad eius vniuersale bonũ effusis, ac pro amicis etiã, & bene de nobis meritis viuẽtib⁹, & vita functis; siue postulent ipsi, siue nõ postulent; ac pro illis, in quorũ auxiliũ peculiariter ipsi, & reliqui de Societate in variis locis inter fideles, & infideles incumbunt; vt Deus omnes ad grãtiam suam excipiendam per debilia huius minimæ Societatis instrumẽta disponere dignetur.

IN C. IIII.

A ¶ Cuiusmodi sunt Principes ecclesiastici et seculares, et alij, qui multũ prodesse, vel obesse bono animarum, et diuino obsequio possent.

B ¶ Vt in sexta Parte explicatũ est.

C ¶ Præ

4 In Missarum etiam sacrificiis iuuare possunt; B & aliis diuinis officiis,* nulla pro eis eleemosyna accepta; siue aliqui particulares ea petierit; siue p sua deuotione quisq; ea Deo obtulerit; Et quod attinet ad Missas, præter eas, quæ pro Fundatoribus dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero Sacerdotũ, & prout cõuenerit) singulis hebdomadis p benefactorib⁹ viuis, aut defunctis offerentur Deũ ac Dominum nostrum rogando, vt pro illis hoc sanctum sacrificium admittere, & pro infinita ac summa liberalitate sua eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem nostram ex diuino amore ac reuerentia vsi sunt, ęternis præmiis dignetur.

5 Poterit iuuari etiã pximus in Sacramentorũ

ad mi-

C ¶ Præter eos, qui confeßarij ordinarij constituti sunt, Superioris erit, in spiritualibus necessitatibus, quæ occurrunt, videre, num alij horum Sacramentorum administrationi vacare debeãt, et quod conuenit, statuere.

D ¶ Pascha intelliguntur octo dies, & totidem post ipsum festũ:

administratione: Præcipue in audiendis confessionibus (* ad C
quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, sunt designãdi) & in sancto Eucharistiæ sacramento, *extra Paschæ tamen D
festum, sua in Ecclesia administrando.

6 Proponatur verbum Dei populo assidue in Ecclesia in concionibus, lectionibus, & in Christiana doctrina per eos, quos Superior probauerit, & ad tale munus destinauerit, * & quidem iis E
temporibus, & modo, q eidẽ ad maiorem

Quanquam eo tempore, qui facultatem haberent, vel peregrini, et reliqui, quos ius excipit possunt ad communionem admitti; & illi etiam, qui, cum iam suis parochijs satisfecerint, vellent hisce quindecim diebus semel, aut sæpius in nostris Ecclesijs sanctissimum Christi corpus accipere.

E ¶ Quia quibusdam in locis fieri poßet, vt aliquando his medijs, vel eorum parte vti non conueniret; Constitutio non obligat, nisi cum Superiori eis vtendum esse videretur; sed eam intentionem ostendit, quam habet Societas in locis, in quibus residet, quæ ea est, vt hæc tria media, vel duo ex illis, vel quod eorum magis conuenire videbitur, exerceatur.

F ¶ Exer-

maiorem Dei gloriam & animarum ædificatio nem expedire videbitur.'

7 Potest & hoc ipsum, quod dictum est extra Ecclesiam Societatis, aliis in Ecclesiis, vel plateis, uel aliis locis præstari; quando ei, qui ceteris preest, ad maiorẽ Dei gloriã cõferre uidebitur.

8 Curabunt etiam priuatim proximũ piis colloquiis ad meliora ꝓmouere tũ cõsilio, & exhor F tatione ad bona opera, * tũ etiã tradẽdis spiritualib⁹ exercitiis.'

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, quantum spiritualia, quæ maioris sunt momenti, permittent, quantumque vires patientur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipue in xenodochiis, eos inuisendo, & aliquos, qui eis inseruiant, mittendo; & dissidentes ad concordiam reuocando; sic etiam pauperes, ac in custodiis publicis detento, quo ad eius fieri poterit, per se suble G uando, * &, vt alii subleuent, curando.' Metiatur aũt oportet Præpo-

F ¶ Exercitia spiritualia plene nõ nisi paucis, ijsq; huiusmodi, vt ex eorũ profectu nõ vulgaris ad Dei gloriam fructus speretur, tradenda sunt. Prima vero hebdomadæ exercitia ad multos, & aliqua cõscictiæ examina, & modi orandi (præsertim primus trium illorũ qui in exercitijs proponuntur) ad multo plures etiam extendi possent. Quiuis enim bona præditus voluntate ad hæc idoneus erit.

G ¶ Nihilominus non conuenit, Societatem, vel eius

Domos,

Domos, aut Collegia cum aliqua Cōgregatione miscerent: nec in ea vlli conuentus agantur, nisi qui ad earundem Domorū uel Collegiorum vtilitatem in diuino obsequio fient.

Præpositi prudentia (qui maius Dei obsequium ac bonum vniuersale semper ob oculos sibi proponet) quātum in huiusmodi rebus operæ sit ponendum.

10 In Collegiis, & eorum Ecclesiis fiet ex iis, quæ de Domib⁹ dicta sunt, quod fieri poterit; prout opportūnum fuerit, iuxta Superioris (vt dictum est) arbitriū.

DECLA.

11 Qui talento prçditus ad scribendos libros communi bono vtiles, eos conscriberet, in lucem edere non debet aliqua scripta, nisi prius Præpositus Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; ut, si ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.

12 De iis, quæ ad officia domestica & res alias magis particulares pertinent, in Regulis Domorum dicetur: nec vlterius progrediemur circa missiones, vel diuisionem eorū, qui de Societate sunt, per uineam Domini nostri IESV Christi.

OCTAVA

OCTAVA PARS
DE IIS QVÆ CONFERVNT AD EORVM, QVI DISPERSI SVNT, cum suo capite, & inter se mutuam vnionem.

DE IIS, QVÆ IVVANT ad vnionem animorum. Cap. I.

1 VO difficilius est, mẽbra huius congregationis cum suo capite & inter se inuicẽ vniA ri,* quòd tam diffusa in diuersis mundi partibus inter fideles & infideles sint; eo impensius, quę iuuant ad vnionem, quęrenda sunt: quãdoquidem nec conseruari, nec regi, atq; adeo nec finẽ, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriam, consequi pótest; si inter se & cum capite suo mẽbra eius vnita nõ fuerint. Dicetur ergo de iis, quę cõferũt ad animorũ vnionẽ; Deinde de iis, quę ad vnionem personalem in Con-

DECLARATIONES In Octauam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ S*Vnt et aliæ rationes, qualis est, quòd vt plurimũ litterati erunt, et gratia apud Principes, & primarios viros, ac populos non parum valebunt.*

B ¶ *Hoc*

Cōgregationibus vel cōuentibus pertinent. Et quidem circa animorū vnionem, quædā ex parte ſubditorum, quædam ex parte Superiorum, quædam ex vtrorumque parte iuuabunt.

1 Ex parte ſubditorum iuuerit, * magnā turbā hominū ad professionem nō admitti; nec quoſcunque, ſed ſelectos homines etiam inter Coadiutores formatos, aut Scholaſticos retineri. Multitudo enim magna eorū, qui vitia ſua non bene domuerunt; vt ordinem non fert, ita nec vnionem, quæ in Christo Domino noſtro tam neceſſaria eſt, vt bonus ſtatus, ac procedendi modus huius Societatis conſeruetur. B

2 Et quia huiuſmodi vnio magna ex parte per obedientiæ vinculum conficitur; hæc ſemper in ſuo vigore cōſeruanda eſt: Et qui foras ad laborandū in agro dominico ex Domib' mittūtur, * quoad

B ¶ Hoc autē nō excludit numerū (licet magnū) eorum, qui erunt idonei, vt in Profeſſos, vel Coadiutores formatos, vel Scholaſticos approbatos admittātur; ſed hoc eo ſpectat, ut cōmendatū habeatur, ne, qui tales nō erūt, idonei (præcipue ad profeſſionem) facile cenſeātur; & cū bene obſeruabitur quod in prima et ī quinta Parte dictū eſt, ſatis erit. Qui enim huiuſmodi eſſent, ut his locis traditur, turba exiſtimari non deberent; ſed potius gens electa, tametſi magna ea eſſet.

C ¶ Cum

*quoad eius fieri poteſt, in eadẽ ſint exercitati: Et hac in virtute, qui primas in Societate tenent, bono ſui exẽplo alijs præluceãt, vniti omnino cũ ſuo Superiore; & prompte, humiliter, & deuote ei obediendo, perſiſtant. Qui autem tam egregium ſui ſpecimẽ in obedientia nõ dediſſet, certe ei adiungi deberet ſocius, qui in ea magis eſſet conſpicuus. Nam vt plurimum ſocius, qui in obedientia magis profecit, eum, qui minus in ea profeciſſet, cum diuino fauore in eadẽ iuuabit. Et alioqui, quamuis ad hũc ſcopũ non tenderetur, ei, qui cum aliquo munere gubernãdi mittet, D * Collateralis ſocius (ſi Superiori videbitur, quod ſic melius cõmiſſo muneri ſatisfaciet) adiungi poterit: qui ſic ſe geret cum eo, qui aliis præeſt, & ille inuicem cum hoc; vt obedientia ac reuerentia ſubditorum debilior erga Superiorem non reddatur: ſed ille potius verum ac fidelem adiu-

C ¶ Cum experimento cõpertũ eſſet, aliquos ex ijs, qui miſſi ſunt, non recta incedere, quod ad obedientiam attinet; vel reuocari debent; vel ſocij qui in ea profecerint, eis adiungi; quãuis initio miſſi nõ fuiſſent.

D ¶ Quamuis Collateralis obediẽtiæ Præpoſiti, vel perſonæ illius cui datur, nõ ſubdatur: debet tamẽ ei interius et exterius reuerentiã exhibere, ac in ea reliquis, qui eius obedientiæ ſubdũtur, exemplũ præbere. Debet itidẽ, qua poterit, diligẽtia eũ, qui alijs præeſt,

adiutorē & ſubleuatorē erga ſuā perſonā & aliorū, q ſuę fidei cōmiſſi ſunt, ſibi datū eſſe in Collaterali experiatur.

præeſt, iuuare in rebus omnibus ad ipſius officiū pertinentibus, in quibus eius operam ille requiret.

4 Ad eandē obedientię virtutem ordo bene obſeruat⁹ inter ipſos Superiores, quorū alii aliis ſubdūtur, & inferiorū erga illos, ptinet; ita, vt ſinguli, qui in aliqua Domo vel Collegio verſanī, ad ſuū Præpoſitū localē, ſeu Rectorem recurrāt, & per eū in oībus regi ſe ſināt. Eis autē qui p prouinciā aliquā variis in locis diſiuncti manent, ad Prouincialem Prępoſitū, vel alium localem viciniorem erit recurrendū; prout eis iniunctum fuerit. Omnes vero Prępoſiti locales, vel Rectores crebra cōmunicatione cum Prouinciali vtātur, & iuxta eius arbitrium in omnibus ſe gerāt. Eodem modo Prępoſiti Prouinciales cū Generali ſe habebūt.

Quamuis etiam nulla de re interrogaretur: cum tamen animaduertet, quod ei aliquid dici conueniat, quod ad perſonā, aut res, quæ ſunt ipſius officij, pertineat; debet fideliter ea, quæ oportet, ei referre & cum libertate et modeſtia Chriſtiana, quod ſentiat, explicare: propoſitis tamen ſuis rationibus, et ijs, quæ ipſum mouēt; ſi Præpoſitus in ſua cōtraria ſētētia perſiſteret; Collateralis propriū iudiciū ſubmittere, et ei cōformem ſe reddere debet, niſi tamen clariſſime intelligeret illum

* Sic

illum errare. Quod si accidet, ad Superiorem referre debet.

Curet etiam Collateralis vnionem, quoad eius fieri poterit, subditorum inter se, & cum suo Præposito immediato; & inter eos velut Angelus pacis incedat: & studium adhibeat, vt de Superiore suo sic sentiant, illumq; ita ament, vt oportet, quem Christi Domini nostri loco habent.

Debet etiam certiorem reddere Superiorem suum Generalē, vel Prouincialē iis de rebus, quas vel ipse, vel is, cui Collateralis adiunctus est, cōmendaret, et spōte sua etiā eius loco id faciat, cū per aduersam corporis valetudinē, uel occupationes, uel aliquā aliā causā ille in hac parte officio suo deesset.

Contra Præpositus cum suo Collaterali nonnulla obseruare debet; ac primum, considerando quòd non ut subditus, sed vt auxilium & subleuamen ei datus est, peculiarem erga eum dilectionem & honorem præ se ferre debet; agatque cum eo familiariter, vt sit animosior ad ei dicendum, quod sentit; cōmodiusq; id faciat, ac videat, qua in re eum iuuare possit. Curet etiam, vt auctoritatem habeat, et diligatur ab inferioribus: eo n. vtilius eius ministerio erga illos vtetur.

Si qua occurrerint, quæ difficiliora esse videantur; cum eo tractari oporteret, eius sententiam rogando, et ad dicendū quod sentit (etiam cum non interrogaretur) reducendumq; sibi in memoriam quod ad suam personam & officium conuenire videatur, exhortando. Et auditis, quæ à Collaterali dicuntur, melius per seipsum, quod facto opus est, constituet.

Quod attinet ad executionem sui officij; ad subditorum gubernationem vtatur Collaterali ut fideli ministro in rebus maioris momenti; siue vniuersales sint ad Domos, siue particulares ad quemuis ex fratribus spectantes.

In ijs, quæ ad Præpositum Generalem pertinent, eique debentur, vtatur etiam eius opera: & in omnibus eo habeat loco, eoque modo ipsi confidat, quo alteri sibi (dempta potestate) in spiritus vnione in Christo Domino nostro.

Et animaduertendum est, duabus ex caussis præcipue Collateralem adiungi debere; Prima est, quando in eo, qui cum præcipuo munere mittitur, maius auxilium desideraretur; propterea quòd non sit magnopere versatus & exercitatus in huiusmodi gubernatione; vel propter alias caussas: quamuis eius desideria & vita ad maiorem Dei gloriam sint valde approbata. Secunda, quando aliquis ex eis, quos secum est habiturus, huiusmodi esset; vt existimaretur minus profecturus, si sub eius qui præest, obedientia constituatur; quàm si vt socius adiungeretur: dummodo talentum ad eundem iuuandum haberet.

E *¶ Cum particularibus ex caussis Præposito Prouinciali magis conuenire ad diuinum obsequium videretur, vt aliquis ex ijs, qui in domibus vel Collegijs versantur, sibi immediate subsit; potest ab obedientia Recto*

* Sic enim, subordinatione conseruata, vnio, quæ in ea quam maxime consistit, aspirante gratia Dei, conseruabitur. E

Siquis diuisionis vel dissensionis eorum, qui vna viuunt, inter se, vel cum suo capite auctor esse cerneretur; diligentissime ab ea Congregatione velut pestis, quæ eam potest summopere inficere, si præsens remedium non adhibeatur, F

* separan-

ris, vel Præpositi localis eum eximere. Et sic Generalis quosdam ex priuatis, & Præpositis localibus, vel Rectoribus, suæ obedientiæ proxime reseruare posset. Vt plurimum tamē prædicta obedientiæ subordinatio eo melior erit quo perfectius obseruabitur.

F * separandus est.

6 Ex parte Præpositi Generalis, quæ ad hanc vnionem animorum conferent, * sunt eæ dotes, quibus (vt in nona Parte dicetur) eum exornari oportet, quibus cum præditus fuerit, erga omnia membra Societatis suo fungetur officio: capitis videlicet, à quo in illam influxus ad præfixum ipsi finem necessarius descendat: & sic à Generali Preposito, vt à capite, vniuersa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad singulares personas

G

F ¶ Separare vel ligendum est; vel omnino à Societate dimittendo; uel in aliū locum trāsferendo: si hoc sufficere videretur, & ad diuinum obsequium, ac commune bonū iudicio illius, qui curā eius habet, magis conueniret.

G ¶ Iuuabit etiam in primis inter alia Dei dona bona existimatio, & auctoritas erga subditos: & habere ac præ se ferre dilectionem, & curam illorum, ita vt subditi sibi persuadeant suum Superiorem scire, velle, & posse bene ipsos in Domino gubernare. Ad quod, sicut ad alia multa, conferet, secum viros, qui consilio polleant, habere (vt in

nona Parte dicetur) quorum opera in ijs, quæ statuenda sunt ad bonum Societatis progressum, in his atque illis locis ad Dei gloriam vti possit.

Conferet etiam circumspecte & ordinate præcipere, eo modo curando subditos in obedientiæ officio cōtinere, vt Superior omni beneuolentia, & modestia, & charitate in Domino,

sonas descendat: sic etiam ab eodem capite (vel saltem eo suam facultatem communicante, & rem approbante) missiones procedant. De communicatione gratiarū Societatis tantundem sit dictum. Quo enim magis inferiores à suis Superioribus pendebunt; eo melius amor, obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

7 Et vt locus magis conueniat ad cōmunicationem capitis cū suis membris; conferre plurimū potest, vt * Præpositus Generalis magna ex parte Romæ resideat, vbi cum aliis omnibus locis Societatis faciliori vtetur commercio H

quòd in ipso est, vtatur; ita, vt subditi se potius ad dilectionem maiorem, quàm ad timorem suorū Superiorum possint cōponere; quāuis aliquādo vtrunque sit vtile: eorū etiam arbitrio aliquid relinquēdo, cū probabile videbitur, quod eos id iuuabit; aliquando etiā eis ex parte aliquid indulgendo, & compatiendo, cùm videretur id posse magis conuenire.

H ¶ Poterit nihilominus subditos alijs in locis, prout occasio et necessitas occurrerit, visitare: et prope Romā aliquādo habitare; prout ad maiorem Dei gloriā fore iudicauerit.

I ¶ De

I cio.* Prouinciales itidem in ijs locis diutius versabuntur; vnde cum inferioribus, & cum superiori Præposito cōmoda fuerit communicatio, ' quantum in Domino id effici poterit.

8 Præcipuum utriusque partis uinculum ad membrorum inter se & cum capite suo vnionem, amor est Dei ac Domini nostri IESV Christi: cum cuius diuina ac summa bonitate si Superior & inferiores ualde uniti fuerint, perfacile inter seipsos unientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo descendens ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, &, ut in uniuersum dicatur, omnis probitas ac uirtus, qua iuxta spiritum procedatur, ad vnionem ex utraq; parte iuuabit; & (quod inde sequitur) omnis rerū temporaliū contemptus, in quibus sui ipsius amor, grauissimus huius vnionis ac boni uniuersalis hostis, errare solet. Multū etiā cōferet cōsensio tū in interioribus;

I ¶ De visitatione Præpositi Prouincialis eadē erit ratio, atque Generalis. Poterit enim id facere, cum videbitur ad Dei maius obsequium fore; estq; id valde propriū eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius est ei residendum; si fieri potest, locum eligat, ex quo cum subditis & cum Generali crebra 'communicatione litterarum vti possit.

K ¶ Cum

K ¶ Cum ijs, qui adhuc litteris operam nō dederint, curandum est, vt omnes (vt plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa, vt melior & conuenientior nostris, sequatur.

* vt est doctrina, iudicia, ac volūtates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; vt est vestitus, ceremoniæ Missæ, & reliqua, quantum personarum, & locorum, & ceterorum varietas permittet.

Magnopere etiam iuuerit* litterarum vltro citroq; missarum inter K

Qui autem studiorum cursum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuersitas coniunctioni charitatis noceat; & quoad eius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori se accommodet.

L ¶ Præpositi locales, vel Rectores, qui sunt in aliqua Prouincia, quique missi sunt ad fructum in agro Domini curandum, Præposito suo Prouinciali singulis hebdomadis, si fieri potest, scribere debent; & Prouinciales, & alij Generali singulis hebdomadis, si vicinus fuerit: si autem in regno diuerso resident, vbi desit ea commoditas, tam priuati ad fructificandum missi (vt dictum est) & Præpositi locales, et Rectores, quàm Prouinciales, singulis mensibus semel Generali scribent; qui curabit, vt eidem, saltem Prouincialibus, semel singulis mensibus scribatur. Ipsi vero Prouinciales Præpositis localibus, & Rectoribus, & priuatis personis, quibus opus erit, semel etiam singulis mensibus scribi curabunt; & vtrinque crebrius iuxta occasionum in Domino occurrentium rationes.

M ¶ Vt

inter inferiores &Superiores frequens commercium, & crebro alios de aliis certiores fieri * ac audire quę ex variis locis ad ædificatio- M

M ¶ Vt autē res Societatis ad ædificationē pertinentes communicari omnibus possint; hanc formulam sequi oportebit. Qui sub vno Prouinciali sunt, ex diuersis Domibus vel Collegijs scribant quarti cuiusque mensis initijs litteras, quæ solum ea, quæ ad ædificationem faciunt, contineant: & alterum earum exemplum lingua vernacula illius Prouinciæ, alterum latina scriptum sit: & mittant vtrunque duplex Prouinciali, vt mittat alterum exemplum vtraque lingua, Generali cum alijs suis litteris: vbi referat quod notatu dignum, vel ad ædificationem fuerit; si particulares id omiserunt. Ex altero vero exemplo tot alia exscribi curet; vt ad certiores reddendos alios de sua Prouincia satis sint. Si multum temporis consumeretur mittendis huiusmodi litteris Prouinciali; Præpositi locales, & Rectores possunt litteras suas latina & vernacula lingua scriptas, recta ad Generalem, & earum exemplum Prouinciali destinare. Poterit etiam Prouincialis, cum ei visum fuerit, quibusdam ex localibus iniungere, vt certiores reddant alios eiusdem Prouinciæ, transmissis ad eos earundem litterarum, quæ ad Prouincialem mittuntur, exemplis.

Vt tamen, quæ in vna Prouincia geruntur, in alia sciantur; curabit Præpositus Generalis ex litteris, quæ à Prouincijs mittuntur, tot exempla exscribenda, quot satis sint; vt omnes alij Prouinciales certiores reddantur. Illorum vero quisque exscribi in suæ Prouinciæ vsum curabit.

Cum magnum inter duas Prouincias commercium esset, vt inter Lusitaniam & Castellam, Siciliam et Neapolim; Prouincialis vnius posset Prouinciali alterius exemplum literarum Præposito Generali missarum transmittere.

N ¶ Ad clariorem omnium cognitionem quarto quoque mense mittatur Præposito Prouinciali ex singulis Domibus vel Collegijs breuis catalogus, isque duplex, omniũ, qui in ea domo sunt: quique etiam post vltimum catalogum mißum vsque ad id tempus, quo scribitur, desint; vel quod mortui fuerint, vel alia quauis caussa: breuiter perstringendo dotes vniuscuiusque. Et Prouincialis eodem modo singulis quadrimestribus exemplum catalogorum cuiusuis Domus & Collegij Generali trãsmittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad personas attinent, meliusque totum Societatis corpus ad Dei gloriam regi poterit.

ficationem, * & eorum, quæ gẽruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipue Generali, & Prouincialibus cura erit, eo constituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam consolationem & ædificationem in Domino faciunt, ex aliis sciri possint. N

QVIBVS IN CASIBVS CONgregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

AD vnionem personalẽ vt veniamus, quæ in Cõgregationibus Societatis fit; considerandum 1

dum est;quibus in casibus,qui,& per quem ; ac itidē quo in loco,quò tēpore,& modo debeant congregari;& id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primò loco; quibus in casibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat ; illud in primis suppositum sit; quòd non videtur in Domino in præsentiarum A expedire,* vt certis temporibus aut crebro fiat; quoniam Præpositus B Generalis * adiutus communicatione, quam cum vniuersa

IN CAPVT II.

A ¶ *CVius modi esset, tertio aut sexto quoq; anno, plus, minus.*

B ¶ Huiusmodi communicatio fit per transmissas litteras, & personas, quæ ex Prouincijs venire debent: saltem vnus ex singulis earum tertio quoque anno, & ex Indijs quarto: electus Professorum & Rectorum illius Prouinciæ suffragijs: ad certiorem multis de rebus faciendum Præpositum Generalem. Poßunt etiam per huiusmodi communicationem, cum opus fuerit, intelligi sententiæ eorum, quos Præpositus Generalis in vniuersa Societate melius sensuros iudicabit. et sic, adhibitis eis, quos apud se habet consilij gratia multa cōstituere sine Cōgregatione totius Societatis poterit: Quandoquidem magna ex parte Congregatio ideo ad bene constituendum iuuare solet, quod vel rerum maior cognitio habetur; vel quod conueniunt aliqui eminentiores viri, qui dicunt quod sentiunt. id autem multis in casibus sine Cōgregatione generali, vt dictum est, transigi potest.

uersa Societate habet, & eorum opera, qui cũ ipso degẽt, hoc laboris & distractionis vniuersæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit necessarium; vt ad electionem Præpositi Generalis, siue eligẽdus sit, q in demortui locũ succedat; siue aliquã ob caussã ex iis ꝓpter quas Generalis à suo officio absolui potest, vt postea dicet.

C ¶ Non res perpetuæ quæuis satis sunt, vt generalis Cõuentus indici debeat; nisi maioris momenti sint. aliquæ tamẽ magni momenti, licet nõ perpetuæ, satis essent. Hoc autem discernere, & statuere, Præpositi Generalis erit. Cum tamen aliqua acciderent, quæ vrgerent, magnique momenti viderentur; vt qui assistunt Generali, & Prouinciales, ac Præpositi locales pluribus inter se suffragijs iudicarent, quòd cogi debeat Congregatio generalis, vt nona in Parte dicitur, cogetur: idque Præposito Generali gratum esse oportet; & vt Congregatio huiusmodi magna cum diligentia fiat, idem Generalis statuere debet.

2 C Altera caussa est, cum deliberari oportebit * de rebus perpetuis ac magni momẽti; quales essent (verbi gratia) Collegia vel Domos dissoluere, aut alio transferre; vel res admodum difficiles ad vniuersam Societatem spectantes; vel rationem procedendi in illa pertractare ad maius diuinum obsequium.

QVI

IN CA-

QVI DEBEANT CONGREGARI. Cap. III.

1 NOn omnes, qui ſub Obedientia Societatis viuunt; A nec Scholaſtici approbati, * verum Profeſſi duntaxat, & præterea Coadiutores aliqui, ſi ita expedire in Dño videretur, ſunt ad Cõgregationem generalem conuocandi; & quidem ex his non niſi qui commode venire queãt. Non itaq; infirmi ac valetudinarij, nec qui in regionibus remotiſſimis agunt, vt in Indijs; ſed nec illi qui præ manib⁹ negotia habent magni momenti, quæ abſque graui incommodo deſeri non poſſunt, conueniunt.

IN CAPVT III.

A ¶ *CVm vocat Congregationem qui ſupremam in Societate curam habet; eius erit iudicium, num aliqui, qui profeßionem trium uotorum ſolemniũ emiſerũt, vel Coadiutores nonnulli ad conferendum cum eis de rebus, quæ in Cõgregatione tractandæ ſunt, venire debeant. Hoc enim aliquando conueniens fore videtur; præſertim ſi Rectores Collegiorum, & eorum Procuratores, aliiq́; officiales, quibus optime perſpecta erunt, quæ ad ipſorum officia pertinent, vocẽtur. Poßent etiam huiuſmodi officiales ſuffragium actiuũ et paſſiuũ ad reliqua habere; præter quàm ut Profeßis quatuor votorũ præeſſe poßint. Si Congregatio ad electionẽ Generalis indicitur; nullus, qui quatuor vota ſolemnia in profeſſione non emiſerit, ſuffragium actiuum aut paßiuum ad huiuſmodi electionem habere poterit.*

niēt. Pendebit autē hoc ex iudicio Præpositi Generalis, si is ad Congregationē cōuocauerit; vel eorū, q cōgregati in singulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalē Congregationē eligāt. Verū vt certa aliquā ratio præscribatur; cū Conuentus celebrabitur ad eligendū Generalē, aut ad deliberandū de iis, quę ad Generalē ipsum spectāt, terni ex singulis Prouinciis veniāt; * Prouincialis videlicet Præpositus cū duobus aliis, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quę quidem Congregatio in singulis Prouinciis ante generalem, ad hunc finem cogetur. Cōueniēt autem & suffragii ius habebūt in ea Professi omnes Prouinciæ, qui interesse poterūt Prępositi Domorū, atque Collegiorum Rectores, ac Procuratores: vel ii, quos tanquā vicarios illi suo nomine miserint. Cum cōuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine cōgregatione Prouincię, duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit pro occurrentiū caussarū ratione constituere, num cōuentus Prouincialis huiusmodi ad duorū illorū electionem sit cogendus B

B ¶ Prouinciali veniendum esse intelligatur, si possit: sin minus pro se alium mittet: qui magis idoneus ei uidebitur ex tribus, quos Congregatio prouincialis elegerit.

C ¶ Quam-

dus, an Prouincialis ſine conuentu eos debeat eligere, put ei videbitur in Domino expedire.

C * His tribus & generali Congregationi, quicũque in Prouincia remanẽt ſuas vices delegabunt. Quòd ſi præter duos electos, quoſdam alios Præpoſitus Generalis deſignaret, vel Præpoſitus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed ſi Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adiicere non poterit; ita, vt ad ſummũ quinq; ex vna Prouincia veniant.

C ¶ Quamuis qui remanent in Prouincijs, ſuum ſuffragiũ in ſcriptis mittere non poſſint: tamen, ſi res fuerit eis communicata, ſuam ſententiam in ſcriptis tranſmittẽt; & qui veniunt, dicent in Congregatione generali, quid & alij ſentiant.

4 Ex Profeſsis, qui Congregationi intererunt, vnuſquiſque ſuffragium vnicũ, ſolus Generalis duo habebit. Sed ſi numerus par eſſet, Prouincialis reliquis præferetur: & ſi inter ipſos Prouinciales eſſet paritas; pars illa, in quam Præpoſitus Generalis, uel (ſi is è viuis exceſſiſſet) ipſius Vicarius inclinabit, eſſet præferenda. Vt enim illis magis eſt neceſſarium diuinæ gratiæ auxiliũ propter munus quod gerunt; ita ſperandum eſt, Deum ac Dñm noſtrũ vberius id illis, vt ſentiant & dicant quæ ad ipſius gloriã faciant, largiturum.

IN C...

Ad

AD QVEM SPECTET Congregationem generalē indicere. Cap. IIII.

IN CAPVT IIII.

A ¶ SI nullus ex Professis apud Generalem eßet, & aliquem ipse ex vicinis nominaret; eadem erit ratio. Si tamen morte præoccupatus, vel morbo, qui ad hunc effectum perinde ac mors censeatur, Vicarium nō nominauit; qui apud eum fuerint Profeßi (quāuis nō in eodem loco, sed in vicinis fuerint;) pluribus suffragijs Vicarium eligent. Et siue præpositus Generalis aliquem vicinum absentem, siue nullum nominauerit; qui præest Domui, in qua mortem obijt Generalis; vel qui vicinior eßet, si in nulla Domo Societatis moreretur, curabit statim mitti qui certiores faciat Profeßos vicinos, vt ad Vicarium constituendum (vt dictum est) qui gerat vices Generalis, donec ille electus fuerit, congregentur; vel ad eum agnoscendum, quem constabit electum eße.

1 CVm ad eligendum nouum Præpositum, priore vita functo, conuentura est Societas;* vnus ex Professis, quē suū in hac parte Vicarium ante mortem Præpositus nominauerit, alios certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius vt plurimum vnus ex iis erit, qui adesse Præposito, & ipsum iuuare soliti sunt vel certe ex iis, qui proxime degunt. Huius officium erit, Societatem ad electionem Præpositi faciendā, præscripto tempore, & loco, quo conuenire oporteat, conuocare. A

Quando

IN CA-

2 Quando non ad electionem Generalis congregatur Societas; in alijs euentibus Præpositus Generalis eam conuocabit; præter quàm in illis, qui in nona Parte exprimentur: & nō congregabit frequenter Societatem, vt dictum est; nisi rerum agendarum necessitas vrgeret. Sed cum generalis Congregatio ad electionem Præpositi cōuocata eū iam elegerit; deinde de rebus alijs grauioribus, quàm vt à Generali, & iis, qui cū ipso agūt, decidi debeāt, tractari poterit.

DE LOCO, TEMPORE, ET modo congregandi. Cap. V.

1 LOcus, quo conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinarie curia Summi Pontificis esse debere, vbi plurimum erit ipsius Generalis residētia: nisi Societas ex composito conueniendum esse in alium locum, qui commodior omnibus futurus esset, statueret; ut siquis in confinio diuersarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, esset constitutus; vel alius, qui magis accōmodus videretur. Si Præpositus Generalis est, qui Societatē ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac designare locū, quem in Domino aptiorem iudicauerit.

2 Spatiū tēporis, quod cogēdæ Societati tribuetur, ubi de electione Generalis agēdū est, quinq; aut sex mensiū erit, à tēpore, quo litteræ, quæ de

hac re

hac re commonefacient, scriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit, cum necessitas postulauerit. Cum vero alias ob caussas fuerit congreganda, Generalis Pręposítus pro suo arbitratu tempus designabit.

Modus in cõgregãda Societate seruãdus hic erit; vt ille, cuius hoc est munus, cõfestim variis vijs Prouinciales, & siqui ex Professis sigillatim cõuocandi essent; ascripta (quantũ sat esse ipsi videbitur) caussa, loco, & tẽpore cõuentus habẽdi, certiores faciat: admonẽs quoque, vt vbique Missæ celebrentur, & orationes fiant pro fœlici Præpositi electiõe. Vnusquisq; autẽ Prouincialiũ (si ipsi soli eligẽdi potestatẽ nõ habuerint) Professos, qui in ipsius Prouincia versantur, Rectores quoq;, & locales Præpositos, qui venire possint, cõuocabit. Vbi vero ad Cõgregationẽ prouincialẽ cõuenerint, q̃ cõmode potuerint, eligẽt pluribus suffragijs (Prouincialis sentẽtia ꝑ duobus suffragijs numerata) eos, qui ad generalẽ Congregationẽ veniẽt; qui esse ij debẽbũt, quos magis expediat Cõgregationi interesse, & quorũ absentia minus detrimẽti Prouinciæ sit allatura. Ipsi vero, quàm primũ poterũt, ad cõstitutũ locũ, relictis in suis Prouincijs Vicarijs, & rebus omnibus bene compositis, proficiscẽtur. 3

Curabũt prætęrea Supęriores, vt oẽs, qui sub 4
obedientia

obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus & in Miſſarum ſacrificijs plurimum Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem ſe cōferunt;& ſimul,vt,quidquid in ea tranſigetur,ad maius obſequium,& laudem, & gloriam diuini nominis cedat.

DE MODO DELIBERATIONIS cum de electione Generalis agitur. Cap. VI.

a SI conuentus indictus eſt ad noui Præpoſiti, q in demortui locum ſuccedat, electionem; ſimul atq; conuenerint,Vicarius Generalis quatuor dies ante Præpoſiti futuri electionem de eadem omnes alloquatur, horteturq; ad eam, prout ad maius Dei obſequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem,tres ſequentes habebunt, vt ſe Deo cōmendent,meliusq; conſiderent,qſnam ex vniuerſa Societate ad huiuſmodi curā maxime idoneus ſit futurus;informationem capientes ab eis q eam bene dare poterūt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eū includant,nō definiāt apud ſe, quē ſint electuri.

a Hoc medio tempore vnuſquiſq;.ſub pœna excōmunicationis latæ ſentētiæ,teneatur Vicario manifeſtare,vel alicui ex antiquiorib⁹ Profeſſis (q cū Vicario conferet) ſi ſciret aliquē hoc mu

IN CAPVT VI.

A¶ *Vt suffragio priuari quis possit ut inhabilis, quòd de ambitione huiusmodi notatus esset, oporteret clare testimonijs conuictum esse, vel alioqui, quantum satis est, de veritate eorum, quæ obiecta sunt, constare; quacunque ratione id constare posset. Sed cum probationes suspicionem tantum valde probabilem, sed non fidem certam facerent; is non erit ad electionem idoneus; &, quæsita aliqua occasione, remouendus quidem ab ea Congregatione, sed suffragij iure tanquam inhabilis priuandus non erit. nec suspicio euulganda erit, & multo minus, si suspicio probabilis non esse deprehenderetur. tunc enim nulla ratione id nocere debebit ei, qui non iuste notatus fuerit: nec desinet Congregationi interesse, & suffragij ius, sicut alij habere. Ad quem pertinet hoc iudicare, Vicarius est, tribus alijs ex antiquioribus Professis vocatis: & condemnatio vt minimum tribus suffragijs fieri debet. Qui autem aliter, atque in animo sentiret, sententiam diceret, ipso facto excommunicationem incurret.*

Si ipsemet Vicarius, vel aliquis ex antiquioribus notaretur; semper quatuor ex ijs, qui prius professionem emiserunt, iudicabunt, excluso eo, qui notatus est: & eorum quisque, ad cuius aures huiusmodi infamia perueniret, reliquos vocet; vt de ea cognoscatur.

nus affectasse, vel etiam tunc affectare, directe, aut indirecte id procurando, vel signo aliquo id declarando.* Qui autem de ambitione huiusmodi conuictus esset, actiuo & passiuo suffragio priuetur, A

B¶ Qui.

uetur, vt inhabilis ad eligendum alium, &, vt ipse eligatur: nec in eam Cōgregationem, nec in aliam vnquam admitti possit.

3 Ipso die electionis, q̄ hos tres dies cōsequetur, celebret aliquis Missā de Spiritu sācto, quā oēs audiāt, ac in eadē sāctissimū Xpi corpus sumāt.

4 Postmodum ad campanæ pulsum, * qui suffragium habent, ad locum Congregationis vocētur; & vnus eorum concionem habeat, qua in genere (nullo dato signo, quo particularis aliqua persona significetur) ad electionē eius Præpositi, qui ad maius Dei obsequium cōueniat, exhortetur; Et postquam hymnum illum simul dixerint; Veni creator Spiritus & cet. in prædictum locū Cōgregationis ab aliquo ex Præpositis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in domo Congregationis commissum fuerit, includātur; ita vt nec inde egredi, nec eis aliquid ad victum, preter panem & aquam,

B ¶ *Qui suffragium habent, Professi quatuor votorum duntaxat erunt, vt dictum est; si quidem de electione Generalis agitur: quāuis curetur, vt et alij conueniant ad maiorem rerum cognitionem habendam, si opus fuerit, & ad agendum post electionem Generalis alijs de rebus, in quibus Rectores, & Præpositi locales (si professionem trium votorū emiserunt, vel Coadiutores formati sunt) qui vocandi erunt, suffragiū (vt superius diximus) habebūt.*

& aquam dari poſſit; donec Præpoſitum Generalem elegerint.

Quod ſi oēs cōmuni inſpiratione, nō expectato ordine ſuffragiorum, quempiam eligerent; ille ſit Præpoſitus Generalis. Omnem enim ordinē, & eligendi formulā Spiritus ſanctus, q̄ ad huiuſmodi electionē eos mouit, facile ſupplet. 5

Quādo eo modo nō peragetur electio; formula quæ ſeqtur erit obſeruāda. In primis quiſque ſeorſum orabit Deum, * &, cum nullo alio loquendo, in Creatoris ſui ac Domini conſpectu ex ijs, quę prius intellexit, apud ſe ſtatuet, quem ſit electurus; & in charta ſcribet nomen perſonæ, quam eligit in Præpoſitū Generalem, & ſuum ſubſcribet; & ad hoc ſpatium vnius horę ad ſummum præfigatur: deinde ad ſedes ſuas omnes conueniant: Et Vicarius* cū Secretario ad hoc ipſum 6 C D

C ¶ Seruabūt oēs ſilētiū in locis Cōgregationis; ita vt vnus cum alio nō colloquatur in ijs, quæ ad electionē pertinēt (niſi quid eſſet, quod neceſſarium videretur; & id quidē corā oībus dicēdum eſſet) donec Generalis ſit electus.

D ¶ Antequam ingrediantur in locum electioni deſtinatum, in ſpatio quatuor illorum dierum congregati omnes, qui in loco Congregationis Profeßi inuenientur, Secretarium, et Aßiſtentem eligēt: ac quilibet, quem nominet, ſcriptum dabit: & publice Vicarius cum duobus ex Profeßis antiquioribus videbit, quis plura habeat ſuffragia: &, vbi paritas eſſet

ipsum inter Professos electo; & alio tertio, qui eis assistat, & exurgens à sede protestetur nolle se admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat.*Det autem omnibus absolutionem generalem ab omnibus censuris ad hũc canonicæ electionis effectum :* Postmodum, inuocata Spiritus sancti gratia, accedat cũ suis socijs ad mensam in medio positam: & ipsimet tres prædicti mutuo suffragia sua alius ab alio petant: & * iuret vnusquisque prius, quàm det, quòd eum nominat,

E

F

esset, tres ipsi suffragia sua ferent, et qui duo habuerint ex eis, Secretarius, & Assistens erunt.

E ¶ *Absolute ab omnibus censuris, quas nõ incurrissẽt propter defectus ad hanc electionẽ pertinẽtes.*

F ¶ *Formula iuramenti hæc esse poterit; Testem inuoco cum omni reuerentia IESVM Christũ, qui sapientia est æterna, quòd Ego. N. illum eligo, & nomino in Præpositum Generalem Societatis IESV; quem sentio ad hoc onus ferendum aptissimum. Itaque duo iurat; vnum, quòd suum nomen ponit, vt personæ eligentis; alterum, quòd ponit nomen illius, quem magis idoneum iudicat, vt personæ electæ: & tunc suffragium suum scriptum dabit. Et hanc iuramenti formulam quisque scriptam habeat exterius in eadem charta sui suffragij, & eam legat alta voce, cum suffragiũ dat tribus designatis. Locus autem, vbi quisque seorsum, & corã omnibus suum dat suffragiũ, mensa erit in medio constituta, vbi Vicarius est cum suis Assistentibus.*

nominat,quē sentit in Dño ad hoc munus magis idoneū; & suffragia in manibus Secretarij simul seruentur: deinde à quolibet eorū,q in Cōgregatione sunt, seorsum,sed tamē corā alijs ꝑ priū suffragium scripto contentū postulent,qđ præuio eodē iuramento eisdē dabit vnusquisque.Deinde in medio omniū Secretarius suffragia,electū solūmodo nominādo,promulgabit; ac demū vno suffragiorum numero cū alio collato,qui plus,quam mediā partem suffragiorū omniū,habuerit,sit Præpositus Generalis:& ita qui primus eū nominauit,vel Vicarius percōtetur alios,an suū consensum ei prestent,quē maior pars elegit;&,vtcunq; respondeāt,formabit Decretū electionis,dicēdo;In nomine patris, & filij, & spiritus sancti; EGO. N. nomine meo, & omniū idē sentientium eligo.N.in Præpositum Generalē Societatis IESV. Quo peracto* statim oēs ad Reuerentiā ei exhibendam accedant, & flexo vtroque genu manū eius osculētur. Qui vero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitā reuerentiam (memor cuius nōmine eam admittere debet) recusare poterit. Deinde simul oēs dicant, Te Deum laudamus. G

G ¶ Incipiente Vicario cum Assistētibus, vel (si aliquis eorum fuerit elect⁹) duobus reliquis; & sequentur ceteri.

H ¶ Mo-

Si nō fuerit,qui amplius, quàm mediam 7

mediã partẽ ſuffragiorũ, habeat; alia ratio, ſcilicet cõprómiſsionis
H ineatur, * electis inter omnes tribus, aut quinq; electoribus (qui nimirum ad id munus plura habuerint ſuffragia) & quo maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille ſit Præpoſitus Generalis, & promulgetur; eiq; reuerentia exhibeatur, & Deo noſtro gratiæ agantur, vt ſuperius dictum eſt.

8 Poſt promulgationem nulli integrum erit, ſuffragium ſuũ mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obſeruet, quæ dicta ſunt, qui ſchiſmaticus ac ruinæ Societatis auctor haberi nolit, & in pœnam excommunicationis
I latæ ſententiæ incidere, * aliaſq; graues cenſuras ſubire, pro arbitrio Societatis, cui unio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit. DE

H ¶ Modus eligendi hos electores erit, ut ſcribat vnuſquiſque quos ſentiat eligẽdos, & qui plura habuerint ſuffragia, ſint electores: et cũ quiſque ſcripſerit huiuſmodi electorum nomina, iurabunt omnes in hãc formam; Teſtem inuoco IESVM Chriſtum, qui ſapiẽtia eſt æterna, quòd Ego. N. illũ eligo, & nomino in Præpoſitũ Generalem Societatis IESV, quem electores ad id cõſtituti elegerint, et nominauerint.

I ¶ Poterit Vicarius cum plurium aſſenſu, vel qui electus fuerit in Præpoſitum Generalem, decernere cenſuras, quæ conuenire in Domino videbuntur.

DE MODO IN DELIBERATIONIbus tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpositi, sed alijs de rebus agitur. Cap. VII.

CVM in Congregatione nō de electione Præpositi, sed alijs de rebus grauibus, & ad statum Societatis pertinentibus agitur; inclusio necessaria non erit: licet sit curandum, vt quàm expeditissime fieri poterit, quæ tractanda sunt, absoluantur. Sed quia ex prima & summa Sapientia descendat oportet lux ea, qua diiudicari possit quid statuere conueniat; in primis Missarum sacrificia offerentur; fietq; oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis per totum illud tempus, quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam constituantur. 1

Deinde semel aut sæpius oībus congregatis, * Præpositus Generalis; deinde Prouinciales, Rectores, aliiq; ad Congregationem vocati, quæ eis tractanda viderentur, rationesq; eorum, quę sentiunt, postquam diligenter omnia cōsiderauerint, ac Deo & Dño nostro cōmēdauerint, corā omnibus 2 A

IN CAPVT VII.

A ¶ Qui vice niunt Prouincialium loco, eis absentibus eodē ordine loquētur. Hoc tamen obser-

oĩbus breuiter ꝓponẽt: Et post-
B quã dixerint sententiã suã,* eius
summam scriptã in medio relin
quent; vt, si qui velint, eã legant;
& quod ea de re sentiunt, in se-
quenti Congregatione dicant.
3 Rebus agitatis hinc inde in
vna, vel pluribus Congregatio-
nibus, si nihil manifeste in alte-
ram partem constitui videretur;
communi oĩum, vel fere oĩum
assensu quatuor, qui definiãt, ex
iis qui intersunt Cõuentui, & in
eo ius habent suffragii, plurium
sententiis (quibus alii se stare
velle cõpromittant) eligantur:
qui, quoties opus fuerit, cum
Præposito Generali congregati,
omnia

obseruabitur, vt antiquißimus ex Profeßis cuiusuis Prouinciæ, qui Prouincialis sit, vel loco Prouincialis veniat, dicat primus; et eũ sequentur reliqui omnes eiusdẽ Prouinciæ iuxta antiquitatem professionis, uel votorũ, quæ Coadiutores spirituales emittunt: Postea inter reliquos Prouinciales qui fuerit antiquior, & cũ eo reliqui ex eadem Prouincia.

Post huiusmodi sequentur, si alij fuerint, qui sub nullo Prouinciali sint, vel extra ordinem sint vocati; qui etiam ordine antiquitatis dicent.

B ¶ Suum scriptum super mensa, quæ in medio erit, ponendo. Curabit autem Secretarius, ut, si opus fuerit, plura exempla exscribantur, vel quisque secum ferat; quibus rationes, quæ ipsos mouent contineantur; vt videri poßint ab ijs, qui sententiam de rebus eisdem dicturi sunt.

C ¶ *Promul-*

omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod si omnes eiusdem sententiæ non fuerint; quo verget maior pars, id præferendũ, & à tota Congregatione vt de manu Domini admittendũ erit.

4 Si Præpositus Generalis ea corporis valetudine non esset, vt posset rebus omnibus tractandis interesse; posset aliũ suo loco substituere; & sic sigillatim, omnibus rebus cõstitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretũ est, scribetur, & in plena Cõgregatione, legetur: &, si etiam tunc alicui visum fuerit, quid ea in re sentiat, dicere ei licebit; sed omnia tandem arbitrio Præpositi cum Definitoribus reliquetur.

5 Consideratis denuo illis, quæ discussa sunt, & modo iam dicto rursum cõstitutis, Secretarius in libro ad id destinato* ea postmodum promulganda scribet. C

C ¶ Promulgatio fiet coram tota Domo, ac postea per Domos et Collegia reliqua; quod de ordinationibus et statutis dictum intelligatur, quæ, ut vbiq; obseruẽtur, cõstituta sunt. Quod enim ad Collegium, vel Domum, uel personam vnã tantũ pertineret, nõ est quòd alijs in locis promulgetur; quamuis res secretæ non essent: Sed si essent secretæ; multo magis euulgatio sub grauibus censuris arbitrio Præpositi Generalis est prohibenda.

NONA

Ordinationes in Congregatione constitutæ in suo vigore permaneant (si in alia Congregatione generali non reuocarentur) quamuis Præpositus Generalis, sub quo factæ sunt, è viuis excessisset.

DECLA-

NONA PARS

DE IIS, QVÆ AD CAPVT SOCIETATIS & gubernationem ab eo descendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM GENERALEM, & quidem perpetuum, dum vixerit, esse oporteat. Cap. I.

1 T in omnibus Rebuspub. vel Congregationibus bene constitutis, præter eos, q ad fines particulares in eis tendunt; necesse est, esse aliquem, vel etiam plures, qui boni vniuersalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus Domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiusmodi sunt Domus, vel Collegia, præsunt, necesse est, esse aliquem, qui vniuersæ Societatis curam habeat; qui hũc sibi finem constituat, vt bene gubernetur, conseruetur, & augeatur totum Societatis corpus; & hic est Præpositus Generalis; qui cum duobus modis eligi posset, scilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu viuet, Societati

DECLARATIONES In nonam Partē.

IN CAPVT I.

tati præsit: * propterea quòd A experientia, & in gubernando exercitatio, & hominum particularium notitia, * & erga eosdem B auctoritas confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitam, & non ad tempus aliquod præscriptū erit eligendus. Acce-

A ¶ *PRæter rationes, quæ in hac Constitutione attinguntur, vt Generalis ad vitā constituatur; sunt et aliæ. Vna est, quòd longius recedet omnis cogitatio & occasio ambitionis, quæ huiusmodi officiorum pestis est; quàm si certis temporibus esset eligendus.*

Altera, quòd facilius est, vnum idoneum, quàm plures, ad hoc munus inueniri.

Tertia est, exemplum, quod sumitur ex communi ratione gubernationum magni momenti quæ ad vitam esse solent, tam in ecclesiasticis, Summi Pontificis, & Episcoporum; quàm in secularibus, Principum, ac Dominorum. De remedio autem, quo euitētur aliqua incommoda, quæ sequi possent ex huiusmodi officio si ad vitam teneatur; inferius capite quarto agetur.

B ¶ *Maior erit Præpositi auctoritas, si mutari non poterit; quàm, si ad vnum vel plures annos eligeretur, cum externis, quia magis omnibus notus erit; & cum ijs, qui de Societate sunt, propter rationem eandem. Et contra scire, quòd eo officio aliquando sit perfuncturus, & æqualis, vel inferior alijs futurus; esse etiam in eo parum exercitatum, auctoritatem potest imminuere.*

C ¶ *Constat,*

Accedat autem ad cetera hoc commodi ex eo, vt Societas in rebus magni momenti ad Dei gloriam satis fere semper occupata, * vniuersalibus his Conuentibus minus laboris & distractionis patiatur.*

C ¶ *Constat rarius Congregandā vniuersam Societatē, si Præpositus ad vitam eligetur: quandoquidem quæ fiunt Cōgregationes, maiori ex parte ad eius electionem, et raro in alijs occasionibus fiunt.*

QVALIS ESSE DEBEAT Præpositus Generalis. Cap. II.

A *INTER dotes varias, quibus ornari Præpositum Generalem optandum est, omnium prima hæc erit; vt cum Deo ac Domino nostro quàm maxime cōiunctus, & familiaris, tam in oratione, quàm in omnibus suis actionibus sit; vt eo vberius ab ipso, vt boni totius fonte, vniuerso corpori Societatis abundantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multū valoris,

IN CAPVT II.

A ¶ *AD has sex partes, vt primarias, reliqua reducuntur; quandoquidē in eis Præpositi perfectio consistit ergaDeū; quodq; eius affectum, intellectum, et executionem perficit, quodque ex bonis corporis, & externis iuuare poterit, & iuxta ordinem positum, momentum earum æstimandum est.*

B ¶ Et sic

valoris, & efficaciæ omnibus illis rationibus, q bus ad animarum auxilium vtetur impetret.

Secunda, vt vir ſit, cuius in omni virtutum ge nere exemplum reliquos de Societate iuuet; ac præcipue in eo ſplendor charitatis erga omnes proximos,& in primis erga Societatem;ac veræ humilitatis, quæ Deo & hominibus amabilem eum reddant, ſit conſpicuus. 2

Liber ēt ab omnibus inordinatis affectionib' per gratiā Dei edomitis & mortificatis,ſit opor tet; ne interius iudiciū rationis perturbent: & vt exterius tā ſit cōpoſitus, & in loquendo præſertim tā circunſpectus,vt in eo nihil, ne verbū quidē, notari poſſit, quod nō ad ędificationē ſi ue eorū, q de Societate ſunt (quibus ſpeculi, & exēplaris loco eſſe debet) ſiue externorū faciat. 3

Nihilominus eo modo didicerit rectitudinē, ac ſeueritatē neceſſariā cū benignitate, & man ſuetudine miſcere,vt nec ſe flecti ſinat ab eo,qđ Deo ac Dño nr̄o gratius fore iudicauerit: & tamen filijs ſuis,vt cōuenit,cōpati nouerit;eo mo do ſe gerēdo vt ēt qui reprehendūtur, vel corri guntur quāuis ſecundū inferiorē hominem,qđ agitur,diſpliceat; agnoſcāt nihilominus, ꝙ recte in Dño & cū charitate ille ſuū officiū faciat. 4

Animi etiā magnitudo ac fortitudo eſt ei per neceſſaria ad infirmitatem multorū ferendā,& res magnas in diuino ſeruitio aggrediendas,in 5

eiſque

eisq; cõstanter,quãdo id cõuenit, perseuerãdũ; nõ propter cõtradictiones(licet à magnis,& potẽtib⁹ excitatas) animũ despõdendo:nec ab eo, qđ ratio,& diuinum obsequium postulat, vllis eorũ precibus, aut minis separari se sinẽdo; vt oĩbus demum casibus, qui incidere possunt,sit superior:nec ꝓsperis efferri, nec aduersis deiici animo sese permittat: paratissimus, cũ opus esset,ad mortem pro Societatis bono inobsequium Iesv Christi Dei ac Dñi nostri subeundam.

6 Tertia est, vt pręclaro intellect⁹, ac iudicii dono polleat;vt nec in rebus ad speculationẽ,nec ad praxim pertinentib⁹,quæ occurrerint,hoc talento sit destitutus. Et quãuis doctrina valde ei necessaria sit, q tã multis viris eruditis est præfuturus; magis tamen est necessaria prudentia,& in rebus spiritualib⁹ internis exercitatio ad varios spiritus discernẽdos:ad cõsiliũ ac remediũ tã multis, q necessitatibus spiritualibus laborabũt,adhibendũ. Discretionis etiã donũ in reb⁹ externis, ac modo res tã varias tractandi, & cũ tã diuersis hominũ generib⁹ in ipsa Societate, & extra illã agendi sũmopere erit ei necessariũ.

7 Quarta & in primis necessaria ad res conficiẽdas est vigilãtia,& sollicitudo ad eas incipiendas,& strenuitas ad easdẽ ad finẽ & perfectionẽ suã perducendas;vt nec incuria,nec remissione animi inchoatę & imperfectæ relinquantur.

Quinta

Quinta ad corpus pertinet; in 8
quo, qđ ad sanitatē, speciē exter-
nam, * & ætatem attinet, haben B
da est ratió, hinc quidem decen-
tiæ & auctoritatis, inde vero viri-
um corporis, quas eius munus
exigit; vt in eo fungi officio suo
ad Dei ac Dñi nři gloriā possit.

Sexta * circa res externas est, C
inter quas, quæ magis ad ædifi- 9
cationem, & Dei obsequium in
eo officio conferunt, præferri de
bent. Huiusmodi esse solent exi
stimatio ac bona fama: & demū
quæ ex ceteris ad auctoritatem
cum externis, & cum ijs qui de
Societate sunt adiuuant.

Denique ex eorum numero es- 10
se debet Præpositus Generalis,
qui in oī virtutum ornatu claris
simi, & de Societate optime me
riti, & diu in eadē tales esse per-
specti sunt. Et si aliquę ex doti-
bus superius dictis deesſent; cer
te non desit eximia probitas, &
amor erga Societatem, ac iudi-
cium bonū, quod etiā idonea doctrina comite-
tur. In reliquis.n. per eos, qui ad eius auxilium
destinandi

B ¶ Et sic videtur ætas valde senilis nō couenire, quæ ad labores et curas huius officij idonea eſse non solet; nec valde iuuenilis, quam nec actoritas, nec experientia quæ conuenit, comitari solet.

C ¶ Externa cēsentur; nobilitas, diuitiæ, quas in seculo habuit, honor, & similia. Et horum, ceteris paribus, aliqua ratio est habenda: alia tamē maioris momenti sunt, quæ, quamuis hæc desint, ad electionē possint sufficere.

IN CA

destinādi sunt (de quibus inferius dicetur) cū auxilio & fauore diuino multa suppleri poterūt.

DE AVCTORITATE PRÆPOSITI Generalis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

1 VT bene gubernetur Societas; expedire valde videtur, vt Præpositus Generalis omnē habeat auctoritatem in Societatem ad ædificationem: quæ potestas (vnde Præpositi officium cognoscitur) hæc erit; primū Præpositus Generalis p se, & per alios admittere in Domib⁹, vel Collegijs, vel vbicunq; libeat, poterit eos, qui ad institutū Societatis ei idonei videbuntur; siue ad probationem, * siue ad
A professionem,' siue in Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittendos censeat.* Poterit etiā eosdem dimit-
B tere, & à Societate remouere.' Eius-

IN CAPVT III.

A ¶ *CVM vnum vel plures ad professionem per aliū admiserit; prius nominatim de eis certiorem fieri, & de eorum dotibus ipsi satisfactum esse oportebit; vel hoc munus admittendi pro suo arbitratu (iuxta id, quod in quinta Parte dicitur) alicui, cui perinde, ac sibi ipsi, confidat, peculiariter committat.*

B ¶ *Iuxta id, quod in secunda Parte de dimittendi ratione dictum est.*

Eiuſdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quocunq; volet, ad ſtudia litterarū mittere. Poterit & eoſdē reuocare ante, vel poſt abſoluta ſtudia, ac trāsferre ab vno in alium locū, prout ad ipſorū particulare, & ad vniuerſale bonum Societatis magis cōuenire in Dño exiſtimabit. 2

Totam habebit ſuperintendentiam, & gubernationem Collegiorū; quod ad Scholaſticos, & Præceptores, & officiales attinet; inter quos primas tenent Rectores; quos conſtituere, ac remouere poterit, eamq; facultatem eiſdem cōmunicare, quam ſenſerit in Dño conuenire: & per huiuſmodi Rectores adminiſtrationem Collegiorū exercebit in ijs, quæ ad ædificia, & tēporalia ipſorū bona in Scholaſticorū vſum cōparata pertinēt; vt in litteris Apoſtolicis cōtinetur. 3

Curabit etiam, * vt illi rationem officij ſui eo modo, q conuenire maxime videbitur, reddant. Et quod de Collegiis dicitur, de Vniuerſitatibus Societatis eius curę cōmiſſis dictū intelligatur. Res enim earū, quæ ad vitę ac doctrinę inſtitutionē pertinent, adminiſtrare, Præpoſiti Generalis munus erit; quod per Miniſtros à ſe iuxta Conſtitutiones conſtitutos exercebit. &c. C 4

C ¶ Siue reddenda ſit ratio eidem, ſiue Præpoſito Prouinciali, ſiue alij cuipiam, qui ad eam exigendam poteſtatem commiſſariam habeat. D ¶ *Per*

Eſt item penes Præpoſitum Generalem oīs facultas 5

cultas agendi quosuis cōtractus emptionū aut venditionū quorumlibet bonorū temporaliū mobiliū tā Domorum, quàm Collegiorum Societatis:& imponendi ac redimendi quoslibet census sup bonis stabilib9 ipsorum Collegiorū in eorundē vtilitatē ac bonū, cū facultate sese onere liberādi restituta pecunia, quæ data fuerit. Alienare aūt, aut oīno dissoluere Collegia, vel Domos iā erectas Societati sine generali ei9 Cōgregatione Prępositus Generalis nō poterit.

6 De ijs vero, quę Societati ita relinquuntur, vt ipsa ꝑ suo arbitratu ea disponat (siue bona stabilia illa sint, vt dom9 aliqua, vel prædiū nō alicui certo Collegio ab eo, q reliq̄t determinate applicatū vel annexū; siue mobilia, cuiusmodi sūt pecunia, triticū, & quęuis alia mobilia) idē Gñalis disponere poterit aut vēdēdo, aut retinē do, aut huic vel illi loco id, qđ ei videbit, applicādo, ꝓut ad maiorē Dei gloriā sēserit expedire.

7 Et Prępositi Prouinciales, aut locales, & Rectores, & alij eius Commissarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipsis Generalis cōmunicauerit. Neque vero Collegiales ad huiusmodi actus collegialiter erunt cōgregandi.

8 Sicut ad Generalē ꝑtinet curare, vt Societatis Constitutiones vbiq; obseruē-

D tur; * ita ad eundē pertinebit, in ijs, quæ accidunt, vbi dispen satione

D ¶ Per seipsum exercere debet Generalis

neralis hanc potestatem; & per alios in casibus urgẽtioribus id etiã præstare poterit, vbi sine incommodo insigni expectari nequit; vel vbi peculiariter alicui, cui, tanquã sibi ipsi, fideret, præsertim in locis remotißimis, qualis est India, cõmitteret. Et intelligendum est, dispensare posse, vbi eam esse mentem Constitutionũ, vt dictũ est, cõsideratis circunstantijs particularibus, et non aliter, in Domino iudicaret.

satione opus est, habita ratione personarum, locorum, temporum, & aliarum circunstantiarum, dispensare: quod munus ea cum prudentia, quã lux æterna communicauerit, finem earundem Constitutionum intuẽdo, qui alius nõ est, quàm maius Dei obsequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi institutum sequuntur, præstabit. Idq; * tam de experimentis eorum, ꝙ in probationibus versantur, quàm de alijs rebus, in quibus eam fuisse mentem eorum, qui Constitutiones condiderunt, ad gloriam Dei ac Domini nostri iudicabitur, dictum sit. E

Idem

E ¶ Penes Generalem erit, vt omnia experimenta, & plura etiam, quàm illa sex, de quibus in Examine dicitur, fiant; vel vnum aut plura eorum omittantur; vel cum alijs permutentur, constituere, quando alicui non conueniret, quod generatim conuenit; cuiusmodi esset hospitale, vel peregrinatio, vel lectio, vel aliqua ex alijs probationibus.

F ¶ Vt

9 Idem Generalis in missionibus oẽm habebit
potestatẽ; eis tamen nulla ratione repugnãdo,
quæ à sede Apostolica (vt in septima Parte dicitur) ꝓficiscuntur. Mittere ergo poterit oẽs sibi
subditos, siue ꝓfessionẽ emiserint, siue nõ emiserint (quos mittendos iudicaue-
F rit) * ad quaslibet mũdi partes,' ad quoduis tempus vel definitũ,
vel indefinitum, prout ei videbitur, ad quamuis actionem ex
ijs, quibus vti ad proximorum auxilium Societas solet, exercen-
G dam. * Poterit etiam missos reuocare,' & in omnibus denique,
vt ad maiorem Dei gloriã fore
H senserit, procedere. * Idem, cum talẽta hominibus Societatis nostræ donata cognoscat, officia Prædicatorũ, Lectorum, & Confessariorum distribuet.' De alijs officijs tantundem intelligatur: & quem-

F ¶ Vt inter fideles in Indijs, & inter infideles, ubi sunt aliqui incolæ Christiani, &, etiam si nulli sint, in quibusdam casibus, vel necessitatibus vrgentioribus: id tamen magna consideratione præcedente fieri debet.

G ¶ Non solũ missos per præcedentem Præpositum, vel per seipsum, sed etiam per Summum Pontificem, nullo tempore definito, potest reuocare; vt in litteris Apostolicis gratiarum anno quadragesimo nono per Paulum Tertium nostrum sanctum Patrem nobis concessarum cõtinetur.

H ¶ Hoc, sicut alia multa dicta, et dicenda, poterit exequi Generalis per suos ministros; siue Præpositi locales illi fuerĩt, siue non.

& quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obſequium, & ſalutem animarum obiturus in Domino videbitur, cõſtituet.

Eius erit, vti facultatib⁹ à Sede Apoſtolica Societati conceſſis, & eã partẽ illarũ vnicuiq; inferiorũ cõmunicare, quam in ipſo bene collocatã ad finẽ diuini obſequij nobis præfixũ exiſtimauerit. Eiuſdẽ erit, reuocare eas, vel cõtrahere, ad eãdẽ regulã diuini beneplaciti oĩa exigẽdo. 10

Eiuſdem Generalis erit, correctionibus vti, ac pœnitentias, quæ ad ſatisfactionem quorumcunque defectuum conuenire videbuntur, habita ratione perſonarum, & aliarũ circunſtantiarum, iniungere: quarum conſideratio eius charitati cum prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur. 11

Eiuſdem erit, conuocare Societatem ad generalem Congregationem (quando alijs de rebus, quàm de electione Præpoſiti eſt agendum) & ſtatuere, vt Prouincialis etiam congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos, qui conuenerint, ac ſuo tempore, ijs abſolutis, quæ tractanda erant, dimittere. 12

Sine eius facultate & approbatione nullus poſſit dignitatem vllam extra Societatem admittere; nec ille facultatem huiuſmodi dabit, nec id approbabit, ſi Sedis Apoſtolicæ obediẽtia ipſum non compelleret. 13

Conſtituat

14 Constituat idem, vt dictum est, per seipsum Rectores Collegiorum & Vniuersitatũ, ac Præpositos locales Domorũ, quos
I aptiores fore iudicauerit;* Prouinciales itidem Prępositos ad triennium vt plurimum (quãuis & contrahi, & prorogari ēt id spatiũ temporis possit, quando ad maiorem Dei ac Domini nostri gloriam id fore videbitur.) Quibus etiam eam potestatem cõmunicabit, quam duxerit communicandam.
15 Poterit etiã eam reuocare, restringere, & ēt augere, & administrationis rationē ab eis exigere. Quod si Prouinciali facultatē cõstituendi Præpositos locales, & Rectores cõmunicauerit; & eiusdem Generalis erit eosdē cõfirmare, vel remouere.
K *Idem officiales reliquos ad
16 gubernationē Societatis necessarios, vt Procuratorem generalem, & Secretarium Societatis constituet; eam illis facultatē, quam pro negotiorum ac pso-

I ¶ Cum ijs, qui bene suum officiũ faciunt, et ei possũt satisfacere, in triennij definito spatio nihil deperit; quandoquidem hoc tempus et contrahi, et prorogari poterit: cũ ijs, qui se parum idoneos ostenderēt, id cõmodi accedat, vt sine nota, cursu triennij peracto, remoueri possint: nisi ante id tempus rationem uniuersalis boni Generali remouendi viderentur.

K ¶ Quamquam poterit ad has electiones, et res alias graues et dubias rogare sententias aliorum, quos iudicauerit in Domino bene sensuros; constituere tandē, in eius erit potestate.

narum ratione cõuenire in Domino iudicabit, communicando.

Idem poterit non expectata Generali Congre 17
gatione Domos, Collegia, Vniuersitates Socie
tati oblatas accipere, & in Fundatores cum pri
uilegijs in quarta Parte dictis eos, quos in Dño
admittendos duxerit, admittere; & Lectores,
Sacerdotes, & alia, quæ occurrerint, prouidere.
Erit tamen ei curandũ, vt cum huiusmodi cõdi
tiõnib⁹ admittat, ex quib⁹ Societas cõmodita-
tem ad ꝑpositum sibi diuini obsequii finem, &
nõ detrimẽtũ sentiat. Sed si experimento cõper
tũ esset, grauari magis, quàm iuuari Societatẽ,
nec Præpositus Gñalis de remedio ꝓspiceret;
in prima generali Societatis Cõgregatiõe, vtrũ
hm̃odi Dom⁹, Collegiũ, vel Vniuersitas relĩqui,
an teneri cum tali onere expediat, agi poterit.

Trãsferre, vel dissoluere Domos, vel Collegia 18
iam erecta, aut in vsum Societatis professæ red
ditus eorum conuertere Præpositus Generalis,
vt in quarta Parte dictum est, non poterit.

Cognoscat, quoad eius fieri poterit, conscien 19
tias eorum, qui sub eius obedientia sunt; ac pręcipue Præpositorum Prouincialium, & aliorũ,
quibus munera maioris momenti committit.

Generatim loquendo, in rebus omnibus, quæ 20
ad propositum Societati finem perfectionis &
auxilii proximorum ad gloriam Dei faciunt,
omni-

omnibus præcipere in obedientiæ virtute posſit: Et quamuis aliis inferioribus Præpoſitis, vel Viſitatoribus, vel Commiſſariis ſuā facultatem cōmunicet; poterit tamē approbare, vel reſcindere quod illi fecerint, & in oībus quod videbitur, cōſtituere: & ſemper ei obediētiā ac reuerētiam (vt qui Xp̄i vices gerit) præſtari oportebit.

DE AVCTORITATE, VEL PROVIDENTIA, QUAM SOCIETAS HABERE DEBET ERGA PRĘPOSITUM GENERALEM. Cap. IIII.

A 1 *FAcultas, vel prouidentia Societatis erga Præpoſitum, habita ſemper ratione boni vniuerſalis, ac maioris ędificationis, ſex in reb⁹, quę ad Dei gloriā iuuare poſſunt, conſiſtit.

2 Prima ad res externas pertinet veſtitus, victus, & expenſarū quarūlibet ad pſonam Præpoſiti ſpectantium; quę oīa vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Prępoſitum ipſum ac ſe decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpoſitum acquieſcere oportebit.

3 Secunda ad corporis curā pertinet, ne in laboribus, vel rigore nimio menſurā excedat. Qua etiam in re ad moderationē ſe reduci ſinet Superior,

IN CAPVT IIII.

A ¶ *ET exercebit eā per Aßiſtētes, de quib⁹ mox dicet.*

B ¶ *Vrge-*

perior, & Societatis arbitrio acquiescet.

Tertia ad animam eius spectat; cum etiā viris pfectis aliquādo huiusmodi cura vel circa pso nā, vel circa officiū sit necessaria. Habeat ergo Societas cū Præposito Generali (& idem cū inferioribus fieri posset) aliquem, q accedens ad Deum in oratione, postquam diuinā bonitatē consuluerit, & æquū esse id iudicauerit; cū modestia debita, ac humilitate, qd sentiat in ipso Prepositō reqri ad mai⁹ obsequiū & gloriā Dei, admonere teneatur; siue ille sit ei⁹ Cōfessarius, siue alius quispiā p Societatem designatus, qui ad hoc negotiū quàm maxime aptus videatur.

Quarta est, φ, *siquis vrgeret (licet eū nō obligādo sub pœna peccati) vt dignitatē aliquā admitteret, in qua Prępositi officium necessario relinquēdū esset, nō posset sine cōsensu Societatis eā admittere. Societas aūt, semp intuendo quę ad maius Dei obsequium & gloriam pertinent, si obe B

B ¶ Vrgere intelligendū est; si Princeps aliquis secularis id curaret: et ordinaret Sūmus Pōtifex aliquā sumere dignitatem, non tamen ita absolute imperando, vt ostēdat se velle eum ad tale officium admittendum obligare. Nā in huiusmodi casibus, vbi cessat obligatio, non debet, nec potest sine approbatione Societatis eam admittere: nec Societas approbabit, si Pontifex præcepto, quod ad peccatum obliget, non compelleret.

obedientia Sedis Apostolicæ non compulerit, assensum nunquam præstabit.

6 Quinta locū habet, si accideret, vt valde negligēs, vel remissus esset in rebus magni momēti ad Præpositi officiū ptinentibus, ppter corporis grauē ęgritudinē, aut seniū, spe emēdationis ea in parte sublata, vnde multū detrimēti publicū bonū pateretur. Tūc. n. Coadiutor, vel Vicarius, q Generalis officio fungatur, est eligendus; siue ipsemet Præpositus eū cū approbatione Præpositorū Prouincialiū sibi substituat; siue illi cum approbatione duorū Præpositorū localiū, uel Rectorū uniuscuiusq; Prouinciæ eum p litteras pluribus suffragijs eligāt ad Societatis gubernationē cū ea facultate, quæ Generali, vel ipsi Societati, si ea eligeret, cōmunicanda videret.

7 Sexta locū haberet in quibusdā casibus (quos speramus per Dei bonitatē, aspirāte ipsius gratia, nunquam euēturos) cuiusmodi essent peccata mortalia in externum actum prodeuntia; C ac nominatim copula carnalis; * vulnerare quemquam; * ex redditibus Collegiorum aliquid ad proprios sumptus as- D sumere; * vel cuiuis extra Societatem

C¶ *Vt cū aliquo armorum genere, vel cultello, vel re quauis, cū qua insignis læsio inferri potest.*

D¶ *Id agitur peculiariter, vt non det consanguineis, vel eis, qui coniunctionem aliquam secularem cum ipso habent: & non*

& non præcludi tur ostium, vt fiat eleemosyna, vel detur, quod conuenit, ei, cui dari debere ad Dei gloriam Generalis sentiret.

cietatem donare; vel aliqua stabilia bona domorum, aut Collegiorum alienare; vel prauam doctrinam habere. Siquid ergo horum accideret, potest ac debet Societas * (si de re sufficientissime constaret) eum officio priuare, &, si opus est, à Societate remouere, in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorē Dei gloriam & vniuersale bonum Societatis fore iudicabitur. E

E ¶ Quoniam, qui curam aliorū, præcipue tam vniuersalem habent, iniuste calumniā à multis pati varias ob caussas possunt; diligenter animaduertere oportet; vt probationes dictorum defectuum sint, quàm fieri possit, efficacissimæ, morali modo loquendo.

DE MODO, QVO PROCEDERE debet Societas, in iis, quę ad Præpositū Generalem pertinent. Cap. V.

IN primis Prępositi Prouinciales, quos Generalis ipse per se constituit, in conspectu Dei considerare & efficere qđ vniuersali bono Societatis debent in prædictis ad Præpositum Generalem pertinentibus, prout in Domino senserint, teneantur. 1

In iis, quæ ad sumptus & curā corporis eius, & res alias minus graues pertinent, Cōgregatione opus 2

A ne opus non est; sed * vt Societas viros quatuor ei assistentes, q discretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, cõstituat: Qui qdem apud Præpositū manentes, in conspectu Creatoris ac Dñi sui dicere, ac efficere, qdquid circa tria prima in præcedenti capite dicta ad maiorē Dei gloriā fore senserint, teneantur.

3 Electio vero quatuor huiusmodi Assistentium eorum erit, qui præpositum eligent, quando ad id congregantur. Quod si vel mortem obiret, vel à Præposito Generali diutius abesse propter caussas graues aliquem ipsorū oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpositus Generalis alium substituet, q cū approbatione oīum, vel maioris partis eorū manebit in demortui, vel absentis loco.

4 Tertio si accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ sufficiūt ad Præpositum officio suo priuandum; simul atque res per testimonia sufficientia, vel ipsius affirmationem constaret; iuramento obstringātur quatuor

IN CAPVT V.

A ¶ P*ROFESSI sint, si commode fieri poterit. Et, si aliquādo huiusmodi Assistentes (vel aliquis eorū) à Præposito recederent, missi ad hanc vel illam partem, vt cito redeant; necesse non erit alios in eorum locū subrogare: si diu eos abesse oporteret, alij subrogentur. Verum Præpositus Generalis sine graui caussa vel necessitate eos procul a se mittere non debet.*

B ¶ *Rem*

B ¶ Rem nihilominus secretam teneant, quantum fieri poterit; cum alijs etiã eiusdem Societatis, donec veritas eluceat; vt, si certũ esse; quod quatuor sibi persuaserãt, nõ inueniretur, iniusta infamiæ nota Præposito nõ inuratur.

C ¶ Cum

quatuor Assistẽtes ad id Societati denunciandum, & cũ omnium, vel certe trium subscriptionibus Congregationẽ;* id B est Præpositos Prouinciales cũ duob⁹ alijs, quos singuli ex sua Prouincia secũ adducent (qui cõgregari tenebũtur) conuocãdam. Et si res diuulgata, & cõmuniter manifesta esset; nõ expectata quatuor Assistentiũ cõuocatione, Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent: Et ipso primo die, quo in locum huiusmodi Cõgregationis ingredientur, vbi aderũt quatuor illi, qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora sunt, & accusatio dilucide explicetur; qua audita, Præpositus foras egredi debebit: & antiqssimus ex Prouincialib⁹ simul cũ Secretario, & alio Assistente de tota re scrutiniũ faciat, & primo qdem, an constet de peccato, qđ obijcĩ, deinde an huiusmodi sit, vt propter id priuari officio debeat; & idem suffragia ꝓmulget, quę, vt sufficiant, duas tertias partes excedent; & tũc statim de alio eligendo agaĩ: &, si fieri potest, nõ pri⁹ inde egrediaĩ, quàm Societas Generalem Præpositũ habeat: & si eo die res trãsigi nõ poterit,

poterit, in sequenti, vel quàm expeditissime fieri poterit, eo modo quo in octaua Parte dictum est transigatur.

C * Si defectus deprehensi non 5 fuerint eiusmodi, vt priuandus officio suo, sed tantum corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur considerandi quę correctio ei conueniat: & si non conuenirent, paribus suffragijs existentibus, quintus adiungatur, vel tres alij; vt quid in Domino cõueniat, constituant.

D * Si accideret Prępositum Ge- 6 neralẽ ad Societatis gubernationẽ esse inutilem, re partim coram

C ¶ Cum defectus ad depositionẽ sufficientes non deprehẽderẽtur; alijs de rebus agatur, propter quas cõuocata Societas uideatur, et quod ad Præpositum attinet, dissimuletur: immo quoad eius fieri poterit, nullo tempore diuulgari debet. Et sic, cum conuocantur, præmoneri, et post rem discussam serio iniũgi cõscijs, et præsertim Prouĩcialibus, oportet, ne cui indicent. Et cum constitutum fuerit, illum officio priuare, tunc etiam cũ Præposito Generali secreto agẽdum est, vt ipsemet officio se abdicet: vt hoc promulgari, & peccatum, ac officij propter peccatum priuatio occultari possit.

D ¶ Omnino esset inutilis, qui vsu rationis careret, quique in morbum minime curabilem incidisset, tamque grauem, vt rebus sui officij vacare non posset, nec aliquando vacaturus speraretur. Si morbus talis non esset, vt de sanitate desperandum videretur; sine Congregatione generali Vicarius

rius per eundem Præpositũ posset constitui, ut ipsius officio, donec conualesceret, omnino fungeretur; et, recuperata sanitate, cõcessa ei prius facultas cessabit.

E¶ *Hinc apparet, necessarium nõ esse ad hoc statuendum ad Congregationem venire nisi obedientia Sedis Apostolicæ intercederet, quæ Præpositum, vel Societatẽ (vt dictũ est) ad peccatũ obliget, nisi res ad effectum perducatur.*

coram eo, & partim in eius absentia agitata, dispiciatur an eligi Vicarium absoluta cum potestate, quamuis sine nomine Prępositi Generalis (quandiu uixerit qui tunc erat) oporteat: & id, si pluribus, quàm dimidię parti suffragiorũ, visum fuerit, sic agẽdum erit. Si id necessarium fore non iudicarent, videndum erit, an pręter ministros illos, quorũ opera Generalis vtebatur, Societas alios prouidere debeat, vt, subleuato magis eo & adiuto, non desideraretur, quod ad gubernationem Societatis conueniret Et ea in re sequi oportebit quod plus, quàm media pars eorum, qui congregati sunt, statuerit. Si ageretur de dignitate, quã vt plurimum pati nõ potest Prępositi officium; si non compulerit talis obedientia Summi Pontificis, quę ad peccatum obligare posset res in cõsultationem ne adducatur: * sed id omnino E tanquam certum tenendum est, nec debere, nec posse consensum ad huiusmodi dignitatẽ admittendam præstari.

IN CA-

DE IIS,

DE IIS, QVÆ IVVARE poterunt Præpositum Generalem, vt suo officio bene fungatur. Cap. VI.

IN CAPVT VI.

1 CVm proprium Generalis officium non sit cōcionari, nec confeſſiones audire, nec alia huiuſmodi (in quibus tamen ille, vt particularis perſona, videbit, quid præſtare poſſit, cum ei per alias occupationes officii ſui ꝑprias licebit, & non aliter) * ſed
A ita regere vniuerſum huius Societatis corpus, vt conſeruetur, & gratia diuina aſpirante in bono

A ¶ *Hoc præſtabit in primis auctoritate, et exemplo vitæ ſuæ, et charitate ac dilectione Societatis ī Chriſto Domino noſtro, & oratione aſsidua ac deſiderijs plena, et ſacrificijs, quæ gratiā conſeruationis & augmenti huiuſmodi impetrent: & ex ijs, quæ præſtare ipſe poteſt, hoc maximi momenti apud eum eſſe debet, & in quo plurimum in Domino confidat. Eſt enim in primis efficax ad gratiam à diuina Maieſtate impetrandam, à qua, quod expetitur, procedit: idque potiſſimum faciet, cum neceſſitas occurrerit; tum etiam id faciet, ſolicitudinem adhibendo ad Conſtitutionum obſeruationem, iniungendo crebro ſibi rationem reddi eorum, quæ in Prouincijs omnibus geruntur per Prouinciales, ſcribendo eiſdem quod ſentit de rebus ad ſe relatis, & curando, vt prouideatur, vbi conuenit, per ſe, & Miniſtros; de quibus agetur.*

bono suo statu, & modo procedendi ad Dei & Domini nostri gloriã crescat, ad quem sibi propositum finem sua potestate vti debet.

Preter dona illa perfectionis magnę spiritualis, ac virtutum, de quibus secũdo capite dictũ est, bonis etiã ministris ad munera particularia obeunda opus habet: Quãuis enim p seipsum aliquãdo in illis versetur; habeat tamen necesse est Præpositos inferiores (quos viros selectos esse oportet) quibus multũ potestatis cõferre, & huiusmodi res particulares fere semper cõmittere possit. Eius aũt crebrior cõmunicatio inter Præpositos inferiores cũ Prouincialibus erit; horũ aũt cum Rectoribus, & Præpositis localibus, vt melius subordinatio cõseruetur. Aliquando tñ Generalis vel vt pleniorem rerũ oĩum notitiam habeat, vel ppter alia, quæ sępius accidere solent, ipsemet cũ Rectoribus, & Præpositis localibus, & particularibus ẽt personis aget; eosdẽq; consilio, reprehensione, &, si opus est, correctione iuuare studeat; Quandoquidẽ eius est munus, defectus Præpositorũ inferiorũ supplere, ac cũ diuino fauore & auxilio qđ in ipsis pfectum nõ est, ad perfectionem pducere. 2

Ad oĩa etiã conferet, si Generalis litteras Apostolicas, & cõcessiones oẽs, quę ad institutionẽ, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddã eorum cõpendium apud se habuerit, cata- 5

rit, catalogum itidem vnũ omnium Domorũ, & Collegiorum Societatis cũ suis redditibus, & alterum personarũ oĩum, quæ in quauis Prouincia versantur, non solũ Professorũ, & Coadiutorum, qui formati, ac Scholariũ, qui approbati dicuntur; sed ẽt illorum, qui in probationibus exercentur, vbi eorum nomina & qualitates scribantur: & hunc catalogum renouandũ singulis annis, si conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia, quoad eius fieri poterit, perspecta habeat, vt in omnibus rebus melius possit, quæ ad gloriã diuinã pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuersũ in sexta Parte capite tertio dicitur, eos, q de Societate sunt, negotijs secularib⁹, licet pia alioq essent, implicari nõ debere; id Generali magis, quàm reliqs

B oĩbus, conuenit: * ne in eis, vel alijs etiã rebus piis quidem, sed ad Societatem nõ pertinentib⁹, ita occupari se sinat, vt tempus ac vires ad ea, quæ pertinent ad ipsius officium (quod quidem magis, quàm totum hominem) requirit) eum destituant.

B ¶ *Hoc intelligendum est, quatenus decliuari poterunt. Sed demũ prudentia docebit, num per se aut alios de Societate debeat nonnũquam aliquorum piorum operum.* * Sed *quæ ad Societatem non pertinent, curam suscipere; vel quòd magni sint momenti in Dei obsequio, vel in gratiam eorum, qui id impetrare student.*

C ¶ *Præscribere ordinem, qui tenendus est (si talis non esset, qualis conueniret) vbi residet, & etiam alijs in locis, Præpositi Generalis est. Sed executio alijs, vt dicitur, demandabitur.*

D ¶ *Quo.*

* Sed nec in executione ministeriorum particulariũ ad Societatẽ pertinentiũ, quæ per alios effici possunt, magnopere occupari deberet; cuiusmodi esset peculiaris alicuius Dom⁹ cura, quod ad sustentationem temporalem, & gubernationem eius attinet: quin potius, vt superius dicitur, suos quouis in loco, etiã vbi ipse residebit, Officiales habeat; in quos si totam curam non reiecerit, subleuetur certe ab eis, & huiusmodi curæ occupatione liberetur. C 5

Sic etiã in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tã probatæ fidei, tãq; idoneos, vt qui intelligit magna ex parte ex his & localib⁹ bonam gubernationem Societatis pendere. Cum aũt illi tales fuerint, laborem cũ illis in rebus, quę id patiuntur, diuidendo, & de oĩbus grauioribus certiorem se fieri curando; plus ocij, ac tẽporis sibi relictũ, vt rebus vniuersalibus vacet, quæ solus ipse obire potest, intelliget; plus ẽt lucis ad perspiciendũ, quid in illis facto opus sit, se habere experietur; si ipsius intellectus eã lucẽ, qua donat⁹ est, ex parte nõ amiserit; vt eis accidit, qui plus ęquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur: vnde opprimi & debilior 6

lior reddi intellectus acies ad res vniuersales perspiciendas solet.

7 Nec solũ Præpositus Generalis ad res particulares (vt dictũ est) D Ministris opus habet; * sed etiã ad vniuersales, & sui officij proprias, vt eis bene ac suauiter possit satisfacere.' Habeat igitur necesse est, qui multa in memoriam reducendo, ad solicitudinem curandi res tam multas officii sui, qui etiam consilio ad eas ordinandas, demum qui diligentia ac labore ad eas opere cõplendas adiuuet. Id enim cõpertum est, quòd nec viri vnius memoria tã multarum rerũ recordationi satis sit; nec, si id præstaret, vnius intellectus ad easdẽ bene considerandas, & ordinandas satis esset; nec, quamuis & hoc posset, vires vnius ad easdẽ exequendas sufficerent.

8 Ad primum illud de solicitudine oĩa curãdi aliquo Ministro ei opus est, qui ordinarie apud

D ¶ Quoniam qui cum tam multis hominibus, deque rebus tam varijs & tanti momẽti agere debet,' si aliorum ministerio non iuuaretur, onus ferret intolerabile; quod ne magna quidem cum distractione animi, et sanitatis ac longioris vitæ dispẽdio bene posset sustinere: & sic videre est, eos oẽs, quibus gubernationum alicuius momenti cura est cõmissa, quo illis satisfacere possint, multis ad id auxilijs subleuari. vnde & Generalis, vt bene, expedite, & suauiter suum officium faciat, eisdẽ ĩdiget auxilijs.

¶ Huius

ipsum maneat;* qui pro memoria, & manib9 illi sit ad oīa, quæ scribenda, & tractanda fuerint;* ac breuiter ad res omnes officij sui obeundas; q induat Prępositi personam;&, pręter potestatē, totum officij eius pondus humeris suis impositū esse existimet. E

9 Hic Præpositi Minister vir esse solicitus & discretionis, &, si fieri posset, doctrinæ dono, & specie honesta, ac modo agendi verbo & litteris cū omni hominū genere pręditus esse deberet; quiq; in primis esset vir, cui cōfidenter quiduis cōmitti posset; quiq; Societatem in Dño diligeret: quo vtilius eius opera ac ministerio vti Prępositus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

10 Secundum auxilium, videlicet consilij ad res graues, quę se offerunt, ordinandas, & cōstituēdas, quàm sit Generali Præposito necessarium, ex eorū multitudine, & ex

E ¶ Huius officium erit, ex oībus litteris, et informationibus sū mam in pauca redigere, & capita eorum quæ Superiori proponenda sunt, & quæ postulant, vt respondeatur, uel aliquid agatur; &, prout se extendet munus à Generali cō missum, litteris poterit respondere; siue Generalis, siue ipse Secretarius de ipsius commißione eas subscribat: & Generali eas, vel secundū eius voluntatē Aßistētibus, uel alicui eorum, aut etiā nulli ostēdat; prout res ipsæ, de quibus scribitur, & ratio personæ Secretarij exigunt.

F ¶ Etiam

& ex humani intellectus natura, qui tã multas in partes consideratione diuidi nequit; vel certe ad id, quod oportet, in eis partibus dispiciendum, ac prouidendum non sufficit, potest intelligi. Videtur ergo pernecessarium, vt aliq sint apud Superiorem viri litteris & omnibus alijs Dei donis clari, q ei assistant, & cõsiderandi peculiari solicitudine res vniuersales Societatis à Generali cõmissas curam habeãt; quam illis posset diuidere, quo accuratius res õẽs perspiciant; vt vnus rerum Indicarum inspiciendarũ, alter Hispaniȩ & Portugalliȩ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italiȩ & Siciliæ curã haberet: & sic de alijs, quando Societas in plures partes spargeretur. Quisq; autem ex eis peculiari oratione, & suis in sacrificijs recordatione Deo partem illam sibi specialiter commissam commendare debet, & considerare, quid in ea magis ad id cõsequendum, quod sibi Societas proponit, iuuare posset. Conferendum ẽt cum alijs esset, siqd ad rẽ facere magnopere videretur. Res autem inter se discussas F Generali referre possent. *Iidem etiam attenderent ijs rebus, quæ vel à Prępositos, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur; vt magis inter ipsos discussæ Superiori referantur. 'Et in vniuersum in

F ¶ *Etiam res scribẽdæ maioris mem̃ẽti, et instructiones eorũ, qui huc et illuc mittuntur, cũ his antequam scriberentur,*

tur, possent conferri: quodque eis videretur, posset Secretarius Superiori referre, & tantundē ī ijs, quæ ad doctrinā pertinēt. Hæc autem nō solū subleuarent Generalem, sed etiam rebus illis, quæ ab ipso constituerentur, maiorem auctoritatem afferrent.

sum in considerandis & tractandis rebus tam ad doctrinā, quàm ad praxim pertinentibus, quæ altiorem considerationem postulant, iuuare Præpositum ac subleuare debent. Præter id autem, & quòd reb⁹ multis melius prouideri per illos poterit; prædicationi, lectioni, cōfessionibus audiēdis, & alijs bonis ac piis operibus ad Dei gloriā & animarū auxilium vacare poterunt.

Numero autē huiusmodi Assistentes nunc quidem quatuor erūt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus superius pagina ducentisima trigesimaseptima dictum est. Quamuis autem res grauiores cum eis tractandæ sint, statuēdi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit. 11

G ¶ Quam

In tertio auxilio, videlicet diligētiæ ad exequēdum vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutū, cuiusmodi essent negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinēt, expedire, tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multū conferet, immo necessarium est vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidē 12

Romæ

Romę resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominib⁹ agendi, & omnibus aliis dotibus polleat, non tamen Pro-
G fessus sit, * nec in Domibus Societatis professę habitet, * sed in alia (de qua dictum est in quarta
H Parte) * qui suis etiam auxiliis, ac Ministris ad ea negotia, quæ solus non potest cōficere, necessariis subleuetur. *

13 Cum ergo Prępositus huiusmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum Officialibus, & Ministris huiusmodi agendo, partim secum seorsum considerando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini nostri, quod agendum est, statuendo, impendet.

G ¶ Quamuis Procuratorum habitatio in Domibus professæ Societatis ordinarie esse non debeat, sed in alia ipsis assignata: nihilominus, quando nō tractant lites, uel quādo necessitas aliqua vrgeret, vel alioqui cōueniret, & ad tempus, possent in Domibus habitare. Et hoc eorum iudicio relinquitur, qui in dictis Domibus professæ Societatis aliis præsunt, iuxta quod ordinatum, uel commissum eis fuerit à Generali, uel de ipsius intentione eis constiterit.

H ¶ Vel vt plures Procuratores constituerentur; prout res, quæ incidunt, & necessitas vrgens diuersarum ac variarum regionum postularet.

*Præpositi etiam Prouinciales, 1
& Rectores Collegiorum, vel 14
Præpositi particulares Domorũ
suis auxilijs pluribus & paucioribus pro necessitate, ac momento rerum ipsis commissarum subleuari debent; ac præcipue ad consilium aliquos, cum quibus res grauiores, quę occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores sit statuendi facultas) designatos habeant.

I ¶ Ex ijs, quæ dicta sunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, et localibus, et Rectoribus Collegiorum conuenit; quod attinet ad Dei dona, quibus ornari debent ad potestatem, officium, et auxilia, quæ habere eos oportet, prout expresse dici poterit in Regulis, quæ ad Præpositos huiusmodi particulares pertinent.

DECIMA

DECLA-

DE MODO, QVO CONSERVARI, & augeri totum corpus Societatis in ſuo bono ſtatu poſſit.

1 VIA Societas, quæ mediis humanis inſtituta nõ eſt, p̄ ea nec conſeruari nec augeri poteſt, ſed per gratiam omnipotẽtis Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti; in eo ſolo ſpem conſtitui oportet, quòd conſeruaturus ſit, & promoturus hoc opus, quod ad obſequiũ & laudem ſuã, & auxilium animarum inchoare dignatus eſt. Et iuxta ſpem hanc primum medium & maxime cõſentaneũ orationũ & ſacrificiorũ erit, quæ hac cũ intentiõe ſancta offerri, & ſingulis hebdomadis, menſib⁹, & annis in oĩbus locis, vbi Societas reſidet, certa ordinatione inſtitui debẽt.

2 Ad conſeruationem & incrementum non ſolum corporis, id eſt eorum, quæ externa ſunt, ſed etiam ſpiritus Societatis atq; ad aſſecutionem finis, quem ſibi pręfigit, auxilii animarũ, ad vltimum & ſupernaturalem ſuum finem conſequendum, media illa, quę cum Deo inſtrumentum coniungunt, ac diſponunt, vt à diuina manu rectè gubernetur, efficaciora ſunt, quàm quę illud diſponũt erga homines. Huiuſmodi eſt ꝓbitas & virt⁹, ac pręcipue charitas, & pura intentio diuini ſeruitii, & familiaritas cũ

Deo

Deo in ſpiritualibus deuotionis exercitiis,& zelus ſyncerus animarũ, ad gloriã eius,q eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento poſthabito. Videtur itaq; in vniuerſum curãdũ eſſe, vt oẽs, qui ſe Societati addixerunt, in virtutum ſolidarum ac perfectarum,& ſpiritualium rerũ ſtudium incumbant; ac in huiuſmodi maius momentũ, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis cõſtitutũ eſſe ducãt. Hæc enim interiora ſunt, ex quibus efficaciã ad exteriora pmanare ad finẽ nobis ꝓpoſitũ oportet.

Hoc iacto fũdamẽto, media, illa naturalia, quę Dei ac Dñi nr̃i inſtrumentũ in proximorũ vtilitatẽ diſponũt, in vniuerſum ad cõſeruationẽ & incrementũ totius huius corporis cõferẽt: ſi tamen & addiſcãtur, & exerceãtur syncere ad ſolũ Dei obſequiũ; nõ vt illis fiducia noſtra innitatur, ſed potius vt diuinæ gratiæ iuxta sũmæ prouidẽtiæ ſuæ ordinẽ p hęc cooperemur, qui ad gloriã ſuã tam dona naturalia, quæ ipſe vt Creator, quàm ſupernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel p induſtriã acquiſitã, ac præcipue doctrina exacta & ſolida; & mod⁹ eã ꝓponẽdi populo in cõcionib⁹, & lectionib⁹; & forma agẽdi cũ hominibus, eoſdemq; tractãdi diligenter curãda ſunt. 3

Iuuerit ẽt magnopere in ſuo bono ſtatu ac diſciplina Collegia conſeruare, & ad id eorum 4

ſuperintendentiã p illos exercere, quibus vtili tatis temporalis nihil ex eis poteſt accedere. Talis eſt Societas pfeſſa, quæ in Collegijs eos inſti tuendos curabit in pfectione vitę, litterisq́; Chri ſtiano dignis, q talentũ ad id ſortiti eſſe videbũ tur. Hi enim pro ſeminario Societati pfeſſæ, & eius Coadiutoribus erũt. &, ſi cũ Collegijs Vni uerſitates etiã curæ Societatis cõmiſsæ fuerint; obſeruato illo modo pcedendi, de quo in quarta Parte dictum eſt, ad finem eundem iuuabũt.

5 Quia Paupertas velut ppugnaculũ eſt Religionibus, vt eas in ſtatu ſuo & diſciplina cõſeruet, & à cõplurib⁹ hoſtib⁹ defendat (vnde ẽt Dęmõ enititur illud varijs rõnib⁹ euertere) refert plurimũ ad cõſeruationẽ & augumentũ totius huius corporis, procul admodũ oẽm auaritiæ ſpeciẽ ablegaſſe; nullos redditus, vel poſſeſsiones, vel ſtipendia p verbi Dei prædicatione, aut lectione, aut Miſſis, aut adminiſtratione ſacramentorũ, aut demũ rebus quibuslibet ſpiritualibus (vt eſt in ſexta Parte dictũ) admittẽdo, nec ad ſuã vtilitatẽ redditus Collegiorũ applicãdo.

6 Erit ẽt ſummi momenti, vt perpetuo fœlix Societatis ſtatus cõſeruetur, diligentiſſime ãbitionẽ malorũ oĩum in quauis Repub. vel Congregatione matrẽ, ſubmouere, ac aditũ ad dignitatẽ, vel prælationem vllã directe vel indirecte quærẽdã in Societate præcludere. Quod vt fiat,

omnes

oēs Professi se nihil vnquam ad eā obtinendā acturos, & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Dño nostro voueant: & incapaces ac inhabiles ad prelationē quamuis habeātur ii, de quib⁹ ꝓbari posset, quòd eā ambiisent. Promittant ētDeo ac Dño nostro ad nullā etiā extra Societatem prelationem, vel dignitatem obtinēdā se quidquā acturos, nec ad sui electionē ad huiusmodi mun⁹, quoad ei⁹ fieri poterit, consensum prestituros, si eius obedientia, qui sub poena peccati potest precipere, eos non cōpulerit: sed vnusquisq; videat qua ratione animarū saluti iuxta nostre professionis humilitatem & submissionē inseruire possit; & ne Societas his hominibus, qui ad propositū sibi finem sunt ei necessarij, priuetur.

Promittat etiam Deo, quòd, siquando dicto modo compulsus prælationem aliquam extra Societatē admittet, * audiet postea quouis tempore Prepositi Generalis q pro tempore fuerit consi- A

DECLARATIONES In decimam Partem.

A ¶ *Considerādo, quàm instanter, quàmq; multis rationibus curatū sit, vt aliqui de nostra Societate varios Episcopatus sumerent, cumq; in multis obuiā itum sit, nec tamē in Patriarchatu et Episcopatibus Aethiopiæ admittendis resisti potuerit: de hoc auxilio ad opus illud Aethiopiæ, & alia similia, cum resistendi modus deeßet, cogitatum*

cõsilium, vel alicuius, quem ille sibi ad hoc substitueret; quodque, si senserit melius esse quod consulitur, sit illud executurus: Non quòd habeat qui Prælatus est, aliquem de Societate Superioris loco; sed quòd sponte in Dei cõspectu vult ad id faciẽdũ obligari, quod ad diuinũ obsequium melius esse intellexerit; quòdq; placeat esse aliquẽ, qui sibi cum charitate ac libertate christiana ad gloriam Dei & Domini nostri id proponat.

cogitatum est. Nõ tamen obligatur Societas ad hoc munus suscipiendum, quandocunq; alicui ex ea Episcopatus esset admittendus: Immo libera manet, ut id oneris et relinquere, & assumere possit; vbi multũ referre ad Dei obsequiũ iudicaret. Post emissam autem professionem hoc votum simplex cum alijs, de quibus diximus, emittetur.

7 Vt perpetuo totius huius corporis bonus status conseruetur, confert plurimum, quod in prima, secunda, & quinta Parte dictum est de turba & hominibus ad nostrũ institutum ineptis ne ad probationem quidem admittendis: &, si aliqui probationis tempore nõ esse idonei inuenirentur, etiã dimittendis. Siqui vero deprauatis moribus essent, aut de quorum emendatione parum speraretur, multo minus essent retinendi. Minus etiã apertũ ostiũ esse debebit ad admittẽdos aliquos in Scholasticos approbatos, & Coadiutores formatos, minime vero oĩum in Profes-

B ¶ In

in Professos: Non enim alii, quàm spiritus & doctrinæ selectæ viri, & multum, diuque exercitati, & in varijs probationibus virtutis & abnegationis suiipsorum cum omnium ædificatione & satisfactione perspecti ad professionem admitti debent. Sic. n. licet multitudo augescat nō imminuetur, nec debilior reddetur spiritus, dū tales sint, q in Societatis corpus cooptātur.

Cū bona & mala Capitis habitudo in vniuersum corpus redūdet; summopere cōferet, si electio Prępositi Generalis ea sit, quę in nona Parte descripta est. Et post hanc electionē, illa maximi erit momēti, qua inferiores Præpositi in Prouincijs, & Collegis, ac Domibus Societatis eligūtur. Nā fere quales hi fuerint, tales & eorū subditi erūt. Refert ēt magnopere, præter electionē, si Prępositi particulares in sibi subditos, & Generalis in particulares, ac cōtra Societas in Generalē (vt in nona Parte declaratū est) multū potestatis habeāt; ita, vt oēs ad bonū oīa possint; &, si male agerēt, oīno subiecti sint. Refert etiā, vt Superiores Ministros idoneos (vt in eadē Parte dictū est) ad ordinationē & executionē rerum, quæ spectant ad eorum officiū, habeant. 8

Quod iuuat ad vnionē membrorū huius Societatis inter se, & cū suo capite, multū etiā ad cōseruationē boni status illius iuuabit; cuiusmodi est in primis volūtatum vinculū, qđ Charitas 9

ritas

ritas est,& mutuus amor,quē crebra cōmunicatio, & rerū mutua notitia, eadē doctrina, & in oībus, quātū fieri potest, vniformitas nutriet. Sed in primis id prēstabit obediētię vinculū,qđ particulares cū suis Præpositis,& hos ipsos īter se & cū Prouīcialib⁹,& vtrosq; cū Gñrali vniet; ita, vt inter oēs diligēter subordinatio seruet.

Moderatio laborū animi & corporis,& in Cōstitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel dissolutionis vergant(vt sic melius obseruari possint) mediocritas conferet ad durationē,& totius corporis in suo statu cōseruationē.

Ad eūdē finē faciet,generatim curare,vt amor & charitas oīum etiā externorū erga Societatē B conseruetur,* sed eorum præsertim,quorū volūtas bene aut male in nos affecta multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obsequiū, animarum auxilium aperiatur,vel præcludatur. In ipsa vero

B ¶ In primis cōseruetur beneuolētia Sedis Apostolicæ,cui peculiariter inseruire debet Societas: deinde Prīcipū secularium, et magnatū, ac primariæ auctoritatis hominū; quorū fauor, aut alienatio animi multū facit,vt ostiū diuino seruitio, et bono animarū aperiatur, vel præcludatur. Sic itidē, cū aliqui male affecti esse ītelligerētur,præcipue si homines sint nō uulgaris auctoritatis, orandū est pro eis, vtendūq; rōnibus cōuenientibus,vt in amicitiā redeāt, uel certe aduersarij nō sint: idq; nō timore cōtradictionū, vel, quòd asperius quidquam no-

bis inde poßet accidere; sed ut per huiusmodi hominū beneuolētiā magis in rebus oībus Dei obsequium et gloria crescat.

C ¶ Ad hoc ēt curandum vt Domus, et Collegia in locis, vbi sit purū et salubre cœlū, habeantur, et non in eis, qui cōtrariam habēt proprietatē.

sa vero Societate nec sit nec sentiatur animorum propensio ad partem alterutram factionis; quæ esset fortassis inter Principes vel Dominos Christianos; sed sit potius quidam vniuersalis amor, q partes omnes (licet sibi inuicem contrariæ sint) in Domino nostro amplectatur.

Iuuerit etiā moderatus & pru 12
dens vsus gratiarū p Sedē Apostolicā cōcessarū, solius auxilii aīarum fine syncerissime nobis proposito. Sic.n. diuina bonitas opus hoc quod cœpit, pmouebit; ac bonus odor, qui veritati bonorum operum innitatur, hominum deuotionem augebit: vt & à Societate ipsi iuuari, & eandem ad propositum sibi finem obsequii & gloriæ diuinę Maiestatis iuuare curent.

* Conferet etiam, rationem habere valetu- C
dinis; vt ea in particularibus cōseruetur, quem- 13
admodum tertia in Parte dictum est; & vt demum omnes obseruationi Cōstitutionum studeant; ad quam easdem scire, saltem quæ ad quemlibet pertinent, necesse est. Quare legere, vel audire easdē singulis mensibus oportebit.

FINIS.

FORMVLA VOTORVM SIMPLICIVM,

Quæ Professi emittunt post professionem, iuxta Constitutiones; extracta est prima Congregatione generali, & recognita à tertia.

1 *EGO. N. Professus Societatis* IESV, *promitto Deo Omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia cœlesti, & corā R. Patre Præposito Generali, vel coram. N. locum Generalis Præpositi tenēte nunquā me acturum quacunque ratione, vel consensurum, ut, quæ ordinata sunt, circa paupertatem in constitutionibus Societatis, immutentur: nisi quando ex caussa iusta rerum exigentium uideretur paupertas restringenda magis.* 3. C. c. 13.

2 *Præterea promitto nunquā me acturum vel prætensurū, ne indirecte quidem, vt in aliquam prælationem, uel dignitatem in Societate eligar, uel promouear.*

3 *Promitto præterea nunquā me curaturū, prætensurumue extra Societatem prælationē aliquā, vel dignitatem, nec cōsensurum in mei electionem quantū in me fuerit, nisi coactus obedientia eius, qui mihi præcipere potest sub pœna peccati.*

4 *Tum, si quem sciam aliquid prædictorum duorum curare, uel prætendere, promitto illum, remq; totam me manifestaturum Societati, uel Præposito eius.*

5 *Insuper promitto, si quando acciderit, vt hac ratione in Præsidem alicuius* Ecclesiæ *promouear: pro cura, quam de animæ meæ salute, ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpositum Societatis Generalem, ut nunquam consilium audire detrectē, quod vel ipse per se, vel quiuis alius de Societate, quem ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dignabitur. Cōsilijs vero huiusmodi ita me pariturū semper esse, promitto, si ea meliora esse, quàm quæ mihi in mentē venerint, iudicabo: oīa intelligendo iuxta Societatis* IESV *Constitutiones & Declarationes. In tali loco, tali die, mense, & anno. &c.*

ipsum maneat;* qui pro memoria, & manibꝰ illi sit ad oĩa, quæ scribenda, & tractanda fuerint;* ac breuiter ad res omnes officij sui obeundas; q̃ induat Prępositi personam;&, pręter potestatẽ, totum officij eius pondus humeris suis impositũ esse existimet. E

9 Hic Præpositi Minister vir esse solicitus & discretionis, &, si fieri posset, doctrinæ dono, & specie honesta, ac modo agendi verbo & litteris cũ omni hominũ genere pręditus esse deberet; quiq; in primis esset vir, cui cõfidenter quiduis cõmitti posset; quiq; Societatem in Dño diligeret: quo vtilius eius opera ac ministerio vti Prępositus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

10 Secundum auxilium, videlicet consilij ad res graues, quę se offerunt, ordinandas, & cõstituẽdas, quàm sit Generali Præposito necessarium, ex eorũ multitudine, & ex

E ¶ Huius officium erit, ex oĩbus litteris, et informationibus sũmam in pauca redigere, & capita eorum quæ Superiori proponenda sunt, & quæ postulant, vt respondeatur, uel aliquid agatur; &, prout se extendet munus à Generali cõmissum, litteris poterit respondere; siue Generalis, siue ipse Secretarius de ipsius commißione eas subscribat: & Generali eas, vel secundũ eius voluntatẽ Aßistẽtibus, uel alicui eorum, aut etiã nulli ostẽdat; prout res ipsæ, de quibus scribitur, & ratio personæ Secretarij exigunt.

& ex humani intellectus natura, qui tã multas in partes consideratione diuidi nequit; vel certe ad id, quod oportet, in eis partibus dispiciendum, ac prouidendum non sufficit, potest intelligi. Videtur ergo pernecessarium, vt aliq̃ sint apud Superiorem viri litteris & omnibus alijs Dei donis clari, q̃ ei assistant, & cõsiderandi peculiari solicitudine res vniuersales Societatis à Generali cõmissas curam habeãt; quam illis posset diuidere, quo accuratius res õẽs perspiciant; vt vnus rerum Indicarum inspiciendarũ, alter Hispanię & Portugallię, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italię & Siciliæ curã haberet: & sic de alijs, quando Societas in plures partes spargeretur. Quisq; autem ex eis peculiari oratione, & suis in sacrificijs recordatione Deo partem illam sibi specialiter commissam commendare debet, & considerare, quid in ea magis ad id cõsequendum, quod sibi Societas proponit, iuuare posset. Conferendum ẽt cum alijs esset, siq̃d ad rẽ facere magnopere videretur. Res autem inter se discusas

F Generali referre possent. *Iidem etiam attenderent ijs rebus, quæ vel à Preposito, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur; vt magis inter ipsos discusæ Superiori referantur. ' Et in vniuersum in

F ¶ Etiam res scribẽdæ maioris mumẽti, et instructiones eorũ, qui huc et illuc mittuntur, cũ his antequam scriberentur,

tur, possent conferri: quodque eis videretur, posset Secretarius Superiori referre, & tantundē i ijs, quæ ad doctrinā pertinēt. Hæc autem nō solū subleuarent Generalem, sed etiam rebus illis, quæ ab ipso constituerentur, maiorem auctoritatem afferrent.

sum in considerandis & tractandis rebus tam ad doctrinā, quàm ad praxim pertinentibus, quæ altiorem considerationem postulant, iuuare Præpositum ac subleuare debent. Præter id autem, & quòd reb⁹ multis melius prouideri per illos poterit; prædicationi, lectioni, cōfessionibus audiēdis, & alijs bonis ac piis operibus ad Dei gloriā & animarū auxilium vacare poterunt.

11 Numero autē huiusmodi Assistentes nunc quidem quatuor erūt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus superius pagina ducentisima trigesimaseptima dictum est. Quamuis autem res grauiores cum eis tractandæ sint, statuēdi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

G ¶ Quam

12 In tertio auxilio, videlicet diligētiæ ad exequēdum vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutū, cuiusmodi essent negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinēt, expedire, tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multū conferet, immo necessarium est vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidē

Romæ

Romę resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominib⁹ agendi, & omnibus aliis dotibus polleat, non tamen Pro-
G fessus sit, * nec in Domibus Societatis professę habitet, ' sed in alia (de qua dictum est in quarta
H Parte) * qui suis etiam auxiliis, ac Ministris ad ea negotia, quæ solus non potest cōficere, necessariis subleuetur.'

13 Cum ergo Prępositus huiusmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum Officialibus, & Ministris huiusmodi agendo, partim secum seorsum considerando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini nostri, quod agendum est, statuendo, impendet.

*G ¶ Quamuis Procuratorum habitatio in Domibus professæ Societatis ordinarie esse non debeat, sed in alia ipsis assignata: nihilominus, quando nō tractant lites, uel quādo necessitas aliqua vrgeret, vel alioqui cōueniret, & ad tempus, possent in Domibus habitare. Et hoc eorum iudicio relinquitur, qui in dictis Domibus professæ Societatis aliis præsunt, iuxta quod ordinatum, uel commissum eis fuerit à Generali, * Præpositi vel de ipsius intentione eis constiterit.*

H ¶ Vel vt plures Procuratores constituerentur; prout res, quæ incidunt, & necessitas vrgens diuersarum ac variarum regionum postularet.

*Præpositi etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorum, vel Præpositi particulares Domorũ suis auxilijs pluribus & paucioribus pro necessitate, ac momento rerum ipsis commissarum subleuari debent; ac præcipue ad consilium aliquos, cum quibus res grauiores, quę occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores sit statuendi facultas) designatos habeant. I 14

I ¶ Ex ijs, quæ dicta sunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, et localibus, et Rectoribus Collegiorum conuenit; quod attinet ad Dei dona, quibus ornari debent ad potestatem, officium, et auxilia, quæ habere eos oportet, prout expresse dici poterit in Regulis, quæ ad Præpositos huiusmodi particulares pertinent.

DECIMA

DECLA-

DE MODO, QVO CONSERVARI, &c augeri totum corpus Societatis in ſuo bono ſtatu poſſit.

1 VIA Societas, quæ mediis humanis inſtituta nō eſt, ꝑ ea nec conſeruari nec augeri poteſt, ſed per gratiam omnipotētis Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti; in eo ſolo ſpem conſtitui oportet, quòd conſeruaturus ſit, & promoturus hoc opus, quod ad obſequiū & laudem ſuā, & auxilium animarum inchoare dignatus eſt. Et iuxta ſpem hanc primum medium & maxime cōſentaneū orationū & ſacrificiorū erit, quæ hac cū intentiōe ſancta offerri, & ſingulis hebdomadis, menſib⁹, & annis in oībus locis, vbi Societas reſidet, certa ordinatione inſtitui debēt.

2 Ad conſeruationem & incrementum non ſolum corporis, id eſt eorum, quæ externa ſunt, ſed etiam ſpiritus Societatis atq; ad aſſecutionem finis, quem ſibi pręfigit, auxilii animarū, ad vltimum & ſupernaturalem ſuum finem conſequendum, media illa, quę cum Deo inſtrumentum coniungunt, ac diſponunt, vt à diuina manu recte gubernetur, efficaciora ſunt, quàm quę illud diſponūt erga homines. Huiuſmodi eſt ꝓbitas & virt⁹, ac pręcipue charitas, & pura intentio diuini ſeruitii, & familiaritas cū

Deo in ſpiritualibus deuotionis exercitiis,& zelus ſyncerus animarũ, ad gloriã eius,q eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento poſthabito. Videtur itaq; in vniuerſum curãdũ eſſe, vt oẽs, qui ſe Societati addixerunt, in virtutum ſolidarum ac perfectarum,& ſpiritualium rerũ ſtudium incumbant; ac in huiuſmodi maius momentũ, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis cõſtitutũ eſſe ducãt. Hæc enim interiora ſunt, ex quibus efficaciã ad exteriora ꝑmanare ad finẽ nobis ꝓpoſitũ oportet.
3 Hoc iacto fũdamẽto, media, illa naturalia, quę Dei ac Dñi nr̃i inſtrumentũ in proximorũ vtilitatẽ diſponũt, in vniuerſum ad cõſeruationẽ & incrementũ totius huius corporis cõferẽt: ſi tamen & addiſcãtur,& exerceãtur ſyncere ad ſolũ Dei obſequiũ; nõ vt illis fiducia noſtra innitatur, ſed potius vt diuinæ gratiæ iuxta sũmæ prouidẽtiæ ſuæ ordinẽ ꝑ hęc cooperemur, qui ad gloriã ſuã tam dona naturalia, quæ ipſe vt Creator, quàm ſupernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel ꝑ induſtriã acquiſita, ac præcipue doctrina exacta & ſolida; & mod⁹ eã ꝓponẽdi populo in cõcionib⁹,& lectionib⁹;& forma agẽdi cũ hominibus, eoſdemq; tractãdi diligenter curãda ſunt.
4 Iuuerit ẽt magnopere in ſuo bono ſtatu ac diſciplina Collegia conſeruare, & ad id eorum

ſuper-

ſuperintendentiã ꝑ illos exercere, quibus vtilitatis temporalis nihil ex eis poteſt accedere. Talis eſt Societas ꝓfeſſa, quæ in Collegijs eos inſtituendos curabit in ꝑfectione vitę, litterisq́; Chriſtiano dignis, q̃ talentũ ad id ſortiti eſſe videbũtur. Hi enim pro ſeminario Societati ꝓfeſſæ, & eius Coadiutoribus erũt. &, ſi cũ Collegijs Vniuerſitates etiã curæ Societatis cõmiſsæ fuerint, obſeruato illo modo ꝓcedendi, de quo in quarta Parte dictum eſt, ad finem eundem iuuabũt.

5 Quia Paupertas velut ꝓpugnaculũ eſt Religionibus, vt eas in ſtatu ſuo & diſciplina cõſeruet, & à cõplurib⁹ hoſtib⁹ defendat (vnde ẽt Dęmõ enititur illud varijs rõnib⁹ euertere) refert plurimũ ad cõſeruationẽ & augumentũ totius huius corporis, procul admodũ oẽm auaritiæ ſpeciẽ ablegaſſe; nullos redditus, vel poſseſsiones, vel ſtipendia ꝓ verbi Dei prædicatione, aut lectione, aut Miſſis, aut adminiſtratione ſacramentorũ, aut demũ rebus quibuslibet ſpiritualibus (vt eſt in ſexta Parte dictũ) admittẽdo, nec ad ſuã vtilitatẽ redditus Collegiorũ applicãdo.

6 Erit ẽt ſummi momenti, vt perpetuo fœlix Societatis ſtatus cõſeruetur, diligentiſſime ãbitionẽ malorũ oĩum in quauis Repub. vel Congregatione matrẽ, ſubmouere, ac aditũ ad dignitatẽ, vel prælationem vllã directe vel indirecte quærẽdã in Societate præcludere. Quod vt fiat,

omnes

oẽs Professi se nihil vnquam ad eã obtinendã acturos, & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Dño nostro voueant: & incapaces ac inhabiles ad prelationẽ quamuis habeãtur ii, de quib⁹ ꝓbari posset, quòd eã ambiissent. Promittant ẽt Deo ac Dño nostro ad nullã etiã extra Societatem prelationem, vel dignitatem obtinẽdã se quidquã acturos, nec ad sui electionẽ ad huiusmodi mun⁹, quoad ei⁹ fieri poterit, consensum prestituros, si eius obedientia, qui sub pœna peccati potest precipere, eos non cõpulerit: sed vnusquisq; videat qua ratione animarũ saluti iuxta nostre professionis humilitatem & submissionẽ inseruire possit; & ne Societas his hominibus, qui ad propositũ sibi finem sunt ei necessarij, priuetur.

DECLARATIONES In decimam Partem.

A ¶ *Considerãdo, quàm instanter, quàmq; multis rationibus curatũ sit, vt aliqui de nostra Societate varios Episcopatus sumerent, cumq; in multis obuiã itum sit, nec tamẽ in Patriarchatu et Episcopatibus Aethiopiæ admittendis resisti potuerit: de hoc auxilio ad opus illud Aethiopiæ, & alia similia, cum resistendi modus deeßet, cogitatum*

A Promittat etiam Deo, quòd, siquando dicto modo compulsus prælationem aliquam extra Societatẽ admittet, * audiet postea quouis tempore Prepositi Generalis q pro tempore fuerit consi-

cōſilium, vel alicuius, quem ille ſibi ad hoc ſubſtitueret; quodque, ſi ſenſerit melius eſse quod conſulitur, ſit illud executurus: Non quòd habeat qui Prælatus eſt, aliquem de Societate Superioris loco; ſed quòd ſponte in Dei cōſpectu vult ad id faciēdū obligari, quod ad diuinū obſequium melius eſse intellexerit; quòdq; placeat eſse aliquē, qui ſibi cum charitate ac libertate chriſtiana ad gloriam Dei & Domini noſtri id proponat.

cogitatum eſt. Nō tamen obligatur Societas ad hoc munus ſuſcipiendum, quandocunq; alicui ex ea Epiſcopatus eſſet admittendus: Immo libera manet, ut id oneris et relinquere, & aſſumere poſſit; vbi multū referre ad Dei obſequiū iudicaret. Poſt emiſſam autem profeſsionem hoc votum ſimplex cum alijs, de quibus diximus, emittetur.

7 Vt perpetuo totius huius corporis bonus ſtatus conſeruetur, confert plurimum, quod in prima, ſecunda, & quinta Parte dictum eſt de turba & hominibus ad noſtrū inſtitutum ineptis ne ad probationem quidem admittendis: &, ſi ali qui probationis tempore nō eſse idonei inuenirentur, etiā dimittendis. Siqui vero deprauatis moribus eſsent, aut de quorum emendatione parum ſperaretur, multo minus eſsent retinendi. Minus etiā apertū oſtiū eſse debebit ad admittēdos aliquos in Scholaſticos approbatos, & Coadiutores formatos, minime vero oīum

B ¶ In

in Profeſ-

in Professos: Non enim alii, quàm spiritus & doctrinæ selectæ viri, & multum, diuque exercitati, & in varijs probationibus virtutis & abnegationis suiipsorum cum omnium ædificatione & satisfactione perspecti ad professionem admitti debent. Sic.n. licet multitudo augescat nõ imminuetur, nec debilior reddetur spiritus, dũ tales sint, q in Societatis corpus cooptãtur.

Cũ bona & mala Capitis habitudo in vniuersum corpus redũdet; summopere cõferet, si electio Præpositi Generalis ea sit, quę in nona Parte descripta est. Et post hanc electionẽ, illa maximi erit momẽti. qua inferiores Præpositi in Prouincijs. & Collegis, ac Domibus Societatis eligũtur. Nã fere quales hi fuerint, tales & eorũ subditi erũt. Refert ẽt magnopere, præter electionẽ, si Pręposìti particulares in sibi subditos, & Generalis in particulares, ac cõtra Societas in Generalẽ (vt in nona Parte declaratũ est) multũ potestatis habeãt; ita, vt oẽs ad bonũ oĩa possint; &, si male agerẽt, oĩno subiecti sint. Refert etiã, vt Superiores Ministros idoneos (vt in eadẽ Parte dictũ est) ad ordinationẽ & executionẽ rerum, quæ spectant ad eorum officiũ, habeant. 8

Quod iuuat ad vnionẽ membrorũ huius Societatis inter se, & cũ suo capite, multũ etiã ad cõseruationẽ boni status illius iuuabit; cuiusmodi est in primis volũtatum vinculũ, qđ Charitas 9

ritas est,& mutuus amor,quē crebra cōmunicatio, & rerū mutua notitia, eadē doctrina, & in oībus, quātū fieri potest, vniformitas nutriet. Sed in primis id pręstabit obediētię vinculū,qđ particulares cū suis Præpositis,& hos ipsos īter se & cū Prouīcialib⁹,& vtrosq; cū Gnrali vniet; ita, vt inter oēs diligēter subordinatio seruet.

Moderatio laborū animi & corporis,& in Cōstitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel dissolutionis vergant(vt sic melius obseruari possint) mediocritas conferet ad durationē,& totius corporis in suo statu cōseruationē.

Ad eūdē finē faciet,generatim curare,vt amor & charitas oīum etiā externorū erga Societatē B conseruetur,* sed eorum præsertim,quorū volūtas bene aut male in nos affecta multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obsequiū, animarum auxilium aperiatur,vel præcludatur. In ipsa vero

B ¶ In primis cōseruetur beneuolētia Sedis Apostolicæ,cui peculiariter inseruire debet Societas: deinde Prīcipū secularium, et magnatū, ac primariæ auctoritatis hominū; quorū fauor, aut alienatio animi mu'tū facit,vt ostiū diuino seruitio, et bono animarū aperiatur, vel præcludatur. Sic itidē,cū aliqui male affecti esse ītelligerētur,præcipue si homines sint nō uulgaris auctoritatis, orandū est pro eis, vtendūq; rōnibus cōuenientibus,vt in amicitiā redeāt, uel certe aduersarij nō sint: idq; nō timore cōtradictionū, vel, quòd asperius quidquam no-

bis inde poßet accidere; sed ut per huiusmodi hominū beneuolētiā magis in rebus oībus Dei obsequium et gloria crescat.

C ¶ *Ad hoc ēt curandum vt Domus, et Collegia in locis, vbi sit purū et salubre cœlū, habeantur, et non in eis, qui cōtrariam habēt proprietatē.*

sa vero Societate nec sit nec sentiatur animorum propensio ad partem alterutram factionis; quæ esset fortassis inter Principes vel Dominos Christianos; sed sit potius quidam vniuersalis amor, q partes omnes (licet sibi inuicem contrariæ sint) in Domino nostro amplectatur.

Iuuerit etiā moderatus & prudens vsus gratiarū p Sedē Apostolicā cōcessarū, solius auxilii aīarum fine synceriſsime nobis proposito. Sic .n. diuina bonitas opus hoc quod cœpit, ꝓmouebit; ac bonus odor, qui veritati bonorum operum innitatur, hominum deuotionem augebit: vt & à Societate ipsi iuuari, & eandem ad propositum sibi finem obsequii & gloriæ diuinę Maiestatis iuuare curent. 12

* Conferet etiam, rationem habere valetudinis; vt ea in particularibus cōseruetur, quemadmodum tertia in Parte dictum est; & vt demum omnes obseruationi Cōstitutionum studeant; ad quam easdem scire, saltem quæ ad quemlibet pertinent, necesse est. Quare legere, vel audire easdē singulis mensibus oportebit. C 13

FINIS.

FORMVLA VOTORVM SIMPLICIVM,

Quæ Professi emittunt post professionem, iuxta Constitutiones; extracta est prima Congregatione generali, & recognita à tertia.

1 *EGO. N. Professus Societatis* IESV, *promitto Deo Omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia cœlesti, & corã R. Patre Præposito Generali, vel coram. N. locum Generalis Præpositi tenẽte nunquã me acturum quacunque ratione, vel consensurum, ut, quæ ordinata sunt, circa paupertatem in constitutionibus Societatis, immutentur: nisi quando ex caussa iusta rerum exigentium uideretur paupertas restringenda magis.* 3. C. c. 13.

2 *Præterea promitto nunquã me acturum vel prætensurũ, ne indirecte quidem, vt in aliquam prælationem, uel dignitatem in Societate eligar, uel promouear.*

3 *Promitto præterea nunquã me curaturũ, prætensurumue extra Societatem prælationẽ aliquã, vel dignitatem, nec cõsensurum in mei electionem quantũ in me fuerit, nisi coactus obedientia eius, qui mihi præcipere potest sub pœna peccati.*

4 Tum, *si quem sciam aliquid prædictorum duorum curare, uel prætendere, promitto illum, remq́; totam me manifestaturum Societati, uel Præposito eius.*

5 *Insuper promitto, si quando acciderit, vt hac ratione in Præsidem alicuius* Ecclesiæ *promouear: pro cura, quam de animæ meæ salute, ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpositum Societatis Generalem, ut nunquam consilium audire detrectẽ, quod vel ipse per se, vel quiuis alius de Societate, quem ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dignabitur. Cõsilijs vero huiusmodi ita me pariturũ semper esse, promitto, si ea meliora esse, quàm quæ mihi in mentẽ venerint, iudicabo: oĩa intelligendo iuxta Societatis* IESV *Constitutiones & Declarationes. In tali loco, tali die, mense, & anno. &c.*

Errata In Examine

pag.	3	lin. 7	I E S V S. lege,	I E S V.
	8	2	teneantur.	teneatur.
	37	11	ali.	alia.

In Constitutionibus.

81 E	12	admißius.	admissus.
97	19	perculiari.	peculiari.
107	23	caußrum.	caußarum.
112	3	neceßarium.	necessariæ.
147 C	2	excecutionem.	executionem.
160	1	paticularibus.	particularibus.
162	2	excutorum.	executorum.
165	5	domesticis.	domestici.
224	9	actoritas.	auctoritas.